

Conjuntura econòmica de les Illes Balears

novembre 2012



**Govern
de les Illes Balears**



Conjuntura econòmica de les Illes Balears *novembre 2012*

Direcció: Joana A. Perelló Martorell

Directora general d'Economia i Estadístiques

Coordinació: Miquel Quetglas Oliver

Realització:

Margalida Albertí Garau

Laura Alomar Llorente

Amelia Cabellos Barreiro

Margarita Ibáñez Ripoll

Joan Matamalas González

M^a Angeles Morales Oliva

Javier E. Olivares Castillo

M^a del Mar Ribas Mas

Mercedes Villalonga Ruiz

Direcció General d'Economia i Estadístiques

Vicepresidència Econòmica, de Promoció

Empresarial i d'Ocupació

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

C/Palau Reial , 17

07001 - Palma

Illes Balears (Spain)

Tel.: +34.971.177.928

Fax.: +34.971.177.959

<http://dgeconomia.caib.es>

E-mail: informa@dgeconomia.caib.es

ISSN: 2254-481X

DL PM 1214-2002

Subscripció:

Per subscriure-vos de franc al nostre servei d'informació, vos convidam a enviar un missatge per correu electrònic a l'adreça:

informa@dgeconomia.caib.es

Vos notificarem la publicació del nostre butlletí de conjuntura econòmica en versió digital tan aviat com estigui disponible, com també d'altres notícies d'interès.

índex

Cronologia	2
Resum executiu	3
I. Entorn	5
1 Internacional	5
2 Unió Europea	9
3 Espanya	11
II. Illes Balears	13
1 Agropesquer	15
2 Indústria i energia	19
3 Construcció	22
4 Serveis	25
4.1. Comerç	26
4.2. Turisme. Hosteleria	27
4.3. Turisme. Transport i comunicacions	31
4.4. Mediació financera	35
4.5. Serveis empresarials i activitats immobiliàries	37
4.6. Altres serveis	39
5 Mercat laboral	42
5.1. Les Illes Balears en el context d'Espanya i de la UE-27	42
5.2. Ocupació i atur a les Illes Balears	44
5.3. Condicions de treball	47
6 Preus	49
7 Demanda	51
7.1. Consum	51
7.2. Consum dels no residents	54
7.3. Recaptació fiscal	55
7.4. Inversió	56
III. Medi ambient	58
Índex de taules i gràfics	67
Notes i abreviatures. Agraïments	68

Cronologia

- Juliol**
- 5 El Banc Central Europeu abaixa el tipus d'interès oficial fins al 0,75%
 - 10 El Consell Europeu eleva l'objectiu de dèficit públic per a Espanya fins al 6,3% del PIB per a 2012 i el 4,5% per a 2013
 - 13 S'aprova el Reial decret llei 20/2012, de mesures per garantir l'estabilitat pressupostària i el foment de la competitivitat. Inclou la pujada de l'IVA, mesures sobre la funció pública, el Fons de Liquiditat Autonòmic...
 - 20 L'Eurogrup aprova l'ajut per a la reestructuració del sistema financer espanyol
- Agost**
- 18 Per l'aeroport d'Eivissa passen 49.565 passatgers i per Son Sant Joan, 147.823. En ambdós casos és el màxim diari de 2012
 - 21 Es publica FRONTUR del mes de juliol. A les Balears arriben 1.980.172 turistes internacionals, rècord de la sèrie històrica
 - 22 Rússia ingressa en l'Organització Mundial del Comerç
 - 31 S'aprova el Reial decret llei 24/2012, de reestructuració i resolució d'entitats de crèdit
- Setembre**
- 1 Entrada en vigor de l'augment dels tipus d'IVA
 - 6 El BCE anuncia un nou programa de compra de deute sobirà en el mercat secundari
 - 14 El Consell de Ministres aprova el Projecte de llei de mesures fiscals per a la sostenibilitat energètica
 - 27 El Govern central aprova el Projecte de llei de pressuposts generals de l'Estat per a 2013
 - 29 Es publica la Resolució per la qual s'estableixen les bases reguladores de les ajudes del Programa d'Incentius al Vehicle Eficient (PIVE)
 - 30 L'afiliació a la Seguretat Social d'aquest dia arriba a 440.460 treballadors, un 1,0% més que un any ençà.
- Octubre**
- 1 Dia Mundial de l'Hàbitat
 - 8 Europa formalitza el mecanisme de rescat (MEDE) fins a 500.000 milions d'euros
 - 9 L'FMI revisa a la baixa les previsions econòmiques per a 2012 i 2013
 - 9 La compravenda d'habitatges a les Illes Balears s'incrementa un 28,9% interanual a l'agost
 - 17 Dia Internacional de la Pobresa
 - 23 Es publica en el BOIB el Decret llei 11/2012, pel qual es modifica la Llei 11/2001, de 15 de juny, d'ordenació de l'activitat comercial a les Illes Balears

Resum executiu

Taula 1. Perspectives de l'economia balear

Taxes de variació del PIB. Volum encadenat base 2008 (en %)

	Anual			Trimestral									
	2009	2010	2011	2010 (e)				2011 (e)				2012 (a)	
		(e)	(e)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Zona euro	-4,4	2,0	1,4	1,0	2,3	2,3	2,3	2,4	1,6	1,3	0,6	0,0	-0,5
Espanya	-3,7	-0,3	0,4	-1,5	-0,2	0,0	0,4	0,5	0,5	0,6	0,0	-0,6	-1,3
Balears	-2,7	-0,9	0,6	-2,4	-1,2	-0,2	0,2	0,3	0,6	1,0	0,4	0,2	-0,2
Mallorca	-2,8	-1,1	0,4	-2,5	-1,5	-0,4	-0,1	0,1	0,4	0,8	0,3	0,1	-0,3
Menorca	-3,2	-1,4	0,2	-3,1	-2,0	-0,4	-0,1	0,0	0,2	0,4	0,2	-0,2	-0,5
Pitiüses	-2,2	0,9	2,0	-1,3	0,5	1,9	2,3	1,8	2,1	2,8	1,6	0,9	0,6

Font: Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Ocupació
a: avanç e: estimació

L'economia mundial alenteix el ritme de creixement el 2012 a causa de la crisi europea, que afecta no només la resta d'economies avançades, sinó també les emergents. Per tot això, l'octubre l'FMI torna a revisar a la baixa les previsions de creixement per a enguany i per a 2013.

L'economia europea registra una caiguda interanual del PIB en el segon trimestre de l'any, per la situació econòmica dels països del sud d'Europa (Grècia, Portugal, Itàlia i Espanya). En aquest escenari, la Unió Europea estableix diverses mesures per donar suport a aquests estats membres més afectats per la crisi del deute sobirà, alhora que demanda que aquests països duguin a terme ajustos per a la consolidació fiscal.

En el primer trimestre de l'any, Espanya entra en recessió, la qual es perllonga en el segon, amb una caiguda de la producció més intensa d'abril a juny. La reducció del PIB s'explica per la contracció de la demanda interna —consum i inversió—, mentre la demanda externa es manté en positiu, atès el creixement de les exportacions i la disminució de les importacions. Per sectors, la construcció continua registrant el retrocés més gran. No obstant això, el creixement dels serveis també entra en números vermells.

La situació d'alentiment de l'economia de les Illes Balears ha provocat que en el segon trimestre es registri una taxa de creixement negativa. L'illa de Menorca entra en recessió tècnica, mentre que l'arxipèlag de les Pitiüses aconsegueix mantenir un cert dinamisme. Mallorca presenta en el segon trimestre una variació interanual negativa de tres dècimes. Els resultats positius de la campanya turística fan preveure que aquesta situació d'atonía es capgirarà en el tercer trimestre d'enguany.

El sector agropesquer tanca l'any 2011 amb una taxa lleugerament positiva (0,3%) i la previsió per al 2012 és del 0,7%. En el mercat central, la producció de fruites i hortalisses mostra una variació interanual negativa, segons dades acumulades fins al setembre de 2012. Pel que fa als preus s'encareixen les hortalisses mentre que continua a la baixa el preu mitjà de la fruita i les patates. Destaca la bona anyada de l'Ametlla Mallorca, així com de les vendes de l'Oli de Mallorca, que

augmenten el 15% interanual fins a l'agost d'enguany. En el mercat exterior, l'exportació de la patata presenta una disminució tant en volum com en valor monetari en el primer semestre. Quant a la goma de garrofi, continua en positiu i també es recupera el segon trimestre d'any l'exportació de vins i licors. En els escorxadors de les Illes Balears, la demanda de carn, oví i cabrum majoritàriament, disminueix el segon trimestre de 2012 respecte de 2011. Pel que fa a la producció pesquera, disminueixen les captures en el segon trimestre, especialment en el valor econòmic. No obstant això, el preu mitjà en el segon trimestre d'any és sensiblement superior al del primer, a causa de la presència d'espècies de temporada.

Durant el segon trimestre del 2012, l'activitat del sector secundari segueix la seqüència descendent del primer trimestre de l'any. Al mes de setembre, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social retrocedeix a totes les illes en relació amb el mateix mes de l'any passat. En canvi, al mes d'agost la producció industrial registra una de les pujades més fortes dels darrers anys i també els preus industrials s'incrementen considerablement. En el període comprès entre gener i setembre de 2012, la demanda d'energia elèctrica en el conjunt de la comunitat autònoma augmenta un 1,6%. Això no obstant, durant el mes de setembre la demanda elèctrica retrocedeix en termes interanuals. El mes de juliol d'enguany, les exportacions augmenten un 3,1%, tot i que el saldo comercial empitjori per l'augment més elevat de les importacions.

El sector de la construcció intensifica la tendència a la baixa, tant en obra privada com pública, tot i que en aquest darrer cas l'ajust és més pronunciat, a causa de la retallada de la licitació oficial. Els indicadors avançats també presenten retraïments.

L'activitat del sector dels serveis atenua el ritme de creixement dels anteriors trimestres i, durant el segon trimestre del 2012, situa la taxa interanual del VAB en el 0,4%. Al setembre, el nombre de treballadors afiliats a la Seguretat Social en aquest sector a les Illes Balears creix un 2,7% respecte del mateix mes de l'any passat. La facturació de les empreses (IASS) del sector dels serveis també es recupera al mes d'agost, encara que

l'índex d'ocupació registra a les Illes una baixada interanual.

Les vendes al detall continuen evolucionant a la baixa. Al mes d'agost, la facturació de les empreses del comerç al detall cau més de cinc punts percentuals en relació amb l'any passat. En el període comprès entre gener i agost de 2012, la variació acumulada també decreix. Quant a l'índex d'ocupació en el sector, la variació interanual de les Illes Balears davalla un 3,5%.

El turisme presenta un balanç positiu dels primers vuit mesos del 2012, atès que els resultats de la temporada alta han compensat un inici de campanya regular. Tant el nombre de viatgers com el de pernoctacions s'incrementen respecte de l'any anterior. Així, les pernoctacions als hotels de les Illes del mes d'agost s'incrementen mig punt percentual en termes interanuals. Tot i això, és palesa la debilitat del turisme interior. Segons Egatur, la despesa efectuada pels estrangers a les Illes Balears fins a l'agost s'incrementa en gairebé quatre punts, gràcies principalment a la bona evolució dels mesos de temporada alta. Quant als preus de l'oferta complementària (restaurants, bars i cafès), s'encareixen per sota de la inflació mitjana al mes d'agost. La major afluència de visitants ha provocat que els preus dels establiments es mantinguin i no arribin a mostrar variacions negatives. A l'agost, a Eivissa i Formentera es dona l'índex d'ocupació més elevat per plaça de tot Espanya i a Mallorca es registra el grau més alt d'ocupació en cap de setmana per tercer mes consecutiu. Gairebé totes les destinacions competidores de les Illes Balears també presenten una evolució positiva i creix el nombre de turistes internacionals que les visiten respecte de l'any anterior.

El sector del transport registra en els primers vuit mesos de l'any índexs similars als de l'any passat, després dels increments aconseguits el 2011. L'evolució del trànsit domèstic és significativament a la baixa, però el passatge alemany s'incrementa més d'un 7% fins a agost i, d'aquesta manera, enllaça sis mesos consecutius en positiu. Els passatgers arribats per via marítima, tant en creuers turístics com en línia regular, presenten una evolució negativa entre gener i agost de 2012. Aquest fet contrasta amb l'increment del transport de mercaderies per via marítima fins a agost, després de mesos d'atonia. Les mercaderies arribades per via aèria continuen mostrant signes negatius, els quals se sumen als descensos de l'any passat. Les caigudes es donen a totes les illes de l'arxipèlag balear.

El sistema financer espanyol prossegueix amb el procés de reestructuració, després de l'aprovació de l'ajut europeu i, com a resultat, el sector pateix una pèrdua de pes (en termes de sucursals i treballadors). L'escenari de contracció del crèdit i d'augment de la morositat no desapareix enguany, sinó que es fa més intens.

Els indicadors del mercat immobiliari a l'estiu moderen el retrocés i permeten albirar una certa millora. Així, a l'estiu s'incrementen el nombre de compravendes d'habitatge en un context de forta baixada del preu. Els incentius fiscals a l'adquisició d'immobles desapareixen el 2013, motiu pel qual les compres enguany es reactiven.

El mercat laboral balear es mostra més robust que l'estatal en els primers nou mesos de 2012. Malgrat el nombre d'aturats registrats sigui encara superior al de 2011, el ritme de creixement s'alenteix mes rere mes. En canvi, en el conjunt d'Espanya s'enllaça tot un semestre amb increments relatius de dues xifres de l'atur registrat. Quant a l'afiliació a la Seguretat Social, la mitjana del nombre de treballadors del mes de setembre suposa un descens de l'ocupació respecte del 2011, si bé la dada a darrer dia de mes és més elevada que un any ençà. La contractació del mes de setembre presenta una baixada en la formalització de contractes temporals mentre que els de caire indefinit es mantenen en comparació amb el mateix mes de 2011. Per illes, les Pitiüses presenten els millors resultats referits a l'ocupació, mentre a Menorca trobam la taxa d'atur registrat més elevada.

Amb la pujada dels tipus impositius de l'IVA, al mes de setembre l'índex de preus de consum creix un 3,6% interanual i deixa la inflació acumulada durant els tres primers trimestres de 2012 en el 2,5%. Al setembre, la inflació subjacent a les Illes Balears és del 2,1%, la més alta d'ençà del desembre de 2008. A Espanya, els preus augmenten un 3,4% respecte del setembre de 2011, mentre que la variació interanual de l'índex de preus de consum a impostos constants (IPC-IC) és de l'1,4%.

El consum, tant privat com públic, retrocedeix, tal com reflecteixen indicadors com ara la matriculació de turismes, el consum de carburants per a l'automoció o les vendes al detall. Entre les causes d'aquest retraïment hi ha la menor renda disponible de les llars, així com les pujades impositives i la manca de confiança en l'evolució econòmica.

La recaptació fiscal a les Illes Balears s'incrementa en els primers dos terços d'any. Pel que fa als tributs totalment cedits, entre gener i setembre es recapten cinc milions d'euros més que el mateix període de 2012, especialment gràcies a l'impost sobre transmissions i al de successions i donacions. Quant als tributs parcialment cedits, els subjectes passius residents a les Illes Balears han aportat 1.200 milions d'euros de gener a agost, un 4,3% més que un any ençà.

La inversió accentua la caiguda en el segon trimestre, si bé no tots els indicadors es troben en retrocés. Així, mentre la matriculació de vehicles de càrrega i la inversió estrangera s'enfonsen, la matriculació de vehicles de lloguers o la creació de societats mercantils s'incrementen.

En aquest butlletí, l'apartat de medi ambient se centra en les masses forestals de les Illes Balears. Es tracten així el mapa forestal, la superfície per usos, la superfície forestal arbrada i desarborada, les formacions forestals, el nombre d'arbres i d'hectàrees per habitant, els incendis forestals, les repoblacions forestals, l'aprofitament dels recursos i l'ocupació forestal i l'actuació de la massa arborada respecte de l'atmosfera. El 2010 hi ha per habitant 51 arbres (peus majors) segons IPH i 61 segons padró.

1 Internacional

Taula 2. Indicadors internacionals i de la Unió Europea

	PIB			Taxa d'atur			Inflació		
Estats Units	2n trim	2,1	→	setembre	7,8	↘	agost	1,7	↘
Japó	2n trim	3,3	↗	agost	4,2	↘	agost	-0,5	↘
Unió Europea	2n trim	-0,3	↘	agost	10,3	↗	agost	2,7	↘
Regne Unit	2n trim	-0,5	↘	juny	8,0	→	juliol	2,6	↘
Zona euro	2n trim	-0,4	↘	agost	11,2	↗	agost	2,6	→
Alemanya	2n trim	1,0	↘	agost	5,4	↘	agost	2,2	↘
França	2n trim	0,3	↘	agost	10,7	↗	agost	2,4	→
Itàlia	2n trim	-2,6	↘	agost	9,4	↗	agost	3,3	↗
Espanya	2n trim	-1,3	↘	agost	24,6	↗	agost	2,7	→

Font: EUROSTAT, US Bureau of Labor Statistics, Japan Ministry of Internal Affairs and Communications.

Las fletxes indiquen la variació amb la xifra del mateix període de l'any anterior

Des de final del 2011, l'economia mundial modera el ritme de creixement, per la crisi de la zona euro, que s'estén no sols als països del seu entorn, sinó també a la resta d'economies. Per aquest motiu, el Fons Monetari Internacional torna a revisar, per quarta vegada enguany, les previsions de creixement per al 2012 i 2013. En concret, estima que l'economia mundial creixerà el 3,3% enguany (xifra per sota del creixement del 2011) i el 3,6% l'any que ve. Aquesta revisió a la baixa de les previsions es registra tant per a les economies avançades com per a les emergents.

L'economia mundial desaccelera el creixement econòmic el 2012.

Estats Units d'Amèrica

L'economia nord-americana creix el 2,1% en termes intera-

nuals en el segon trimestre de l'any i l'1,3% respecte del primer trimestre. Aquesta xifra suposa un menor creixement intertrimestral que en els primers tres mesos de l'any, quan la producció es va incrementar el 2,0%. A diferència d'altres economies avançades, l'FMI no modifica gaire les previsions de creixement per a enguany i per a l'any que ve, i les situa en el 2,2% i 2,1%, respectivament. Les dades de creixement són positives, malgrat que el mercat laboral no millori al mateix ritme. La **taxa d'atur** davalla i el setembre és del 7,8%, inferior a la d'un any enrere (9,1%), però encara és elevada per a una economia com la dels Estats Units. Per la seva banda, la **inflació** continua la senda de descens i se situa en l'1,7% el mes d'agost enfront del 3,8% registrat el mateix mes de l'any passat. Per tot això, la Reserva Federal persevera en la política monetària expansiva amb un nou programa d'injecció de liquiditat anunciat el setembre, amb l'objectiu d'estimular l'economia i, consegüentment, minvar l'atur a un major ritme.

Taula 3. Previsions internacionals per al 2013

	PIB	Taxa d'atur	Inflació
Estats Units	2,1	8,1	1,8
Japó	1,2	4,4	-0,2
Unió Europea (zona euro)	0,2	11,5	1,6
Alemanya	0,9	5,3	1,9
França	0,4	10,5	1,0
Itàlia	-0,7	11,1	1,8
Regne Unit	1,1	8,1	1,9
Espanya	-1,3	25,1	2,4

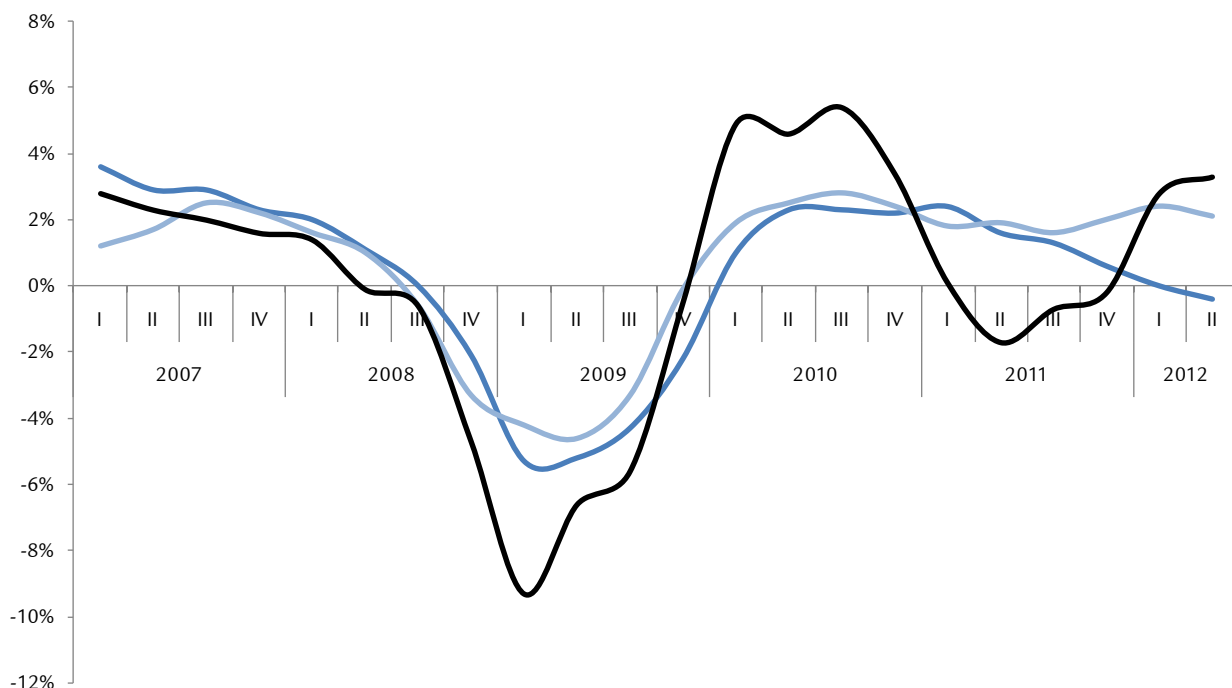
Font: FMI- World Economic Outlook (octubre 2012)

Japó

L'economia japonesa modera el dinamisme que registrava a començament d'any i en el segon trimestre només avança el 0,2% respecte dels primers tres mesos del 2012, la qual cosa es tradueix en un creixement interanual del 3,3%. A simple vista, la xifra és superior a la de la resta d'economies avançades. No obstant això, l'activitat econòmica al Japó s'alenteix pel retrocés que pateix el principal motor de l'economia nipona, les **exportacions**. A partir del juny, les exportacions

comencen a registrar taxes de creixement negatives, a causa de la menor demanda d'origen europeu, entre altres factors. A més, la balança comercial continua en nombres vermells, és a dir, les importacions superen les exportacions, quan habitualment succeeix el contrari. Així mateix, reapareixen tensions deflacionistes, atès que el creixement dels **preus** torna a xifres negatives. En concret, el mes d'agost el nivell dels preus cau el 0,5% interanual. Per tot això, l'FMI revisa a la baixa les previsions de creixement per a enguany fins al 2,2% i per al 2013 fins a l'1,2%.

Gràfic 1. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual)



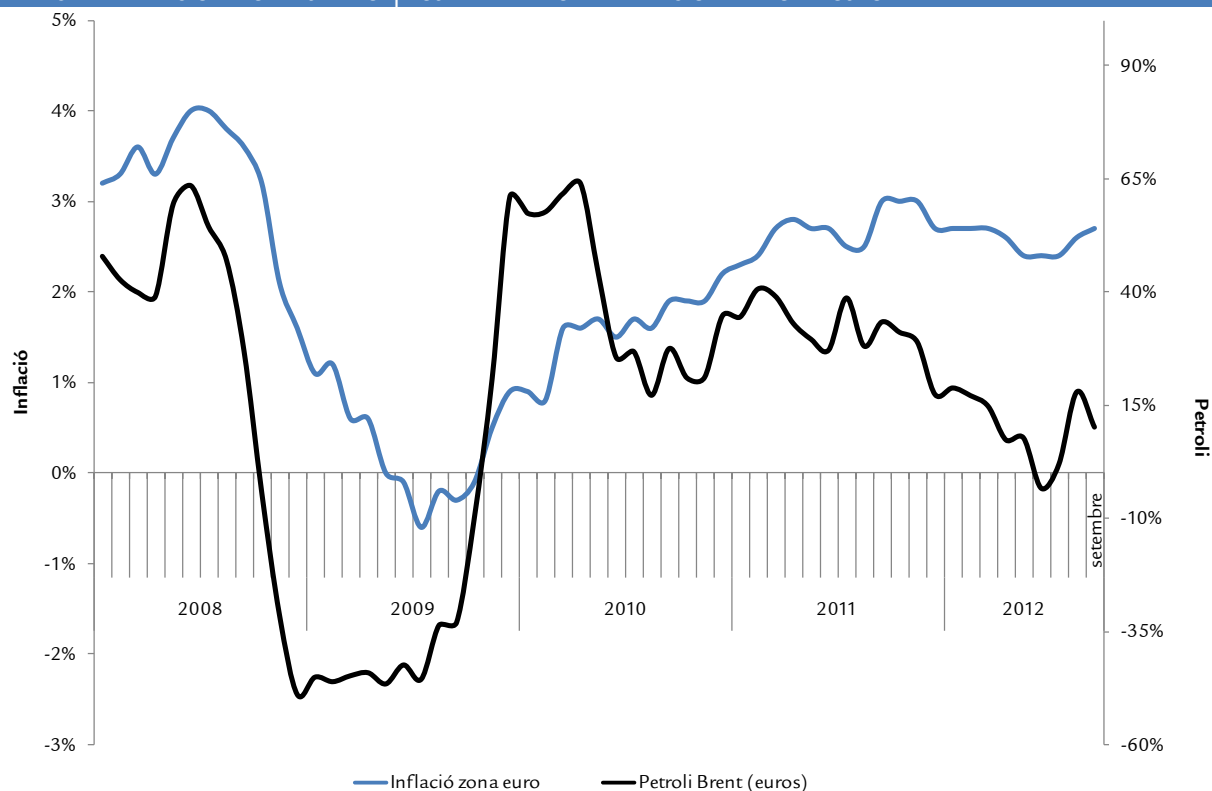
Font: EUROSTAT

Xina

L'economia xinesa desaccelera el seu creixement en el curs del 2012 i creix el 7,8% interanual en el segon trimestre de l'any, quan en el mateix període de l'any anterior la taxa de creixement era del 9,5%. Aquest alentiment respon, d'una banda, a les polítiques econòmiques del Govern xinès per refredar l'economia (per tal de davallar la inflació i de contenir la incipient bombolla immobiliària) i, d'altra, al menor dinamisme de la demanda externa, que es tradueix en un creixement de les exportacions més suau. Pel que fa a la **infla-**

ció, ha minvat lentament des de l'any anterior. Així, l'agost d'enguany el creixement del nivell de preus se situa en el 2,9% interanual, quan un any enrere era del 6,2%. Per la seva banda, les **exportacions** moderen el ritme de creixement i el juliol només s'incrementen l'1,0% en termes interanuals, a causa de l'alentiment de les economies avançades. A més a més, les **importacions** també moderen el ritme de creixement. En aquest context, la previsió de l'FMI per a enguany és d'un increment de la producció del 7,8% i per al proper any del 8,2%, xifres que suposen una revisió a la baixa de les publicades per l'organisme internacional a la primavera.

Gràfic 2. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro



Font: EIA, EUROSTAT

Petroli i divises

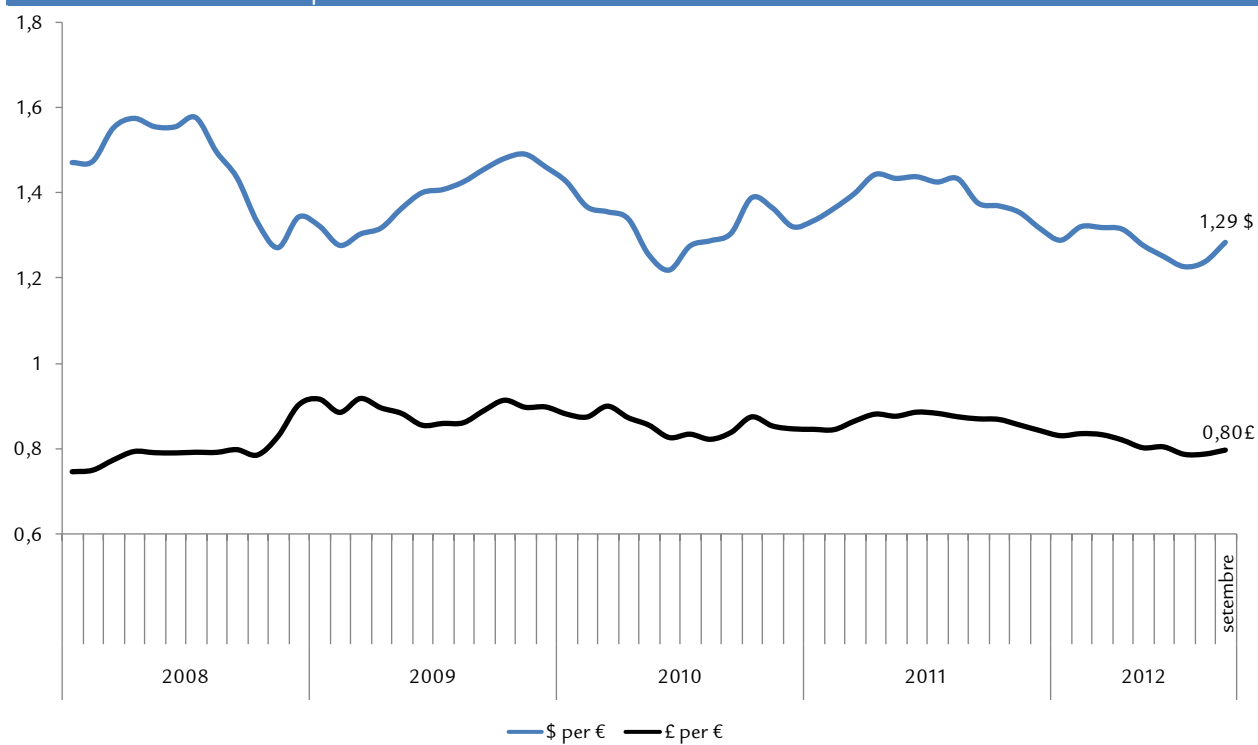
Després d'incrementar el preu en el primer trimestre, el **petroli** s'abarateix entre abril i juliol d'enguany en termes interanuals, però torna a repuntar moderadament a partir de l'agost. Així, el mes de setembre se situa a un preu molt similar al del mateix mes de l'any anterior, 112\$ pel barril Brent. El preu d'aquesta matèria primera s'enfronta a forces contraposades. D'una banda, la inestabilitat política en els països productors de petroli pressiona el seu preu a l'alça, però, d'altra banda, la desacceleració de l'economia mundial es tradueix en una caiguda de la demanda i, consegüentment, en una menor tensió sobre el preu del barril Brent. En el cas de la zona euro, la depreciació de la moneda única europea enfront del dòlar no ha permès aprofitar el descens del preu del barril Brent fins al juliol, sinó que el preu del barril en euros s'ha encarat més rere mes. Així, el mes de setembre el barril Brent arriba a 87,9 euros, superiors a 79,8 que es paga-

ven el mateix mes de l'any passat.

El preu del petroli repunta el mes de setembre.

Pel que fa al mercat de divises, l'euro continua perdent fortalesa els darrers mesos. Mes rere mes, el **dòlar** s'aprecia respecte de l'euro, si bé les darreres setmanes l'euro recupera posicions respecte a la divisa nord americana. Així, el mes de setembre d'enguany, el tipus de canvi se situa en 1,29 dòlars per cada euro, mentre que el mateix mes de l'any passat cotitzava a 1,38 dòlars. En relació amb la **lliura esterlina**, l'euro també es deprecia durant tot el 2012, tot i que també guanya valor les darreres setmanes. En concret, si el setembre de l'any passat un euro es canviava per 0,87 lliures, el mateix mes d'enguany, només per 0,80.

Gràfic 3. Evolució del tipus de canvi de l'euro

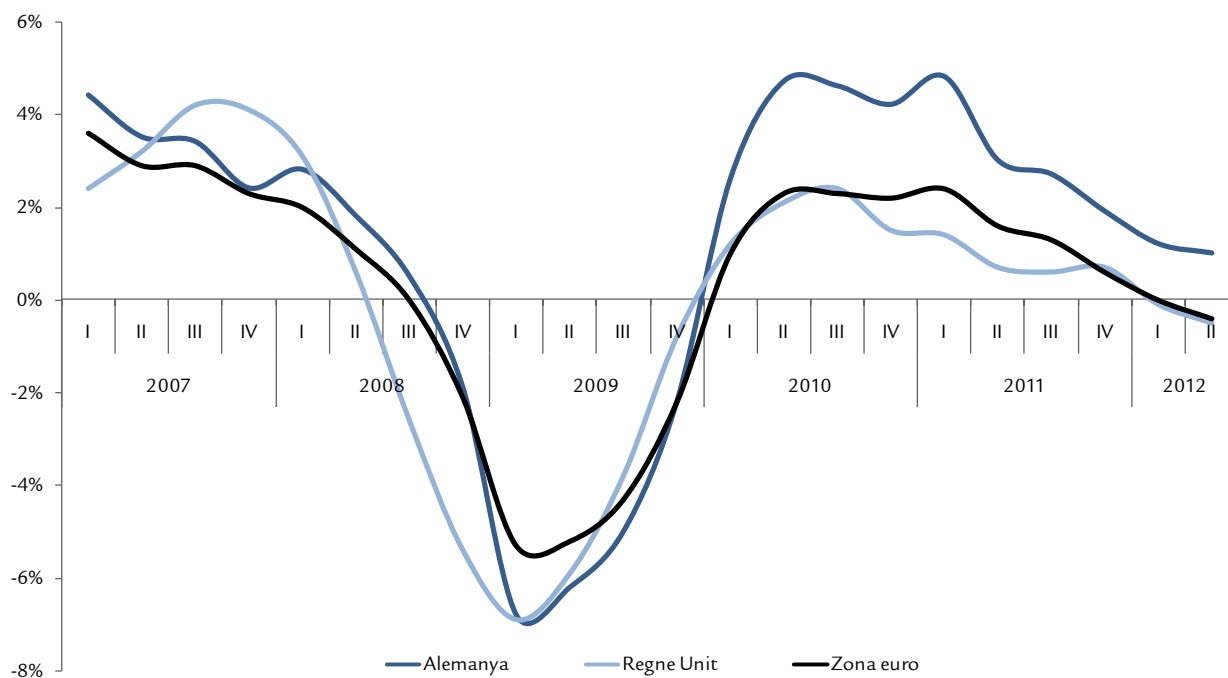


2 Unió Europea

L'economia europea es troba en una complicada situació en el 2012, per la perllongada crisi del deute sobirà dels països del sud del continent, que es va iniciar fa més d'un any. Els països més afectats són Grècia, seguida de Portugal, però tant Espanya com Itàlia també centren l'atenció dels mercats internacionals, a causa de les seves dificultats per quadrar els comptes públics en l'entorn actual de contracció de l'activitat econòmica. En aquest context, les autoritats europees continuen treballant per donar suport als Estats membres més perjudicats per aquesta difícil conjuntura. D'una banda, s'anuncia la imminent entrada en funcionament del MEDE (Mecanisme Europeu d'Estabilitat), així com la possibilitat d'una major intervenció del Banc Central Europeu, a través d'un programa de compra de deute públic. En ambdós casos, l'ajuda comunitària s'ha de sol·licitar i està subjecta a condicionalitat, per garantir que l'Estat membre al qual se li dona suport pren les mesures necessàries per encaminar la seva situació.

La complexa situació dels països de la perifèria europea i la consegüent desacceleració de les economies més sòlides de la zona euro es tradueix en una caiguda de la producció a 2012. En el primer trimestre de l'any, el PIB de la zona euro es manté estancat i no creix en termes inter trimestrals, però en el segon ja es registra un retrocés respecte dels primers tres mesos de l'any. Com a resultat, el conjunt de la unió monetària se situa a les portes de la recessió. Així, respecte del segon trimestre de l'any, la producció es redueix un 0,4%. El PIB de la zona euro registra una contracció suau gràcies a Alemanya i, en menor intensitat, a França. En canvi la resta de principals economies europees es troben en recessió, la qual és especialment intensa a Grècia i Portugal i, en menor mesura, Itàlia i Espanya. La previsió de l'FMI és que l'economia de la zona euro retrocedeixi un 0,4% en el conjunt de 2012 i es recuperi lleugerament en el 2013, amb un creixement del PIB del 0,2%.

Gràfic 4. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual)



Font: EUROSTAT

En aquest escenari, la **inflació** a la zona euro es manté per damunt de l'objectiu del 2%, però per sota del 3%. En el mes de setembre arriba al 2,6%, xifra inferior a la del mateix mes de l'any anterior (3,0%). Aquest descens gradual de la inflació respecte de l'any anterior permet al Banc Central Europeu mantenir el tipus d'interès oficial en un nivell baix, 0,75%, des del juliol, per tal estimular la malmesa economia dels països del sud d'Europa. Per la seva banda, la **taxa d'atur** segueix en ascens i escala a l'11,2% en el mes d'agost, per damunt del 9,9% del vuitè mes de l'any anterior. Aquest increment s'explica bàsicament per la creixent taxa d'atur d'espanyola, si bé el nombre d'aturats també augmenta a altres països europeus.

El creixement de la zona euro retrocedeix en el segon trimestre.

Alemanya

L'economia germana es manté al capdavant de la zona euro i registra un creixement positiu durant el 2012, a diferència de la resta d'economies de la unió monetària. Així, el PIB alemany s'incrementa en termes inter trimestrals tant en el

primer com en el segon trimestre, si bé aquest creixement perd força d'abril a juny, per la situació econòmica dels seus socis comercials europeus. Com a resultat, en el segon trimestre d'enguany el PIB creix un 1,0% en termes interanuals. La fortalesa alemanya determina que l'FMI no modifiqui la previsió de creixement per a 2012, i la mantengui en el 0,9%. Pel que fa a 2013, estima que la producció creixerà també un 0,9%. Com és habitual en el cas d'Alemanya, la **inflació** es manté sota control i per davall de la mitjana europea. En el mes d'agost, se situa en el 2,2%, inferior al 2,5% registrat en el mateix mes de 2011. D'igual manera, la **taxa d'atur** és gairebé la meitat de la de la zona euro i minva respecte l'any anterior. Així, és d'un 5,4% a l'agost d'enguany, mentre l'any passat era del 6,0%.

L'economia alemanya registra un creixement positiu a 2012.

França

L'economia francesa manté les taxes de creixement en positiu, a diferència de la majoria dels països del seu entorn. No obstant això, l'activitat econòmica es troba estancada, atès que el PIB no avança en termes inter trimestrals des del darrer trimestre de 2011. Aquesta atonia es tradueix en un creixement del PIB del 0,3% interanual en el segon trimestre d'enguany. A diferència de la zona euro, l'FMI preveu que l'economia francesa no entri en nombres vermells ni enguany ni el proper. Per al 2012 estima que la producció avanci només un 0,1% i per a l'any 2013, un 0,4%. Pel que fa al creixement dels preus, es manté estable i per sota de la mitjana europea i en el mes d'agost la **inflació** és del 2,4%, mateix valor que en el mateix mes de 2011. Pel seu costat, la **taxa d'atur** augmenta fins el 10,7% a l'agost, per damunt del 9,7% d'un any enrere, però es manté per davall de la mitjana de la zona euro.

Itàlia

L'economia italiana intensifica la recessió en el segon trimes-

tre de l'any i el seu PIB retrocedeix un 2,6% en termes interanuals, i ja registra quatre trimestres consecutius de reducció intertrimestral de la producció. El país s'enfronta, com Espanya, a la forta pressió dels mercats financers sobre el deute públic, la qual es tradueix en una elevada prima de risc i, consegüentment, en un programa de consolidació fiscal que suposa augmentar ingressos públics i minvar la despesa. Però a diferència del cas espanyol, l'endeutament públic té un pes superior en l'economia transalpina. En aquest cas, la ràtio del deute públic sobre el PIB arriba al 120%, mentre a Espanya se situa en el segon trimestre de l'any en el 75,9%. La situació econòmica a Itàlia porta l'FMI a revisar de nou a la baixa les seves previsions de creixement i estima una caiguda de la producció del 2,3% per a enguany. Per a l'any següent, preveu una certa moderació en la recessió, amb una contracció del PIB del 0,7%. Tot i la menor activitat econòmica, la **inflació** es manté elevada durant tot el 2012 i en el mes d'agost se situa en el 3,3%, per damunt de la mitjana de la zona euro. Quant a la **taxa d'atur**, prossegueix el seu ascens i arriba al 9,4% a l'agost, molt superior a la del mateix mes d'un any enrere, 6,7%.

Regne Unit

En el segon trimestre de l'any l'economia britànica torna a registrar un retrocés del PIB (encadena tres caigudes de la producció en termes inter trimestrals) i en conseqüència, el seu producte cau un 0,5% respecte un any ençà. En aquest context recessiu, la **taxa d'atur** no aconsegueix davallar i en el mes de juny (darrera dada disponible) se situa en el mateix nivell que en el juny de l'any anterior, el 8,0%. Com a nota positiva, la **inflació** es modera durant el 2012 i davalla fins el 2,5% interanual en el mes d'agost, mentre un any enrere era del 4,5%. Les perspectives per als propers mesos no són optimistes, motiu pel qual l'FMI retalla les previsions de creixement per a enguany i el proper. En concret, estima que la producció en el Regne Unit al 2012 serà inferior a la de l'any anterior (-0,4%) i per l'any que ve preveu una certa recuperació (1,1%).

Taula 4. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola

Taxes de variació interanuals (%)	2012	2013
PIB	-1,5	-0,5
Consum privat	-1,5	-1,4
Consum públic	-4,8	-8,2
Formació bruta del capital fix	-9,9	-2,1
Demanda nacional (contribució al creixement)	-4,0	-2,9
Exportació de béns i serveis	1,6	6,0
Importació de béns i serveis	-6,7	-1,5
Demanda exterior (contribució al creixement)	2,5	2,3
Ocupació ¹	-3,7	-0,2
Taxa d'atur	24,6	24,3

Font: Quadre macroeconòmic del projecte de Pressuposts de l'Estat per a 2013

¹Llocs de feina equivalents a temps complet.

L'economia espanyola aprofundeix la recessió en el segon trimestre de l'any i la seva producció cau l'1,3% respecte del mateix període de l'any 2011 (que suposa un retrocés del 0,4% respecte del primer trimestre d'enguany). El Govern central preveu que l'any 2012 acabi amb una contracció del PIB de l'1,5%, xifra que corrobora l'FMI en el seu darrer informe publicat aquest mes d'octubre. La previsió de la Comissió Europea és més negativa, atès que pronostica una caiguda de la producció de l'1,8% el 2012. Així i tot, cal remarcar que és una xifra publicada el mes de març i fins al novembre no es presentaran les previsions actualitzades. Pel que fa a la previsió per al 2013, el Govern manté una caiguda del 0,5%, mentre que tant l'FMI com el Banc d'Espanya calculen una recessió major per a l'any vinent. Així, l'FMI estima que el PIB caurà l'1,3% el proper any i el Banc d'Espanya, tot i que no ha publicat xifres oficials, preveu una reducció entorn de l'1,5%.

Pel que fa a la demanda, tots els components del PIB, tret de les exportacions, perllonguen la seva contracció en el segon trimestre de l'any. El principal component del PIB espanyol, el **consum**, cau el 2,4% respecte del segon trimestre de l'any anterior, i aquest retrocés es registra tant en consum privat (-2,2%) com públic (-3,0%). En el primer cas, la disminució del consum respon, com en els trimestres anteriors, a la difícil situació del mercat laboral, la menor renda disponible i també la manca de confiança enfront de l'evolució a mitjà termini de l'economia espanyola. En el cas del consum de les administracions públiques, minva per la retallada presupostària que es porta a terme trimestre rere trimestre en l'actual context de consolidació fiscal per complir amb l'ob-

jectiu del dèficit públic a final d'any. Pel que fa a la **inversió**, prossegueix amb el daltabaix que experimenta des del 2008. Així, en el segon trimestre de l'any es contreu el 9,3%, caiguda més intensa que en els trimestres anteriors, a causa de la forta reducció de l'obra pública. Per tot això, l'aportació de la demanda interna al PIB continua en nombres vermells. En contraposició, la demanda exterior manté les xifres positives gràcies al dinamisme de les **exportacions**, com també del menor volum d'**importacions**. En concret, en el segon trimestre d'enguany les exportacions de béns i serveis s'incrementen el 3,3% en termes interanuals, alhora que les importacions cauen el 5,4% per la contracció de la demanda interna. Com a resultat, la balança comercial (la diferència entre exportacions i importacions) no sols és positiva, sinó molt elevada. No obstant això, aquest saldo favorable es deu als serveis (sobretot turístics), ja que la balança dels béns es manté negativa, si bé en valor absolut minva respecte de períodes anteriors.

Pel que fa als **sectors productius**, tots es contreuen durant el 2012 tret de l'agricultura. El retrocés més acusat té lloc en el sector de la construcció, que ja porta des del 2008 en recessió, i aquest s'intensifica en el segon trimestre d'enguany fins al -7,1% interanual. En segon lloc, la indústria també registra una caiguda significativa i el seu VAB es redueix el 3,1% respecte del segon trimestre de l'any passat. Finalment els serveis, que mantenien un creixement positiu fins aleshores, tornen a xifres negatives en aquest segon trimestre, tot i que la disminució del seu VAB és mínima (el -0,3% en termes interanuals).

Taula 5. Evolució de l'economia espanyola

Dades corregides d'efectes estacionals i de calendari. Taxes de variació interanual (en %)

Volum encadenat referència 2008

	2010				2011				2012	
Trimestre	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Sector Agropesquer	1,5	1,1	1,3	4,1	8,1	8,2	8,7	7,8	2,6	2,5
Indústria i energia	-0,2	6,2	5,8	5,4	5,8	2,4	2,5	0,2	-3,4	-3,1
Construcció	-12,7	-15,1	-15,5	-13,8	-8,6	-6,1	-4,3	-4,5	-7,3	-7,1
Serveis	0,3	1,1	1,5	1,7	1,3	1,6	1,6	1,1	0,9	-0,3
PIB a preus de mercat	-1,5	-0,2	0,0	0,4	0,5	0,5	0,6	0,0	-0,6	-1,3

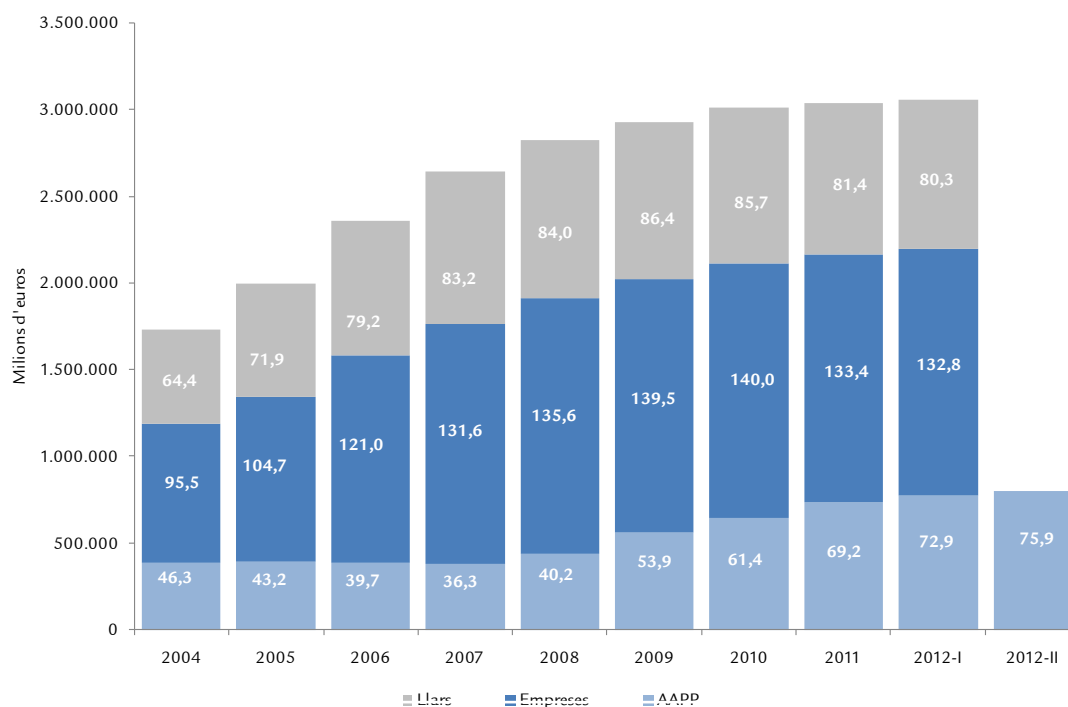
Font: INE

Tot i la conjuntura desfavorable, l'economia espanyola ha de prosseguir en la reducció del seu dèficit públic. El mes de juliol, les autoritats europees aproven la petició d'ajuda per al sanejament del sistema financer espanyol i, en aquest context, augmenten l'anterior objectiu de dèficit públic per al 2012. Així, de l'objectiu de dèficit del 5,8% del PIB compromès a la primavera d'enguany es passa al 6,3%. De totes maneres, no deixa de ser una reducció pronunciada, atès que l'any 2011 es va tancar amb un dèficit del 8,9% del PIB. Per tal de davallar la desviació dels ingressos respecte de les despeses, durant tot el 2012 s'intensifica el procés de consolidació fiscal. A l'estiu s'anuncien noves mesures com la pujada de l'IVA al setembre o retallades addicionals per a la funció pública, entre d'altres. A més, amb l'aprovació del Projecte de Llei dels pressuposts de l'Estat per al 2013 s'anuncien més reduccions en la despesa corrent i en la inversió pública. Tot i això, la caiguda de l'activitat econòmica es tradueix en una menor recaptació, malgrat l'increment impositiu, cosa que pot dificultar complir amb el compromís de dèficit a final d'any.

Durant l'any 2012, la pressió dels mercats financers sobre Espanya ha portat la prima de risc (diferencial del deute es-

panyol sobre l'alemany) a superar una fita històrica sobre cap altra. Així, es manté des del mes de maig per sobre dels 400 punts bàsics i arriba als 600 punts el mes de juliol. Són nivells elevats tenint en compte la prima que es pagava per exemple el 2007, que oscil·lava entre els 5 i 15 punts bàsics. Tot i l'increment en el cost del finançament que això suposa (i que compromet una part important dels pressuposts per a l'any vinent i els següents), el Tresor espanyol necessita continuar emetent deute per tal de cobrir les necessitats de finançament. Així, el deute públic en el segon trimestre de l'any arriba al 75,9% del PIB, màxim de la sèrie històrica disponible en el Banc d'Espanya. No obstant això, el pes del deute públic no resulta tan elevat si el comparem amb el dels països del nostre voltant: tant França com Alemanya o el Regne Unit tenen una ràtio del deute públic sobre el PIB superior a l'espanyola i, per exemple, el deute del sector públic a Itàlia supera el 120% del PIB. Cal remarcar que no sols és un problema que l'endeutament públic estigui en ascens, sinó també que l'endeutament privat sigui elevat. Com s'observa en el gràfic, tant llars com, especialment, empreses, presenten un endeutament significatiu, i el seu pes sobre el PIB és superior al del deute de les administracions públiques, tot i que la seva evolució, a diferència de la del deute públic, és descendent.

Gràfic 5. Evolució del deute privat i públic a Espanya



Font: BE

Ràtio deute/PIB. Per deute públic, segons Protocol Dèficit Excessiu

II. ILLES BALEARS

Taula 6. Evolució de l'economia balear

Taxes de variació del VAB a preus constants (en %)

	Anual			Trimestral									
	2009	2010	2011	2010 (p)				2011 (a)				2012 (a)	
		(p)	(a)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
Illes Balears	-2,7	-0,9	0,6	-2,4	-1,2	-0,2	0,2	0,3	0,6	1,0	0,4	0,2	-0,2
Sector agropesquer	-0,4	-0,4	0,3										
Indústria	-3,5	-2,8	-1,4	-4,0	-3,1	-2,2	-2,0	-1,8	-1,5	-1,0	-1,3	-0,8	-0,8
Construcció	-8,6	-6,3	-4,4	-8,3	-6,8	-5,2	-4,8	-4,1	-4,2	-4,5	-4,8	-4,8	-5,1
Serveis	-2,0	-0,1	1,2	-1,6	-0,5	0,6	0,9	1,0	1,2	1,7	1,0	0,8	0,4

Font: Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Ocupació.

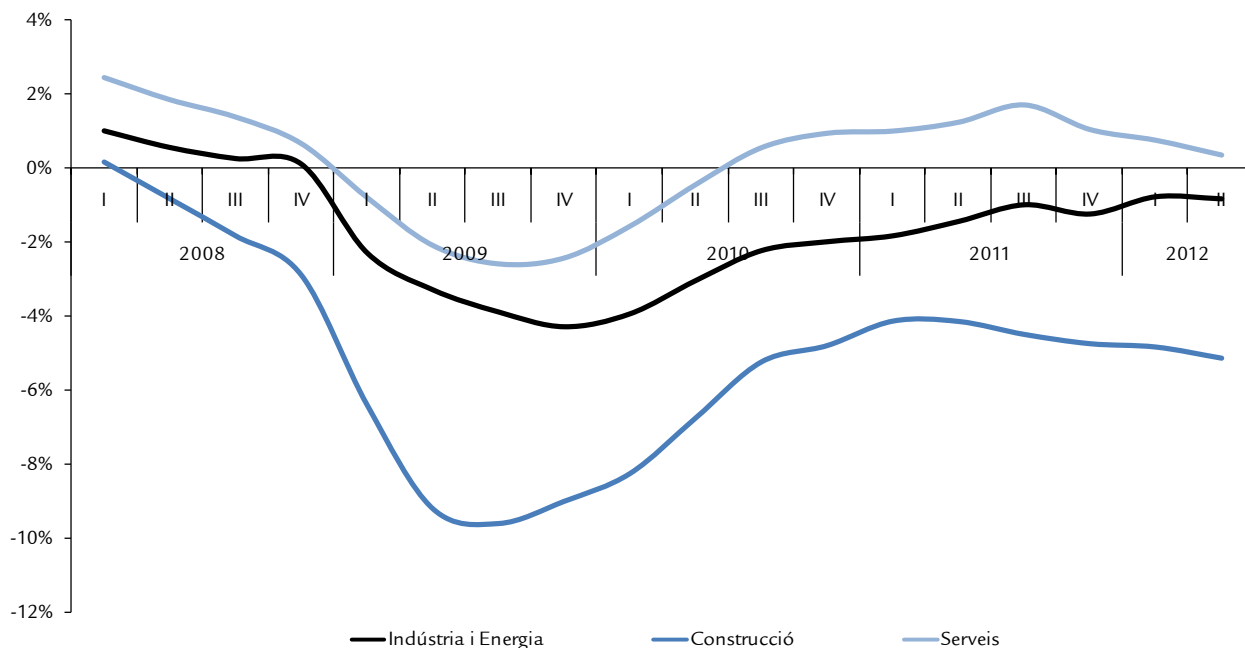
p: provisional a: avanç

L'activitat econòmica de l'arxipèlag balear registra de nou una davallada en el segon trimestre de 2012. Així, la producció cedeix dues dècimes en termes interanuals, una reducció considerablement més suau que l'esdevinguda en el conjunt estatal, la qual arriba al -1,3%. Aquest alentiment en el ritme de creixement afectarà la previsió per al conjunt de 2012, que queda en una dècima en negatiu. La previsió del Govern central xifra el PIB del 2012 un 1,5% per sota del PIB de l'any anterior.

D'abril a juny, el VAB del sector dels serveis s'incrementa un 0,4% en termes reals respecte dels mateixos mesos del 2011. Un trimestre més el sector terciari és l'únic que incrementa el valor afegit i, per tant, també el seu pes en el conjunt de l'economia de les Illes Balears. Atesos els resultats positius de la campanya turística, en la qual s'han incrementat el nombre de turistes i la despesa total i mitjana, es preveu que les activitats relacionades amb el turisme contagiïn el dinamisme

a la resta de branques i que s'acceleri el ritme de creixement en el tercer trimestre. La indústria i l'energia presenten en el segon trimestre la mateixa caiguda que en el primer període de l'any, un -0,8% interanual. Tot i l'augment de les exportacions de productes manufacturats, l'afiliació al sector continua immersa en l'atonía i presenta taxes de variació negatives. Quant a l'energia, s'incrementa la demanda elèctrica a Mallorca i a Eivissa, mentre que a Menorca i a Formentera cau fins al mes d'agost. En la construcció la situació s'agreuja i torna a mostrar variacions interanuals inferiors als cinc punts percentuals en negatiu. D'una banda, els indicadors d'activitat, com ara l'afiliació a la Seguretat Social o el consum de ciment evidencien el retraïment en la construcció pública i privada. D'altra banda, els indicadors avançats preveuen un empitjorament de la situació, amb caigudes al nombre de projectes visats pel Col·legi Oficial d'Arquitectes i en la licitació oficial.

Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors



Font: DGEE

En el segon trimestre de 2012, només l'arxipèlag pitiús aconsegueix mantenir taxes de creixement interanual positives, tot i que es redueixen en comparació amb els trimestres anteriors. Així, Eivissa i Formentera incrementen la producció d'abril a juny sis dècimes percentuals en comparació dels mateixos mesos de 2011. Menorca entra en la situació de re-

cessió tècnica, després d'enllaçar dos trimestres consecutius de taxes negatives. Aquest fet pren rellevància si a més es té en compte que en el segon període s'intensifica la caiguda a l'illa més septentrional. Mallorca cedeix tres dècimes en la producció del segon trimestre i, encara que aconsegueix salvar la recessió, presenta una clara tendència a la baixa.

Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)

2005	2006	2007	2008	2009	2010 (e)	2011 (e)
2,1	3,5	2	0,8	-0,4	-0,4	0,3

Font: Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Ocupació.

a: avanç e: estimació

Agricultura

El sector agropesquer tanca l'any 2011 amb una taxa de creixement lleugerament positiva (0,3%) i la previsió per al 2012 és del 0,7%.

El setembre del 2012 el nombre d'afiliats a la Seguretat Social en agricultura arriba a 6.098 persones, el 3,4% menys que el setembre del 2011. La disminució d'afiliats en aquest sector és present a totes les illes. Destaca la baixada a les Pitiüses, seguides de Menorca.

Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura

	Darrera Dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	setembre	6.098	↘	-3,4
Mallorca	setembre	5.026	↘	-3,0
Menorca	setembre	631	↘	-5,0
Eivissa	setembre	426	↘	-6,2
Formentera	setembre	15	↘	-6,3

Font: TGSS

La nova normativa comunitària de benestar animal sota la forma de directives (que han de ser transposades per cada estat membre al seu ordenament jurídic intern) i reglaments (d'aplicació directa), afecta quatre espècies de cria i té normes específiques per a cadascuna: vedells (Reial decret 1047/1994, modificat pel Reial decret 692/2010, pel qual s'estableixen les normes mínimes de protecció dels vedells), pollastres d'engreix (Reial decret 692/2010, de 20 de maig, pel qual s'estableixen les normes mínimes per a la protecció dels pollastres destinats a la producció de carn), gallines ponedores (Reial decret 3/2002, d'11 de gener, pel qual s'estableixen les normes mínimes de protecció de les gallines ponedores) i porcs (Reial decret 1135/2002, de 31 d'octubre, relatiu a les normes mínimes per a la protecció de porcs). Les mesures de millora d'espai, llum i ventilació que s'han d'aplicar per als pollastres d'engreix ja entraren en vigor i en el cas dels vedells, que encara no hi estan, implicaran una millora en l'alimentació i la llibertat del ramat. Pel que fa a les gallines ponedores les mesures que s'han d'aplicar obligatòriament des de l'1 d'agost incideixen en la superfície per a cada animal i el nombre de punts per menjar i beure. Finalment, en el cas del ramat porcí, des de l'1 de gener del 2013, les tru-

ges hauran d'estar menys mesos recloses en cas d'embaràs, a més d'altres mesures que també afecten les instal·lacions.

El Govern de les Illes Balears, a través de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, amb vista a la reforma de la política agrària comuna (PAC) 2014-2020, ha remès un document als diputats del Parlament Europeu i a la Comissió Europea en què exposa la situació crítica del camp balear i, per tant, la necessitat d'obtenir més ajuts europeus. El document, que es titula "L'Agricultura de les Illes Balears en perill d'extinció", mostra que la mitjana d'ajuts europeus és de 224€ per hectàrea (ha), a Espanya baixa a 194€ per ha i a les Balears fins a 113€ per ha. Si es compara l'ajut per beneficiari, cada pagès balear rep 3.443€, enfront dels 5.224€ de mitjana a Espanya i dels 5.093€ de mitjana en l'àmbit europeu. Es reflecteix així la nul·la rendibilitat del sector primari amb una renda agrària en el període 2000-2009 del -40,1% a les Balears mentre que a Espanya augmenta el 8%. Aquest fet és conseqüència d'uns majors costos de producció a l'arxipèlag i, en general, de l'obtenció d'un menor preu per als productes si els comparam amb la resta de l'Estat espanyol.

Taula 9. Indicadors de l'agricultura

		Darrera dada		Variació interanual (%)			
Mercat central de Mallorca		Tones	PMP	Tones		PMP	
Fruita	gener-setembre	893	1,1	↘	-10,2	↘	-5,4
Hortalisses	gener-setembre	1.838	1,0	↘	-4,8	↗	5,4
Patates	gener-setembre		0,5			↘	-1,9
Total		2.730	1,0	↘	-6,6	↘	-2,1
Mercaderies agràries exportades		Tones	Milers d'€	Tones		Milers d'€	
Patates	gener-juny	13.122	6.111	↘	-18,6	↘	-23,4
Regne Unit	gener-juny	4.584	2.402	↗	9,1	↘	-4,0
Dinamarca	gener-juny	3.422	1.849	↘	-17,2	↘	-21,9
Goma de garrofi	gener-juny	946	5.845	↗	42,4	↗	34,1
Japó	gener-juny	180	1.190	↗	50,0	↗	45,6
Alemanya	gener-juny	185	1.210	↗	46,7	↗	40,9
Vins i licors	gener-juny	602	2.973	↗	30,3	↗	16,1
Alemanya	gener-juny	215	1.008	↗	46,2	↗	11,5
Suïssa	gener-juny	68	629	↗	4,4	↗	5,7

Font: IBESTAT, Mercapalma, Consell Superior de Cambres de Comerç, Indústria i Navegació d' Espanya

PMP: preu mitjà ponderat

En el mercat central de Mallorca, les dades acumulades fins al setembre del 2012 mostren una variació interanual negativa tant pel que fa a la producció de la fruita com de l'hortalissa (sense incloure-hi majoristes). No obstant això, la comercialització acumulada d'aquests cultius és positiva, amb el 3,8% interanual. Pel que fa als preus, destaca l'augment del preu de les hortalisses, mentre que continua a la baixa el preu mitjà de la fruita i les patates.

Es preveu una bona anyada per a l'ametla mallorquina.

La Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori ha sol·licitat a la Comissió Europea, a través del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient, que autoritzi la nova Indicació Geogràfica Protegida Ametla de Mallorca. Això afavorirà l'impuls del cultiu que l'any passat va produir 7.289 tones d'ametles amb closca i que preveu per a enguany una producció lleugerament superior, del voltant de les 8.500 tones. Actualment a Mallorca hi ha 24.444 ha de conreu d'ametlers, 15.664 de les quals pertanyen a 4.243 productors adherits a l'actual marca de garantia Ametla de Mallorca. Segons dades de l'Institut Illes Balears Qualitat, el 2011 la comercialització d'ametla mallorquina va augmentar el 26% respecte del 2010. No obstant això, el preu de venda d'aquest cultiu continua baix si el comparam amb les despeses de recol·lecció, i més tenint en compte que la competència de l'ametla californiana no minva.

Segons dades del Consell Regulador de la Denominació d'Origen Oli de Mallorca les vendes d'aquest producte han augmentat el 15% interanual fins a l'agost d'enguany. Amb una superfície i un nombre d'arbres que ha augmentat any rere any des del 2004 fins al 2011, l'evolució de la comercialització d'Oli de Mallorca és positiva, llevat sols de la campanya 2008-2009. El 2011, amb el 7,6% més de vendes que el 2010, el 25% de l'Oli de Mallorca es comercialitzà fora de les Illes: el 9,8% a Espanya; el 8,8% a la UE, amb Alemanya (39,8%) com a principal país receptor, i el 6,3% a Països Tercers, en què el Japó (33,6%) presenta una major demanda del producte.

La producció i comercialització de l'Oli de Mallorca i del Formatge Mahón-Menorca és positiva el 2011.

El formatge de Maó que té la Denominació d'Origen Protegida Mahón-Menorca registra una producció i una comercialització el 3% més el 2011 que les dades recollides el 2010 segons la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori. Entre els mercats receptors destaca la UE, amb un augment del 22% interanual el 2011, amb Alemanya i el Regne Unit com a principals països receptors.

La producció i posterior comercialització dels dos productes mallorquins amb Indicació Geogràfica Protegida, Sobrassada de Mallorca i Ensaimada de Mallorca, minva des del 2004. Segons dades de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, el 2011 la producció de Sobrassada de Mallorca és el 0,6% inferior a la del 2010, i la comercialització perd el 8,2% interanual. Aquesta comercialització baixa en tots els mercats receptors: el -3,6% a les Illes, el -9,9% a Espanya i el -7,3% a la UE. Pel que fa a l'ensaimada de Mallorca, la producció total cau el 2011 el 24,3% interanual i la comercialització el -33,4%.

L'exportació de patata mallorquina presenta fins a juny del 2012 una disminució interanual del -18,6% en volum, amb 13.122 tones exportades. Aquesta disminució ha fet baixar el 23,4% el valor monetari fins a arribar a 6,1 milions d'euros. Mentre que per a Dinamarca disminueix tant la comercialització com la recaptació, a Anglaterra augmenta el volum de tones exportades el 9%, però no es recupera del tot en valor monetari (-4%). Pel que fa a l'exportació de la goma de garrofi, en el primer semestre d'any augmenta tant en pes (42,4%) com en valor monetari (34,1%). Ambdós principals països receptors d'aquest producte, Alemanya i el Japó, n'incrementen la demanda. L'exportació de vins i licors es recupera durant aquest segon trimestre d'any i mostra unes dades acumulades positives fins al juny d'enguany, tant en volum (30,3%) com en valor econòmic (16,1%). La demanda de Suïssa es recupera mentre que Alemanya continua fidel.

Taula 10. Indicadors de la ramaderia

Carn sacrificada en els escorxadors (tones)	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Bestiar boví	2n trimestre	635	↘	-18,0
Bestiar oví / Bestiar cabrum	2n trimestre	475	↘	-23,8
Bestiar porcí	2n trimestre	922	↘	-7,0
Bestiar equí	2n trimestre	6	↗	42,1

Font: Direcció General de Salut Pública i Consum

En els escorxadors de les Illes Balears, a diferència del primer trimestre, disminueix la demanda de carn d'abril a juny del 2012 si el comparam amb les dades del segon trimestre del 2011. La carn sacrificada d'oví i caprí és la que més minva (-23,8%), seguit del vacum (-18%). Després del tancament de l'escorxador de Palma el passat maig, Manacor ha passat a assumir el 65% del pes de bestiar sacrificat, envers el 42% anterior, mentre que Felanitx n'assumeix ara el 30% i abans el 15%, cosa que suposa uns majors costos per a ambdues naus. Tot i que encara està en tramitació administrativa, es preveu la reobertura privada de l'escorxador de Palma.

Segons dades de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori, la campanya de cereals d'enguany es calcula que, a causa de la manca de pluges en el moment de la sembra i també de les baixes temperatures dels mesos de gener i febrer, serà entre el 25% i el 30% menor que la mitjana anual dels darrers anys, especialment a les zones de terra prima (al sud de Mallorca). La manca de pluges ha fet que les llavors de cereals, com ara civada, ordi i blat, destinats principalment per a alimentació humana i de ramat, no germinin adequadament i el gra sigui més petit. En l'àmbit nacional, les dades publicades pel Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient també preveuen una campanya de cereals d'hivern 2011-2012 significativament inferior a l'anterior (-27,3%), malgrat que la superfície cultivada sigui major (3%). Pel que

fa al preu d'aquest producte, en l'àmbit internacional, la sequera als Estats Units, la falta de producció de Rússia i les pluges fora de temporada del Brasil han encarat el preu dels cereals el 17%, segons dades de l'Agència de Nacions Unides per a l'Alimentació i l'Agricultura (FAO). Les Illes Balears ja suporten elevats costos de producció com és l'increment mitjà dels pinsos (superior al 45% respecte dels de la Península, segons dades de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori per al 2011).

El sector lacti no es recupera a les Illes Balears, ja que el nombre d'explotacions ramaderes disminueix i el preu en origen continua a la baixa. Segons dades del Fons Espanyol de Garantia Agrària (FEGA), les Illes Balears han rebut el preu més baix de tot Espanya en el període lacti d'abril a desembre del 2011, 0,29€ per litre de mitjana, mentre que la resta de ramaders nacionals n'han rebut 0,33€ per litre.

Pesca

L'afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer baixa el mes de setembre per a totes les Illes Balears i se situa en 689 afiliats, el 6% menys que l'afiliació registrada el setembre del 2011. Mallorca i Formentera són les illes en què més baixa l'afiliació en termes interanuals.

Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	setembre	689	↘	-6,1
Mallorca	setembre	469	↘	-6,0
Menorca	setembre	117	↘	-5,6
Eivissa	setembre	74	↘	-3,9
Formentera	setembre	29	↘	-14,7

Font: TGSS

La producció pesquera declarada a les Illes Balears en el segon trimestre de l'any 2012 és de 880.312 kg, amb un valor en primera venda de 4,25 milions d'euros. En comparació amb el mateix trimestre de l'any 2011 (945.524 kg i 5,33 milions d'euros), les dades representen una minva del 6,9% en el pes de les captures i del 20,3% en el valor econòmic. Així, el preu

mitjà de la producció total del peix es redueix el 14,4% (de 5,64€/kg a 4,83€/kg). No obstant això, el preu mitjà en el segon trimestre d'any és sensiblement superior al del primer, per la presència d'espècies de temporada, com ara la llagosta, la sirviola i el déntol.

Taula 12. Indicadors de producció pesquera

Captures	Darrera dada			Variació interanual (%)			
		Pes (kg)	Valor (€)	Pes (kg)		Valor (€)	
Sardina	2n trim	76.587		↗	70,2		
Gamba vermella	2n trim	54.007	862.090	↗	13,9	↘	-17,3
Gerret	2n trim	45.243		↘	-31,0		
Rajada	2n trim	42.446		↘	-8,3		
Alatxa	2n trim	36.661		↘	-14,0		
Sorell	2n trim	34.544		↘	-33,8		
Pops	2n trim	31.034		↘	-37,6		
Morralla	2n trim	27.847		↘	-29,9		
Llagosta	2n trim		438.644			↗	39,5
Caproig	2n trim		263.544			↘	-17,2
Gall de Sant Pere	2n trim		241.638			↘	-24,3
Calamar	2n trim		206.630			↘	-43,8
Escamarlà	2n trim		172.710			↘	-26,6
Sípia	2n trim		143.567			↘	-46,8

Font: Direcció General de Medi Rural i Marí

Si comparam la composició de la pesca del segon trimestre del 2012 amb la del 2011, destaca que tal com ja es va donar el primer trimestre de 2012, hi ha una quantitat inusual de sardina (76 tones, el doble que el 2011) i d'aladroc (39 tones), una espècie pelàgica no habitual a les Illes Balears. Pel que fa a les deu primeres espècies, destaca la gran rellevància que tenen les espècies pelàgiques (sardina, aladroc, sorell, alatxa i gerret), i més quan a les Illes només queden sis embarcacions de la modalitat d'encerclament, que són les úniques que en capturen (llevat del gerret, que també es pesca d'arrossegament). També destaca la presència del musclo de Maó en la quarta posició en producció i la vuitena en valor. El musclo de Maó és un producte d'aqüicultura (artesanal) que es comercialitza a través de la confraria de Maó. Tot i tenir una tradició de prop de 100 anys, ha experimentat un gran

desenvolupament durant la darrera dècada.

Un tercer aspecte que destaca és la baixada en els preus respecte del segon trimestre del 2011, bàsicament per dos motius: en primer lloc, la gran quantitat, circumstancial, d'espècies pelàgiques, que són molt barates (0,7€/kg la sardina i 2,3€/kg l'aladroc), ha provocat una baixada del preu mitjà del peix, com també la gran producció de musclo (també de preu baix, 2,5€/kg). El segon motiu és un component més estructural, com ara la davallada dels preus d'espècies diana de la pesca d'arrossegament i d'arts menors, malgrat que se n'incrementen les captures: la gamba (27%), la sípia (27%), l'escamarlà (19%) o el gall de Sant Pere (19%).

2 Indústria i energia

Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)

Anual			Trimestral									
2009	2010	2011	2010 (e)				2011 (e)				2012 (a)	
	(e)	(e)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
-3,5	-2,8	-1,4	-4,0	-3,1	-2,2	-2,0	-1,8	-1,5	-1,0	-1,3	-0,8	-0,8

Font: Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Ocupació.

a: avanç e: estimació

La variació interanual del VAB a preus constants del segon trimestre del 2012 del sector de la indústria i l'energia se situa en el -0,8%, el mateix valor que el del primer trimestre de l'any. Aquesta dada, si bé allunyada de les fortes caigudes del 2009 i 2010, evidencia la contínua disminució de l'activitat industrial i la pèrdua de pes específic en el si de l'economia de les Illes. La taxa interanual espanyola del segon trimestre d'enguany se situa en el -3,1%, tres dècimes inferior a la re-

gistrada en el primer trimestre. A la Unió Europea, l'activitat industrial també perd dinamisme al llarg del 2012. En el segon trimestre, la variació interanual del conjunt dels països de la Unió davalla el 1,5% i la de la zona euro el -1,7%. De les principals economies europees, Itàlia és la que experimenta la caiguda més pronunciada (-5,6%) i Alemanya, després de nou trimestres consecutius amb taxes positives, registra una reducció del -0,2%.

Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Energia elèctrica demandada (Mwh)	setembre	512.359	↘	-7,3
Índex de producció industrial ¹	agost	73,5	→	-0,3
Ocupats totals a indústria i energia	setembre	25.371	↘	-3,8
Assalariats	setembre	20.064	↘	-4,2
Autònoms	setembre	5.307	↘	-2,3
Ocupats segons activitats	setembre	25.371	↘	-3,8
Indústries extractives	setembre	356	↘	-16,6
Indústries manufactures	setembre	19.801	↘	-4,1
Energia elèctrica, gas i aigua	setembre	5.214	↘	-1,4
Mallorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh)	setembre	383.088	↘	-7,5
Ocupats segons activitats	setembre	19.972	↘	-4,0
Indústries extractives	setembre	298	↘	-17,9
Indústries manufactures	setembre	15.114	↘	-4,1
Energia elèctrica, gas i aigua	setembre	4.560	↘	-2,6
Menorca				
Energia elèctrica demandada (Mwh)	setembre	46.047	↘	-7,6
Ocupats segons activitats	setembre	3.391	↘	-3,6
Indústries extractives	setembre	16	↘	-5,9
Indústries manufactures	setembre	3.017	↘	-5,1
Energia elèctrica, gas i aigua	setembre	358	↗	11,2
Pitiüses				
Energia elèctrica demandada (Mwh)	setembre	83.224	↘	-5,8
Ocupats segons activitats	setembre	2.008	↘	-1,9
Indústries extractives	setembre	42	↘	-10,6
Indústries manufactures	setembre	1.670	↘	-2,6
Energia elèctrica, gas i aigua	setembre	296	↗	3,5

Font: INE, REE, TGSS, elaboració pròpia

¹ La variació és de la ciclo-tendència T_{t-12}^c (%)

El sector de la indústria i l'energia a les Illes Balears tenia el setembre del 2012 20.064 afiliats al règim general de la Seguretat Social i 5.307 al d'autònoms. Aquests valors representen, respecte del setembre del 2011, una davallada del -4,2% i del -2,3%, respectivament. Totes les illes perden afiliats durant aquest mes. L'activitat relativa a l'energia, el gas i l'aigua és l'única del sector que augmenta l'afiliació a Menorca i a les Pitiüses.

Al mes d'agost, la producció **industrial** a les Illes Balears registra una de les pujades més fortes de tot l'Estat —la segona més alta dels darrers tres anys—, atribuïble fonamentalment als béns de consum (11,3%) i als béns d'equipament (10,6%), i situa la variació de l'índex de producció industrial (IPI) en el 4,7% interanual. Això no obstant, la producció industrial dels primers vuit mesos de l'any es redueix el 3,1% respecte del mateix període del 2011. A Espanya, en canvi, la taxa interanual del mes d'agost, corregida d'efecte calendari, retrocedeix el 3,2% i l'acumulada del gener a l'agost del 2012, el -5,5%. Les darreres dades disponibles per al conjunt dels països de la Unió Europea i per als de la zona euro, corresponents al mes d'agost, reflecteixen una evolució a la baixa en ambdós casos. Els països de l'àrea de l'euro retrocedeixen el -2,9% interanual, mentre que els del conjunt la de la Unió ho fan el -1,8%.

Al mes d'agost, la producció industrial a les Illes Balears augmenta el 4,7%.

Durant el mes d'agost, els **preus industrials** augmenten a gairebé totes les comunitats autònomes. A les Illes Balears, la variació de l'índex de preus industrials (IPRI) repunta mig punt percentual respecte del mes de juliol i situa la taxa interanual del mes d'agost en el 6,2%, una de les més altes de l'Estat. Encara que la pujada és general en gairebé totes les destinacions econòmiques dels béns —exceptuant els béns d'equipament, amb dues dècimes negatives—, destaca l'increment del 9,8% del sector de subministrament d'energia elèctrica i gas, atribuïble fonamentalment a la pujada dels preus de la refinació de petroli. A Espanya, la variació interanual de l'IPRI se situa en el 4,1%. Entre el mes de gener i l'agost de 2012, la variació acumulada, en relació amb el mateix període de l'any passat, és del 4,5% a les Illes Balears i del 3,5% a Espanya.

Energia

Durant el mes de setembre, la demanda d'energia elèctrica en el conjunt de la comunitat autònoma davalla el 24,0% respecte del mes d'agost i el 7,3% en relació amb el setembre de l'any passat. Aquesta reducció interanual és general a totes les illes encara que és especialment ressenyable el descens registrat a Formentera (-19,4%). Si consideram la demanda acumulada en els primers tres trimestres del 2012, la taxa per al conjunt de l'arxipèlag augmenta l'1,6%. Durant els primers nou mesos d'enguany, en relació amb el mateix període de l'any passat, la demanda elèctrica creix a Mallorca (1,8%) i a Eivissa (3,6%), mentre que disminueix a Menorca (-2,0%) i a Formentera (-9,4%).

Fins al mes de setembre, la demanda d'energia elèctrica augmenta l'1,6%.

El mes de setembre d'enguany, el 78,7% de l'energia elèctrica sol·licitada a les Illes Balears es produïx en règim ordinari, el 6,8% en règim especial i el 14,5% restant fou aportada mitjançant la interconnexió elèctrica amb la Península. La major part de l'energia produïda utilitzà com a combustible el carbó —gairebé el 46% del total de les Illes Balears—, encara que, d'ençà del gener d'enguany, la seva producció s'ha reduït més de 12 punts percentuals. El 2,2% del total correspon a fonts renovables i, finalment, el 4,0% prové de la incineració dels residus sòlids urbans.

El «dèficit de tarifa» (el desfasament entre les tarifes elèctriques i el cost real que suposa generar i distribuir l'electricitat) i la incertesa entorn del contingut i de l'abast de la «reforma elèctrica» centren el debat en el sector. Segons el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, el dèficit elèctric pot augmentar entorn dels 5.000 milions d'euros anuals. En aquest context, a mitjan setembre, el Govern espanyol aprovà, per trametre'l a les Corts, el Projecte de Llei de mesures fiscals per a la sostenibilitat energètica. La disposició inclou, entre altres mesures, un impost uniforme als ingressos per generació elèctrica, impostos a les nuclears i un cànon a la producció hidroelèctrica. Així mateix, s'estableix l'aplicació del denominat «cèntim verd» al gas natural per a consum i per a generació elèctrica, i també al carbó, al fueloil i al gasoil emprats per a la generació d'energia elèctrica.

Balança comercial

Les darreres dades disponibles de comerç exterior corresponents al mes de juliol del 2012 mostren una pujada interanual de les exportacions (3,1%) i també un augment important de les importacions —el 156,7% més que el juliol de l'any passat. Aquest mes, les exportacions facturen per un valor de 72,6 milions d'euros i les importacions comptabilitzen 223,7 milions d'euros. El saldo comercial negatiu és, per tant, superior a 150 milions. Durant els primers set mesos del 2012, les Illes Balears exporten per un valor de més de 580 milions d'euros, la qual cosa representa un augment del 62,3% respecte del valor exportat durant el mateix període de l'any passat. En aquest període, les compres a l'estranger superen els 1.000 milions d'euros.

Al llarg del 2012 les exportacions augmenten el 62,3%.

Al mes de juliol, respecte del mes de juny, la participació de la indústria manufacturera en el total exportat disminueix considerablement —gairebé 14 punts percentuals— i representa, amb una facturació de 39,8 milions d'euros, més de la meitat del conjunt de les exportacions. Al llarg del 2012, les manufactures tradicionals més exportades són el calçat (més de 72 milions facturats), els olis essencials i les preparacions cosmètiques i de perfumeria (16,8 milions), les pells i manufactures de cuir (8,8 milions) i, finalment, les perles i els articles de bijuteria (5,7 milions).

El primer soci comercial de les Illes Balears és la Unió Europea. Durant els primers set mesos del 2012, els països de la Unió han estat els receptors de gairebé el 67,0% de totes les exportacions i l'origen del 47,4% de les importacions. Els principals destinataris europeus de les exportacions de les Illes Balears són Hongria, Alemanya, França, Itàlia i Portugal. Si no es consideren les operacions d'avituallament de naus i aeronaus, que representen entorn del 14,0% de les vendes

a l'estranger, Amèrica és el segon soci comercial de les Illes, especialment els països de l'àrea central i del Carib. El continent americà és el receptor de més del 7,0% de les exporta-

cions illenques i d'allà procedeixen gairebé el 25,0% de les importacions.

Taula 15. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears

De gener a juliol de 2012

Principals mercats exteriors ¹	Milers d'€	Variació interanual (%)
Calçat	72.023,6	-12,2%
Alemanya	14.882,5	-4,7%
França	11.858,9	-24,3%
Itàlia	10.691,3	-21,9%
Regne Unit	6.595,0	-15,0%
Olis essencials i perfumeria	16.824,8	24,2%
Hong Kong	4.002,0	89,3%
Països Baixos	2.159,8	2,6%
Regne Unit	1.919,3	44,0%
República Txeca	1.597,1	33,6%
Pell i cuiro	8.852,1	-23,7%
Vietnam	2.833,7	314,7%
Tailàndia	2.213,2	-12,2%
Xina	2.124,7	-6,1%
Itàlia	286,9	-6,8%
Joieria i bijuteria	5.784,0	31,4%
Turquia	2.250,4	158,9%
Alemanya	585,2	290,4%
Estats Units d'Amèrica	526,0	2,1%
França	359,7	-47,1%
Mobles	739,3	18,2%
Azerbaidjan	606,9	s.d.
República Dominicana	37,1	-76,9%
Costa Rica	37,1	s.d.
Marruecos	14,4	s.d.
Total exportacions indústria manufacturera²	478.595,9	61,1%
Total exportacions²	580.612,9	62,3%

Font: ICEX, IBESTAT i elaboració pròpia

¹El total de cada un dels sectors no suposa la suma dels països que s'esmenten en aquesta taula

²El "total exportacions" no suposa la suma dels sectors que s'esmenten en aquesta taula

s. d.: sense dades

3 Construcció

Taula 16. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears

Taxa de variació interanual a preus constants (en %)

Anual			Trimestral									
2009	2010	2011	2010 (e)				2011 (e)				2012 (a)	
	(e)	(e)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
-8,6	-6,3	-4,4	-8,3	-6,8	-5,2	-4,8	-4,1	-4,2	-4,5	-4,8	-4,8	-5,1

Font: Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Ocupació

a: avanç e: estimació

La construcció perllonga la seva caiguda durant el 2012, tant en el conjunt d'Espanya, en què el seu VAB es redueix el 7,1% interanual en el segon trimestre, com a l'arxipèlag balear, en què la producció en el sector de la construcció minva en el

segon trimestre el 5,1% respecte del mateix període de l'any 2011. Tots els indicadors mostren el daltabaix que pateix el sector.

Taula 17. Indicadors de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Assalariats	setembre	20.380	↘	-13,1
Autònoms	setembre	12.437	↘	-7,2
Contractes de treball	setembre	2.207	↘	-13,9
Certificats de final d'obra	juliol	229	↘	-30,1
Mallorca				
Assalariats	setembre	15.626	↘	-12,0
Autònoms	setembre	9.711	↘	-14,6
Contractes de treball	setembre	1.644	↘	-11,6
Menorca				
Assalariats	setembre	1.569	↘	-24,4
Autònoms	setembre	1.054	↘	-10,2
Contractes de treball	setembre	151	↘	-36,6
Pitiüses				
Assalariats	setembre	3.185	↘	-5,5
Autònoms	setembre	1.672	→	-1,6
Contractes de treball	setembre	412	↘	-11,2

Font: Ministeri de Foment, OTIB, TGSS

El consum de ciment per al conjunt d'Espanya entre gener i agost d'enguany registra un mínim en la sèrie històrica disponible des de 1987. Així, en els primers vuit mesos de l'any se'n consumeixen 9.562 milers de tones, quan la mitjana de consum per al període entre l'any 2000 i 2008 se situa entorn de les 32.000. Aquesta caiguda es reflecteix en el nombre

d'habitatges amb certificat de final d'obra que es registra a les Illes Balears: entre gener i juliol són 1.564, quan quatre anys enrere, el 2008, eren cinc vegades més. Pràcticament la totalitat d'aquests habitatges amb final d'obra són de promoció privada.

Taula 18. Indicadors avançats de la construcció

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} ^t (%)	
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	agost	26.907	↘	-15,2
Nombre de projectes	agost	231	↘	-13,8
Nombre d'habitatges	agost	140	→	-1,0
Llicències municipals d'obra (nombre d'habitatges)	abril	105	↘	-28,5
Nombre de transaccions de sòl urbà	2n trim	95	→	-0,8
Nombre d'habitatges lliures iniciats ¹	1r trim	239	↘	-48,5
Licitació pública T ₁₅ ¹⁵ (milers d'€ constants)	juny	8.966	↘	-71,4
Mallorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	agost	18.899	↘	-20,9
Nombre de projectes	agost	180	↘	-16,3
Nombre d'habitatges	agost	117	↘	-22,2
Menorca				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	agost	1.558	↘	-36,0
Nombre de projectes	agost	18	↘	-21,8
Nombre d'habitatges	agost	14	↘	-44,1
Pitiüses				
Projectes visats del COAIB				
Pressuposts (milers d'€ constants)	agost	6.450	↗	59,2
Nombre de projectes	agost	33	↗	10,5
Nombre d'habitatges	agost	9	↗	44,6

Font: COAIB, Ministeri de Foment, elaboració pròpia

¹Variació interanual en lloc de cicle-tendència.

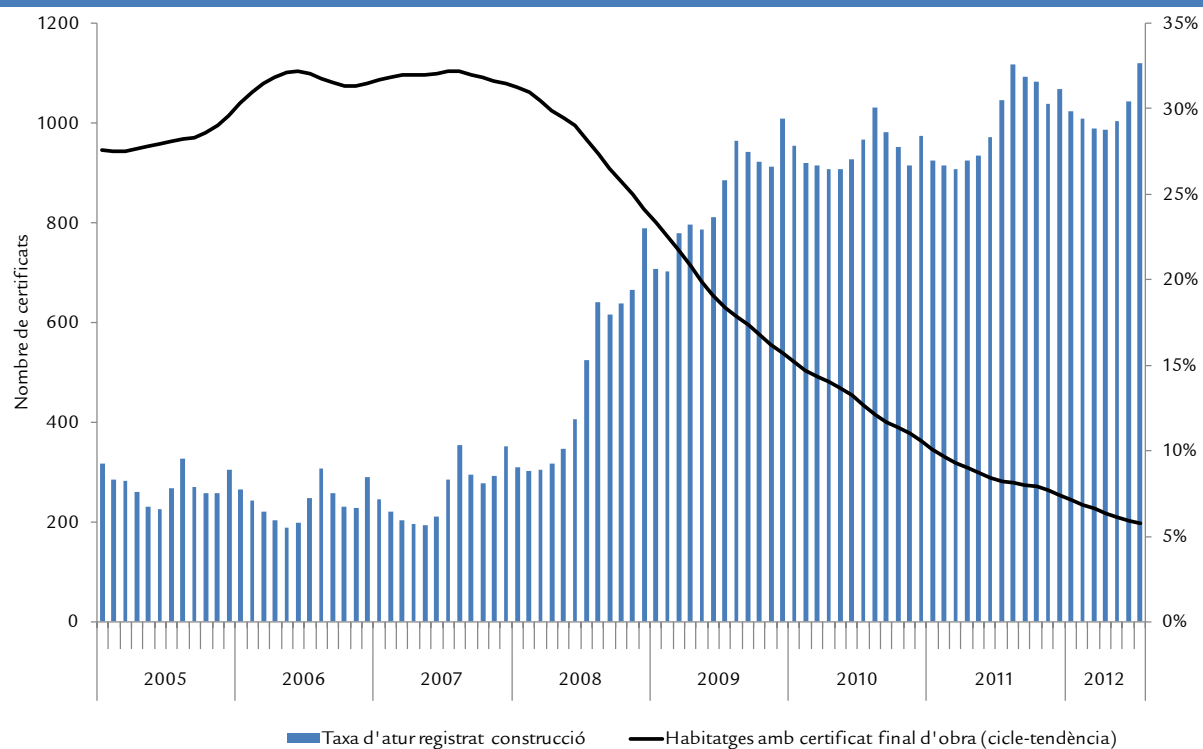
Dades deflactades amb l'Índex de preus de la construcció (base gener 2005).

En línia amb la contracció del sector, el nombre d'empreses i de treballadors continua en descens a les Illes Balears. Pel que fa al **nombre de centres de treball** dedicats a activitats de construcció, baixa de cinc mil en el segon trimestre de l'any i se situa en 4.645 el mes de setembre, el 10,4% menys que en el mateix període de l'any anterior. Conseqüentment, el **nombre d'afiliats a la Seguretat Social** del sector prossegueix la seva reducció, amb caigudes interanuals negatives de dos dígits durant tot l'any, tot i que l'ajust a la baixa es produeix de manera més intensa en els treballadors per compte aliè. Per activitats, la construcció d'obres d'enginyeria civil és la més afectada, atès que perd més treballadors i empreses, a causa de la retallada en l'obra pública. Per illes, el nombre de treballadors es redueix més a Menorca (19,3% interanual al setembre), mentre que la caiguda és menys marcada a les Pitiüses (-4,2% el mateix mes).

Els indicadors avançats de la construcció a les Illes Balears registren una evolució dispar. Mentre que els indicadors d'obra pública per als propers mesos anticipen una caiguda més

profunda, els d'obra privada experimenten una certa millora. Així, el nombre de **projectes visats** pel Col·legi d'Arquitectes de les Illes Balears entre gener i agost d'enguany s'incrementa respecte del mateix període del 2011 per a expedients de turisme, oficines i activitats comercials, tot i que el total d'expedients minva en termes interanuals, per la caiguda dels projectes destinats a activitats industrials, esportives o sanitàries, entre d'altres. Així mateix, des del mes de juny, el nombre d'habitatges visats s'incrementa cada mes (en total, 66 habitatges més que entre juny i agost del 2011), malgrat que l'acumulat anual encara sigui inferior al dels primers vuit mesos de l'any anterior. Per illes, les Pitiüses registren un repunt, mentre que l'evolució de Mallorca i Menorca és més negativa. Quant a l'obra pública, la **licitació oficial** a les Illes Balears segueix en caiguda lliure i en la primera meitat del 2012 es contreu el 28,5%. El total de les adjudicacions de gener a juny (la major part concentrada al juny) se situa en 88 milions d'euros, gairebé 35 milions d'euros menys que en el primer semestre de l'any anterior.

Gràfic 7. Indicadors del sector de la construcció



4 Serveis

Taula 19. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears

Taxes de variació interanual a preus constants (en %)

Anual			Trimestral									
2009	2010	2011	2010 (e)				2011 (e)				2012 (a)	
	(e)	(e)	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
-2,0	-0,1	1,2	-1,6	-0,5	0,6	0,9	1,0	1,2	1,7	1,0	0,8	0,4

Font: Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Ocupació.

a: avanç e: estimació

Durant el segon trimestre del 2012, el VAB del sector de serveis a les Illes Balears minora el ritme de creixement dels trimestres anteriors, especialment durant el 2011, i situa la taxa interanual en el 0,4%. Aquest valor confirma una sèrie de vuit trimestres consecutius amb valors positius. A Espanya, en canvi, la variació interanual del segon trimestre disminueix el -0,3%.

Al mes de setembre, el nombre de treballadors del sector de serveis afiliats a la Seguretat Social a les Illes Balears és de 374.198, la qual cosa representa una creixuda interanual del 2,7%. Totes les illes presenten taxes positives. Mallorca i Menorca registren augments respectius de l'1,7% i de l'1,9%, els quals queden superats per les fortes pujades de Formentera (13,3%) i d'Eivissa (9,3%).

Després d'una seqüència de sis mesos amb valors negatius, les darreres dades dels indicadors d'activitat del sector de

serveis (IASS) corresponents al mes d'agost indiquen una moderada recuperació de la xifra de negocis. A les Illes, la facturació de les empreses del sector creix el 0,4% en relació amb el mateix mes de l'any passat i el 0,8% en el conjunt de l'Estat. La majoria de comunitats autònomes també registra taxes positives: La Rioja, la Comunitat Valenciana i Navarra creixen per sobre del 5,0%. Tot i aquest canvi de tendència, la variació acumulada durant els primers vuit mesos del 2012 davalla encara el -3,6% a les Illes i el -4,1% a Espanya. Pel que fa als sectors econòmics, a les Illes Balears augmenten considerablement el transport i l'emmagatzematge (3,2%) i els serveis a empreses (4,8%), l'hoteleria no varia significativament (-0,9%) i la informació i les comunicacions tornen a registrar un fort retrocés (-9,8%). D'altra banda, l'ocupació en el sector de serveis registra a les Illes una baixada del -3,6% —totes les activitats presenten variacions interanuals negatives— i a Espanya del -2,9%.

Taula 20. Indicadors dels serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Afiliats a la Seguretat Social	setembre	374.198	↗	2,7
Mallorca	setembre	298.333	↗	1,7
Menorca	setembre	23.583	↗	1,9
Pitiüses	setembre	52.282	↗	9,5
Índex xifra de negoci activitat dels serveis	agost	148,4	→	0,4
Transport i emmagatzematge	agost	147,7	↗	3,2
Hosteleria	agost	279,8	→	-0,9
Informació i comunicacions	agost	88,5	↘	-9,8
Serveis a empreses	agost	171,2	↗	4,8
Matriculació d'automòbils de turisme per a lloguer (inclou tot terrenys) ¹	setembre	252	↗	142,7

Font: ANFAC, IBESTAT, TGSS, elaboració pròpia

¹ Variació interanual del cicle-tendència

4.1. Comerç

Al mes de setembre, el nombre d'afiliats a la Seguretat Social del sector del comerç a les Illes Balears arriba a les 75.665 persones, cosa que suposa un increment de l'1,2% en relació amb el setembre de l'any passat. L'afiliació augmenta a Mallorca (0,8%) i, especialment, a les Pitiüses (4,9%). Menorca, en canvi, registra una reducció del -0,3% respecte del setembre del 2011.

Els darrers mesos, les vendes al detall continuen evolucionant a la baixa. Les dades disponibles de l'índex de comerç al detall corresponents al mes d'agost reflecteixen aquest defalliment en gairebé totes les comunitats autònomes. Aquest mes, després d'un any de caigudes generalitzades a tot el territori espanyol, La Rioja, el País Basc i Extremadura mostren una tímida recuperació i presenten taxes interanuals positives. A les Illes Balears, la facturació de les empreses pertanyents al comerç al detall cau el -5,5% en relació amb el mes d'agost de l'any passat. En el període comprès entre el gener i l'agost

del 2012, la variació acumulada també decreix el -4,4% respecte del mateix període del 2011. A Espanya la taxa interanual de l'agost esmorteix la del mes anterior i se situa en el -2,1%, mentre que l'acumulada es manté en el -5,2%. Quant a l'ocupació en el sector, la variació interanual de les Illes Balears (-3,5%) torna a experimentar la caiguda més forta de l'Estat (-1,2%). Totes les comunitats autònomes, exceptuant Catalunya i Castella-la Manxa, també registren retrocessos en l'índex d'ocupació.

En el procés d'adaptació de la normativa de les Illes Balears a la legislació estatal en matèria de comerç al detall, el Consell de Govern de dia 19 d'octubre aprovà un decret llei mitjançant el qual es modificaran determinats aspectes de la legislació autonòmica sobre la matèria per tal d'acollir-se als mínims que estipulen les normes estatals (regulació d'hores d'obertura setmanal, règim de festius, regulació dels períodes de rebaixes i promocions, etc.).

Taula 21. Indicadors del comerç

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
IASS-Comerç	agost	104,72	→	-0,4
Índex de vendes al detall ¹	agost	95,9	↘	-5,5
Índex d'ocupació del comerç al detall	agost	97,2	↘	-3,5
Afiliats a la SS activitat comerç i reparació	setembre	75.665	↗	1,2
Mallorca	setembre	59.582	→	0,8
Menorca	setembre	5.855	→	-0,3
Pitiüses	setembre	10.228	↗	4,9

Font: IBESTAT, INE, TGSS.

¹ Preus constants de 2005

4.2. Turisme. Hosteleria

Taula 22. Establiments turístics a les Illes Balears

	Darrera dada		Variació interanual (%)		Acumulat		Variació interanual (%)	
Pernoctacions								
Establiments hotelers	agost	10.789.222	➡	0,5	gener-agost	40.455.835	➡	1,2
Apartaments turístics	agost	2.284.124	⬇️	-2,7	gener-agost	7.218.143	⬇️	-2,1
Rural	agost	125.636	⬆️	13,9	gener-agost	506.433	⬆️	15,6
Viatgers allotjats								
Establiments hotelers	agost	1.527.374	⬇️	-2,1	gener-agost	6.325.813	➡	0,6
Apartaments turístics	agost	298.618	➡	0,2	gener-agost	1.005.196	➡	-1,6
Rural	agost	23.569	⬆️	25,7	gener-agost	104.816	⬆️	14,7
Estada mitjana (dies)								
Establiments hotelers	agost	7,1	⬆️	2,7	gener-agost	6,3	➡	-0,6
Apartaments turístics	agost	7,7	⬇️	-2,9	gener-agost	7,2	➡	-0,5
Rural	agost	5,3	⬇️	-9,4	gener-agost	4,8	➡	0,8

Font: INE

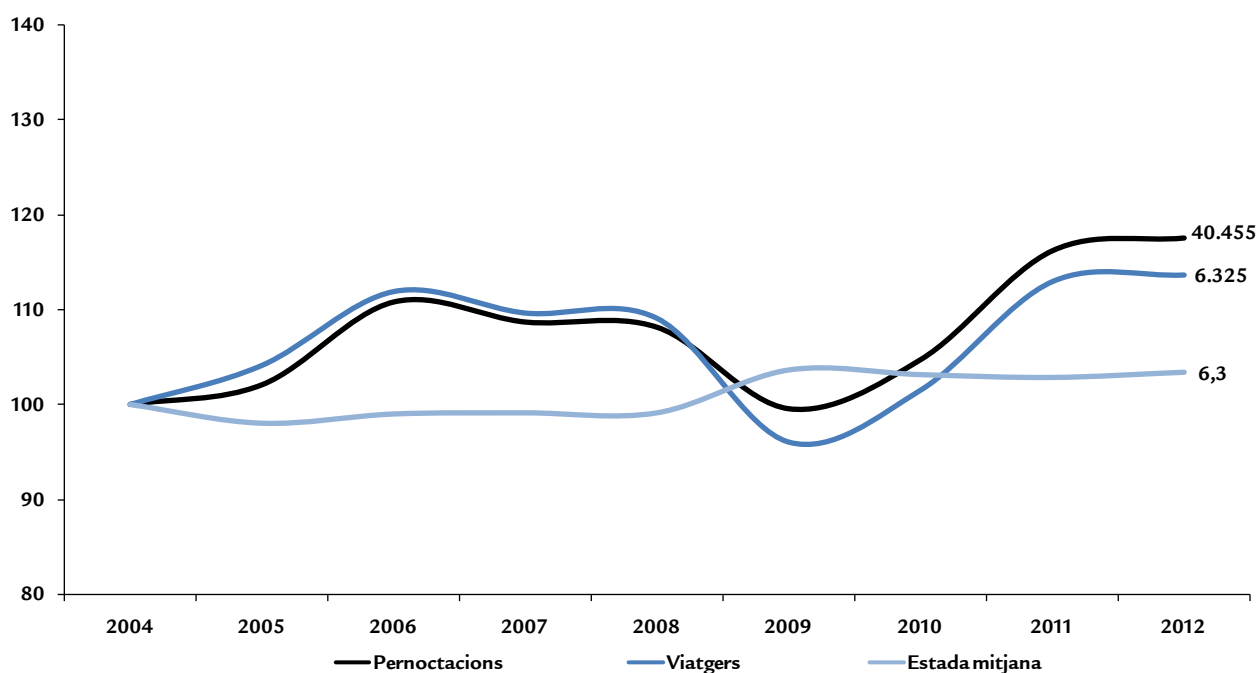
En el segon quadrimestre del 2012 les **pernoctacions** en establiments turístics arriben a 10,8 milions i mostren una variació de mig punt percentual respecte de les registrades l'any anterior. En l'acumulat de l'any fins a l'agost, la majoria d'indicadors turístics repeteixen els resultats de l'any anterior, a excepció dels apartaments turístics, que descendeixen en el nombre de pernoctacions i en estada mitjana. Es pot destacar que els establiments de turisme rural són els únics que mostren resultats positius fins al vuitè mes del 2012, amb un increment del 15,6% interanual. Segons les dades publicades per l'INE, el nivell d'ocupació més elevat per places el mes d'agost es dona a Eivissa i Formentera, i a Mallorca es registra el major grau d'ocupació en cap de setmana per tercer mes consecutiu, de manera que és el millor mes de la història turística espanyola.

El nombre de pernoctacions hoteleres de gener a agost es manté estable respecte del 2011.

El nombre de **viatgers** arribats a les Balears destaca per les seves contínues baixades des de desembre, amb l'excepció d'algun mes. A l'agost, plena temporada alta, ha descendit de nou el nombre de viatgers (-2,1%). Així i tot, les Illes Balears continuen sent la destinació preferida dels alemanys, que conjuntament amb el mercat rus, el qual està creixent a un ritme vertiginós, han contrarestat la caiguda del mercat nacional durant els mesos d'estiu.

En l'acumulat de l'any, el nombre de viatgers a les Illes Balears també es mostra estable en apartaments i hotels, mentre que els establiments rurals són els únics en els quals s'incrementa el 14,7%. A causa que el ritme de creixement del nombre de viatgers és similar al de les pernoctacions, l'estada mitjana a l'agost és estable en tots els establiments hotelers i arriba a 6,3 dies en hotels. El nombre de persones que van pernoctar en apartaments turístics es redueix el 2,1% i l'estada mitjana arriba a 7,2 dies de mitjana.

Gràfic 8. Pernotacions, viatgers i estada mitjana a hotels a les Illes Balears. Acumulat gener-agost (Índex 2004=100)



Font: INE, elaboració pròpia

En el gràfic anterior s'observa l'evolució històrica de pernotacions, viatgers i estada mitjana dels establiments hotelers. Després dels mínims registrats l'any 2010 i dels repunts del 2011, les pernotacions i els viatgers fins a l'agost mostren un

comportament estable. D'altra banda, i a causa del mateix comportament en el nombre de viatgers i el de pernotacions, l'estada mitjana es manté al voltant de 6,4 dies.

Taula 23. Hotels i apartaments per illes

		Darrera dada	Variació interanual (%)		Acumulat	Variació interanual (%)
Mallorca						
Pernotacions						
Establiments hotelers	agost	7.994.161	➔	1,4	gener-agost 31.522.256	↗ 2,6
Apartaments turístics	agost	1.302.240	↗	2,0	gener-agost 4.492.303	➔ 1,5
Rural	agost	100.853	↗	12,5	gener-agost 428.265	↗ 13,8
Viatgers						
Establiments hotelers	agost	1.102.469	↘	-2,2	gener-agost 4.850.413	➔ 1,5
Apartaments turístics	agost	164.829	↗	4,2	gener-agost 608.226	↗ 2,4
Rural	agost	18.886	↗	25,5	gener-agost 87.242	↗ 11,7
Estada mitjana (dies)						
Establiments hotelers	agost	7,2	↗	3,6	gener-agost 6,5	➔ 1,1
Apartaments turístics	agost	7,9	↘	-2,1	gener-agost 7,4	➔ -0,9
Rural	agost	5,3	↘	-10,3	gener-agost 4,9	➔ 1,8
Menorca						
Pernotacions hoteleres	agost	894.133	↘	-5,3	abril-agost 2.718.402	↘ -4,3
Viatgers allotjats en hotels	agost	119.036	➔	-1,6	abril-agost 390.537	↘ -2,8
Estada mitjana en hotels (dies)	agost	7,5	↘	-3,7	abril-agost 6,9	➔ -1,5
Pitiüses						
Pernotacions hoteleres	agost	1.900.929	➔	-0,2	gener-agost 6.139.827	↘ -2,9
Viatgers allotjats en hotels	agost	305.869	↘	-2,1	gener-agost 1.067.434	➔ -1,5
Estada mitjana en hotels (dies)	agost	6,2	↗	2,0	gener-agost 5,7	➔ -1,4

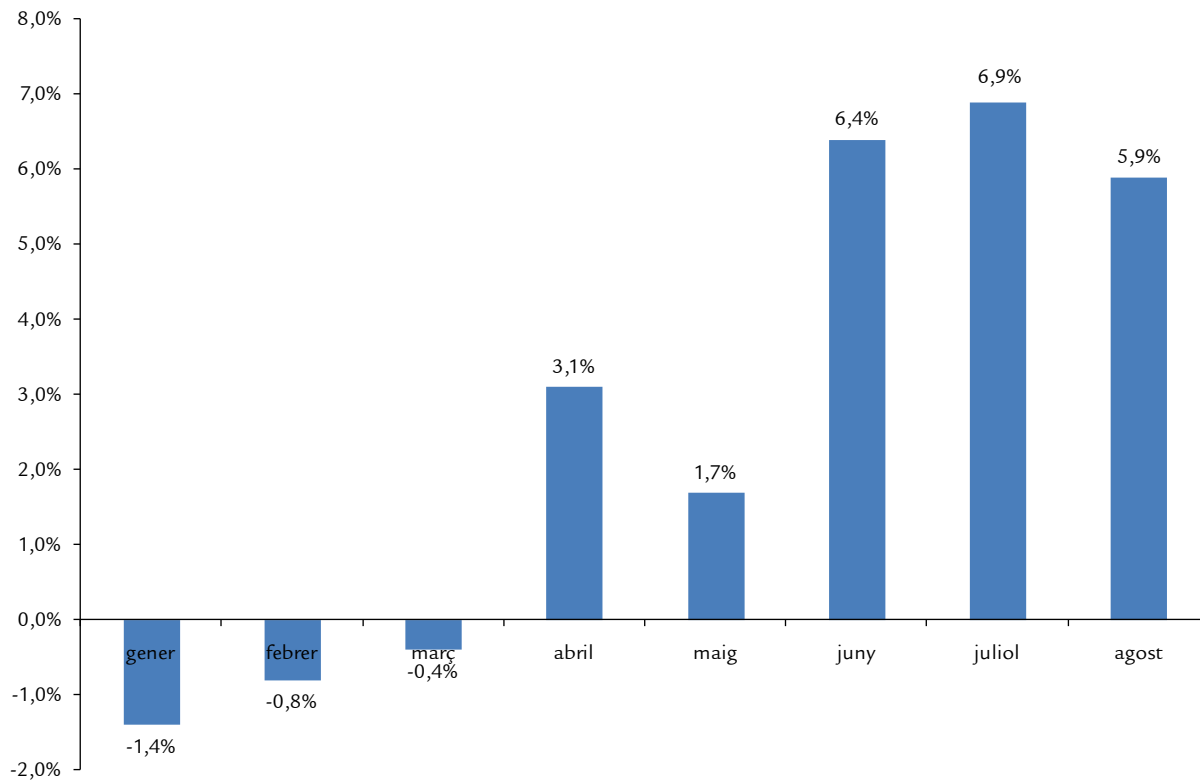
Font: INE

Els indicadors turístics de la temporada alta s'incrementen en allotjaments rurals.

Per illes, cal destacar que a **Mallorca** el nombre de pernoctacions el mes d'agost arriba a 8 milions i representa una va-

riació interanual de l'1,4%. El nombre de viatgers evoluciona de manera contrària i decreix respecte del 2011 (-2,2%). A **Menorca** cauen tots els indicadors i l'estada mitjana arriba a 7,5 dies. Les **Pitiüses** mantenen les pernoctacions i decreix el nombre dels viatgers. L'estada mitjana s'incrementa el 2% i arriba a 6,2 dies.

Gràfic 9. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears



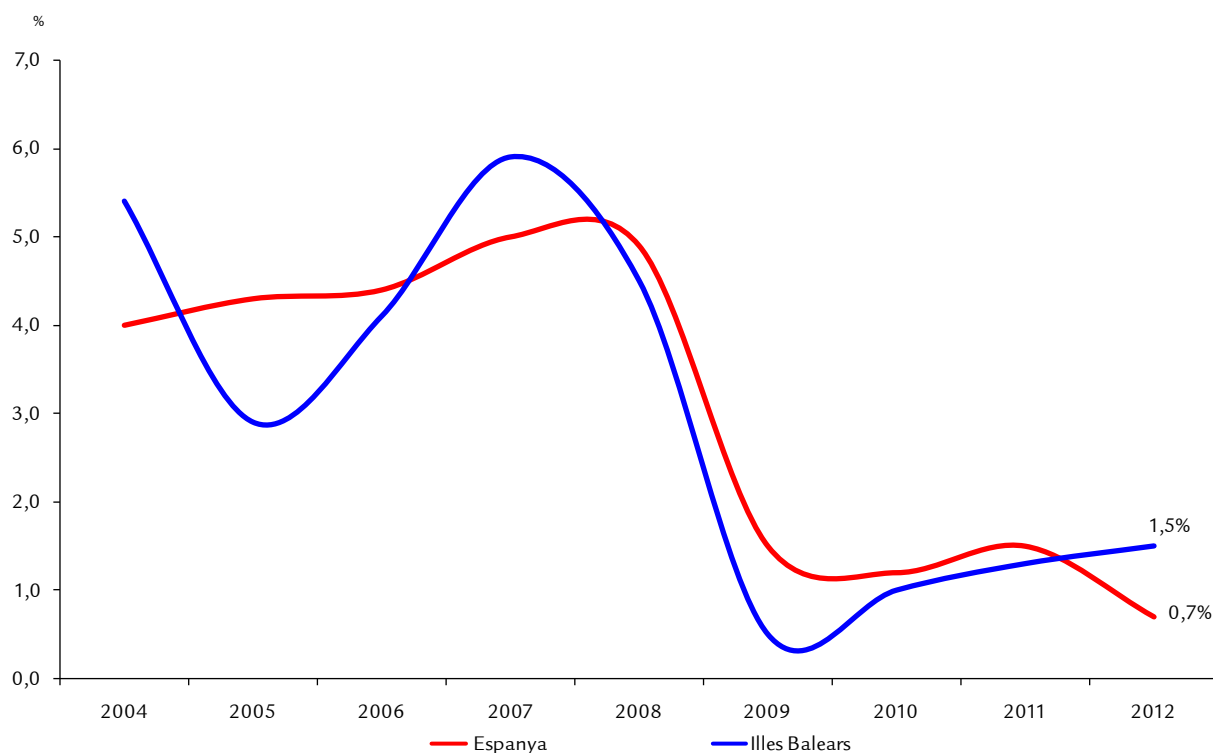
Font: INE

Els preus hotelers mantenen durant tota la temporada la tònica positiva.

Segons les dades publicades per l'INE, la taxa de variació dels preus hotelers a les Balears se situa en el 5,9% a l'agost, un

punt inferior a la taxa estimada el mes de juliol. Així i tot, és una variació positiva que es manté per cinquè mes consecutiu. D'altra banda, a escala nacional la taxa se situa en el 0,8%, inferior en 0,5 punts a l'obtinguda el mes de juliol i gairebé un punt menor que la registrada fa un any.

Gràfic 10. Variació interanual de l'IPC de restaurants, bars i cafeteries (agost)



Font: INE

Els preus de restaurants i cafès s'incrementen a les Balears.

Quant als preus de l'oferta complementària (restaurants, bars i cafès), s'observa en el gràfic anterior que la variació interanual dels preus de consum a la nostra comunitat és de

l'1,5% el mes d'agost. La major afluència de visitants a les Illes Balears fa que els preus dels establiments de restauració es mantinguin i no arribin a mostrar variacions interanuals negatives. La mitjana de l'IPC d'Espanya d'aquesta activitat es manté estable a l'agost (0,7%).

Taula 24. Turistes estrangers, comparació amb altres destinacions

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	gener-agost	7.762.840	↗	2,4
Canàries	gener-agost	6.627.189	→	-0,1
Andalusia	gener-agost	5.384.603	↘	-2,5
Comunitat Valenciana	gener-agost	3.751.056	→	-0,8
Malta	gener-juliol	171.000	↗	3,0
Xipre	gener-agost	1.728.766	↗	3,5
Croàcia	gener-juny	3.418.306	↗	6,0
Turquia	gener-agost	4.470.202	↗	9,6

Font: IET, Instituts Estadístics

Les destinacions turístiques que competeixen amb les Balears presenten una evolució positiva i creix el nombre de turistes internacionals que les visiten respecte de l'any anterior. Els principals països receptors mostren increments similars als observats a les Illes Balears (2,4%). Destaquen Croàcia i Turquia, destinacions amb una pujada interanual significativa en el segon quadrimestre de l'any (6% i 9,6% respectivament). Les Canàries i la Comunitat Valenciana es mantenen més o menys estables, mentre que Andalusia és l'única que descen-

deix el 2,5%. Es pot destacar que el turisme rus està creixent considerablement a Espanya. Entre els motius d'elecció de destinació, hi ha: seguretat, cultura, gastronomia, clima i principalment la qualitat de les platges. Per això aproximadament el 10% dels viatgers de Rússia escullen les Illes Balears com a destinació. Cal destacar també que el viatger rus gasta en les destinacions espanyoles el doble que altres turistes de països europeus occidentals.

4.3. Turisme. Transport i comunicacions

Taula 25. Afiliats a la Seguretat Social

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Transport i emmagatzematge	setembre	24.681	→	0,0
Mallorca	setembre	19.365	↘	-2,0
Menorca	setembre	1.526	↗	5,0
Pitiüses	setembre	3.541	↗	9,6
Informació i comunicació	setembre	5.852	↘	-7,2
Mallorca	setembre	5.197	↘	-8,2
Menorca	setembre	259	↘	-4,4
Pitiüses	setembre	370	↗	3,9

Font: : TGSS

L'evolució del nombre d'afiliats durant els primers vuit mesos de l'any 2012 en la branca de transport i emmagatzemament es mostra estable, i en l'activitat d'informació i comunicació és negativa respecte de l'any 2011. Així, tal com mostra la taula anterior, el nombre d'afiliats en aquesta segona branca és d'aproximadament 5.800 persones, la qual cosa suposa una variació negativa (-7,2%) respecte de la xifra de l'any passat. Així mateix, els afiliats al transport i emmagatzemament sumen 24.681 persones al setembre, la qual cosa suposa mantenir-se en els mateixos nivells que l'any 2011.

Cal tenir en compte que, en el conjunt de l'any, el nombre de passatgers arribats per via aèria es manté estable (0,1%). Això implica de nou un canvi de tendència en el sector després del

repunt de l'any 2011 i després d'anys de descensos.

Fins al segon quadrimestre de l'any el nombre de passatgers arribats es manté estable.

L'agost, ple mes de temporada alta, hi ha hagut una variació a l'alça de l'1,3% en el nombre de passatgers arribats a les Illes Balears respecte del mateix mes de l'any anterior. Sembla que les revoltes esdevingudes a Tunísia, Egipte i Líbia el passat any el mes de gener tornen a instal·lar-se en alguns d'aquests països del nord d'Àfrica. Arran d'aquest fet, les Balears s'han beneficiat de la desviació de reserves a les Illes.

Taula 26. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol

	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Illes Balears	gener-agost	11.373.017	→	0,1
Espanya	gener-agost	3.344.159	↘	-6,5
Alemanya	gener-agost	3.063.111	↗	2
Regne Unit	gener-agost	2.423.522	→	1,5
Itàlia	gener-agost	477.114	↘	-7,5
Suïssa	gener-agost	318.266	↗	5,1
França	gener-agost	289.016	↗	7,4
Mallorca	gener-agost	8.264.332	→	0,3
Espanya	gener-agost	1.987.989	↘	-8,9
Alemanya	gener-agost	2.823.893	↗	2,8
Regne Unit	gener-agost	1.561.505	→	-0,2
Itàlia	gener-agost	142.480	↘	-4,4
Suïssa	gener-agost	280.569	↗	2,9
França	gener-agost	218.872	↗	7,2
Menorca	gener-agost	985.760	→	-1,2
Espanya	gener-agost	484.494	↘	-7,4
Alemanya	gener-agost	47.370	↗	10,6
Regne Unit	gener-agost	317.768	↗	4,1
Itàlia	gener-agost	78.102	↘	-4,3
Suïssa	gener-agost	5.526	↘	-10,1
França	gener-agost	3.772	↗	21,1
Pitiüses	gener-agost	2.122.925	→	-0,2
Espanya	gener-agost	871.676	→	0,1
Alemanya	gener-agost	191.848	↘	-9,8
Regne Unit	gener-agost	544.249	↗	4,9
Itàlia	gener-agost	256.532	↘	-9,9
Suïssa	gener-agost	32.171	↗	34,1
França	gener-agost	66.372	↗	7,5

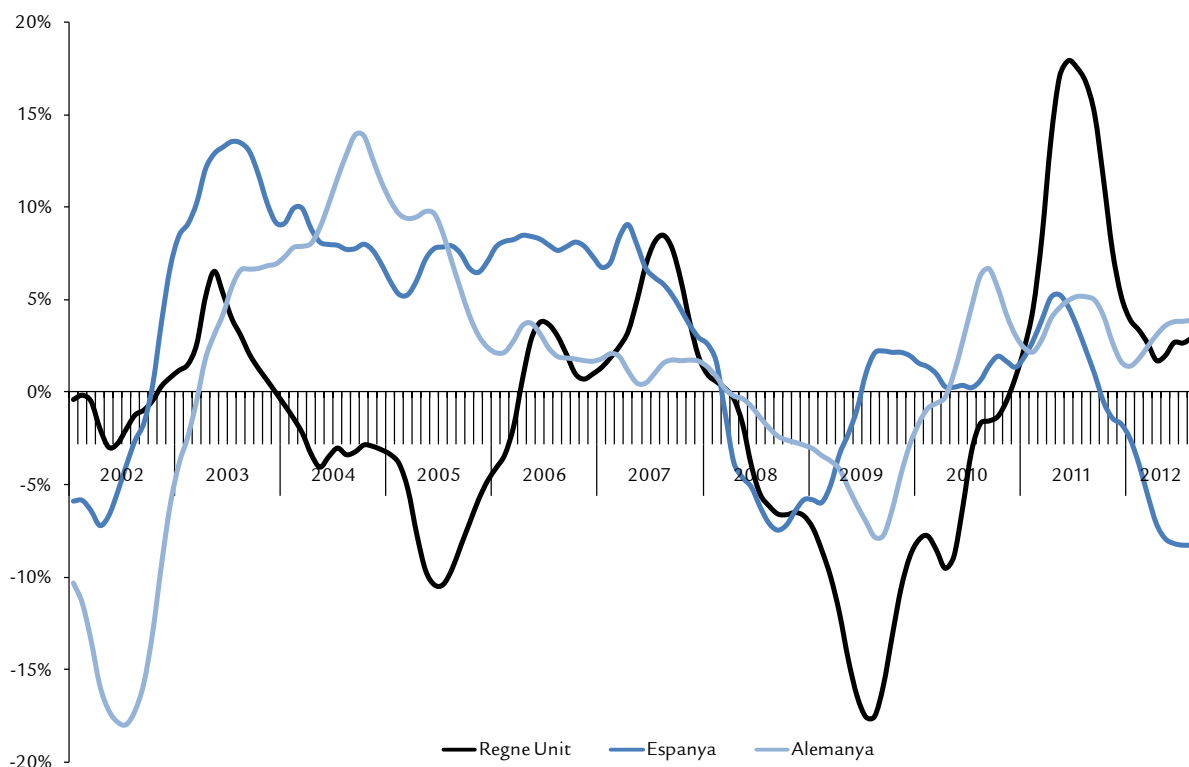
Font: AENA

El nombre de passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria es manté estable el 2012. En el segon quadrimestre de l'any s'assoleix la xifra d'11,4 milions, el 0,1% més de passatgers respecte de les dades dels mateixos mesos del 2011. D'aquesta manera, es milloren els resultats respecte del primer quadrimestre i en conjunt es repeteixen les arribades de l'any passat. Els mercats emissors mostren un comportament dispar en l'arribada de passatgers per via aèria a les Illes Balears fins a l'agost. Quant al passatge domèstic, el de més pes, decreix significativament: el -6,5% interanual. Els d'origen alemany (segon en importància) creix el 2% i el britànic mostra un comportament similar en aquest període (1,5%).

Cau el passatge nacional, puja l'alemany i el britànic.

A causa de la convulsa situació del nord d'Àfrica, el passatge suís i francès ha crescut considerablement respecte del mateix període de l'any passat (5,1% i 7,4%, respectivament). En la mateixa línia hi ha el passatge rus, que com ja hem esmentat anteriorment, continua mantenint una tendència a l'alça, que suposa un augment de la diversificació dels mercats d'origen. La taxa de repetició d'aquest tipus de turisme és molt alta pel que fa a les Illes Balears, i en concret a Mallorca, on s'acumula la principal destinació. Aquest fet reflecteix la satisfacció amb què els turistes tornen de la seva estada a l'arxipèlag.

Gràfic 11. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle-tendència

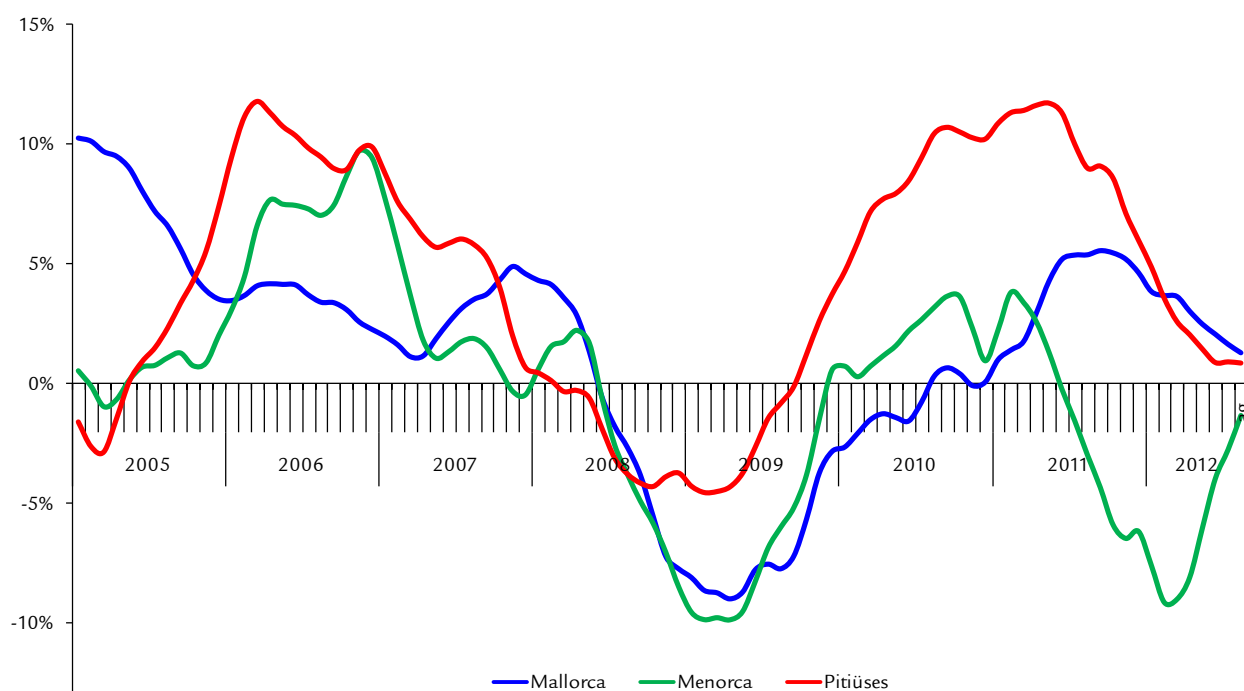


Font: AENA, elaboració pròpia

Pel que fa a l'evolució del trànsit aeri per illes, el nombre de passatgers arribats es mostra estable respecte de les illes de l'arxipèlag. A Mallorca i a les Pitiüses, les xifres fins a l'agost mostren variacions poc significatives (0,3% i -0,2%, respecti-

vament). A Menorca també es mostren estables, encara que el nombre de passatgers nacionals —un dels principals mercats emissors juntament amb el britànic— descendeix el 7,4%.

Gràfic 12. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència



Font: AENA, elaboració pròpia

Es pot destacar que el sector del transport a les Balears està passant per un moment d'incertesa. Hi ha hagut una pujada de les taxes aèries, que s'han duplicat en set anys i es preveu que es continuïn apujant. La baixa rendibilitat de les companyies de baix cost està influïnt negativament en el trànsit de

l'aeroport de Son Sant Joan, atès que aquestes han d'abandonar rutes i eliminar freqüències. Finalment, es dona també una pèrdua de passatgers que viatjaven amb l'EMT, -3,2 milions en els darrers 8 mesos.

Taula 27. Passatgers arribats per via marítima

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Línea regular	agost	758.913	➔	-1,9
Creuers turístics	agost	218.666	⬇	-23,6
Mallorca				
Línea regular	agost	152.373	⬇	-7,9
Creuers turístics	agost	149.505	⬇	-52,6
Menorca				
Línea regular	agost	42.922	⬇	-3
Creuers turístics	agost	10.300	⬇	-3,3
Pitiüses				
Línea regular (excepte de Formentera a Eivissa)	agost	314.880	➔	-0,3
Línea regular Formentera	agost	58.861	↗	2,2
Creuers turístics	agost	563.618	↗	12,6

Font: Ports de Balears

Els passatgers que arriben per via marítima a les Balears presenten un comportament similar als que arriben en creuers turístics i en línia regular. D'una banda, el nombre de creueristes presenta una evolució a la baixa el mes d'agost, amb 218.666 passatgers, la qual cosa reflecteix un descens del 23,6% respecte del mes d'agost del 2011. Per ports d'arribada, descendeixen els passatgers de creuers turístics a Mallorca i a Menorca, però s'incrementen els de les Pitiüses (12,6%). A causa dels descensos de passatgers en creuers turístics, l'Autoritat Portuària de les Balears està fent una campanya de promoció de les Illes a les navilieres americanes, encaminada a incentivar i reforçar el turisme de creuers. D'aquesta manera, les Balears es preparen per rebre els creuers que fugen de les revoltes àrabs. Royal Caribbean ha començat a suprimir escales a Egipte i les ha desviat a Malta i Sicília. Altres com-

panyies ho han fet també desviant el seu passatge de Tunísia a Sardenya. D'aquesta manera, i veient com estan actuant les navilieres, l'Autoritat Portuària està atenta i pendent de la situació. El mes d'agost el tràfic per línia regular disminueix a Mallorca i a Menorca, mentre que a Eivissa es manté i a Formentera s'incrementa el 2,2%. El descens és especialment intens a Mallorca, en què es registra el 7,9% menys de passatgers que a l'agost del 2011. El transport de mercaderies marítimes, que inclou la major part del volum de les mercaderies que arriben a les Illes Balears, s'incrementa el mes d'agost el 6,7% respecte del mateix mes del 2011. Per illes, les mercaderies transportades per via marítima aquest mes de l'any s'incrementen a Mallorca, el 9,9% interanual, mentre que a Menorca i a les Pitiüses es mantenen estables.

Taula 28. Transports de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Marítim	agost	1.137.781	↗	4,1
Aeri	agost	1.863,60	⬇	-10,7
Mallorca				
Marítim	agost	834.192	↗	5,5
Aeri	agost	1.323,90	⬇	-10,4
Menorca				
Marítim	agost	74.483	⬇	-14,1
Aeri	agost	250,2	⬇	-9,1
Pitiüses				
Marítim Eivissa	agost	198.610	➔	-1,7
Marítim Formentera	agost	30.496	➔	-1,3
Aeri	agost	289,4	⬇	-12,9

Font: Ministeri de Foment, Ports de Balears, elaboració pròpia.

Les mercaderies transportades per via aèria tornen a mostrar signes negatius.

negatius a les Balears després dels continus descensos l'any passat. Les tones transportades el mes d'agost cauen a tot l'arxipèlag respecte del mateix període del 2011: a Mallorca, el 10,4%; a Menorca, el 9,1%, i a les Pitiüses, el 12,9%.

El transport de mercaderies per via aèria manté els resultats

4.4. Mediació financera

Taula 29. Indicadors de mediació financera

	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Illes Balears				
Nombre d'hipoteques constituïdes	juliol	1.620	↘	-11,2
Mallorca	juliol	1.312	↘	-10,1
Menorca	juliol	134	↘	-14,2
Pitiüses	juliol	174	↘	-21,2
Import de noves hipoteques (milions d'€)	juliol	158	↘	-24,0
Nombre d'efectes impagats	agost	2.505	↘	-23,8
Import d'efectes impagats (milions d'€)	agost	5,6	↘	-22,1
% efectes impagats sobre vençuts	agost	3,4	↘	-
Nombre d'empreses en concurs de creditors ¹	2n trim	63	↘	-14,8
Dipòsits (milions d'€)	2n trim	18.218	↘	-10,0
Crèdits (milions d'€)	2n trim	43.680	↘	-4,8
Nombre d'oficines d'entitats financeres	2n trim	1.124	↘	-4,3
Afiliats a la SS activitat intermediació financera ¹	setembre	7.870	↘	-2,9
Mallorca ¹	setembre	7.246	↘	-3,0
Menorca ¹	setembre	140	↘	-3,4
Pitiüses ¹	setembre	484	➡	-1,2

Font: BE, IBESTAT, INE, TGSS, elaboració pròpia

¹ Taxa de variació interanual.

Després de l'aprovació de l'ajuda europea per al sanejament del sistema financer espanyol el mes de juliol, el Govern espanyol aprova un tercer reial decret llei de reestructuració de les entitats financeres a final d'agost. En els anteriors, aprovats el febrer i maig d'enguany, respectivament, es varen augmentar els imports que proveeix la banca pels crèdits concedits, especialment pels dubtosos, lligats a la construcció i a la promoció immobiliària. En aquesta tercera reforma s'aborda la regulació de la Societat de Gestió d'Actius, que comprarà els actius problemàtics a les entitats amb l'objecte de sanejar-les. Es preveu que entri en funcionament abans que no acabi l'any. D'altra banda, el Reial decret llei aprovat també eleva el requisit de capital de tot el sistema financer i el situa en el 9% (abans estava entre el 8 i el 10%, segons la situació de l'entitat), ràtio de capital que exigeix l'Autoritat Bancària Europea a les grans entitats financeres (les anomenades sistèmiques i que en el cas espanyol són quatre, les quals compleixen amb tots els requisits de capital). A més a més, la nova reforma crea un marc per a futures crisis del sistema financer i reforça la protecció dels petits inversors. Pel que fa a la línia de crèdit europea per a la recapitalització del sistema financer espanyol, el mes de setembre culmina l'anàlisi dut a terme per la consultora Oliver-Wyman. Aquest informe situa les necessitats de capital de la banca espanyola en 60.000 milions d'euros, xifra inferior als 100.000 oferts per Europa per al procés. També estableix que la majoria d'entitats (el 62%) no tenen necessitats addicionals de capital. De la resta d'entitats que requereixen incrementar-lo, quatre estan en mans de l'Estat a través del FROB (Fons de Reestructuració Ordenada Bancària) i les altres tres (entre les quals, Banco Mare Nostrum, en el qual s'integra Sa Nostra) hauran de recapitalitzar-se, i tant poden fer-ho de manera privada (venent actius, ampliant capital en els mercats financers...) com pública, sol·licitant ajuda financera.

Per la seva banda, el menor creixement econòmic a la zona euro porta el Banc Central Europeu a mantenir el tipus d'interès en el 0,75% des de juliol d'enguany. A diferència d'altres ocasions, l'**euríbor** s'ajusta al màxim a aquest descens del preu oficial dels doblers i davalla fins al 0,74% de mitjana al setembre. De fet, els primers dies d'octubre prossegueix el seu descens i voreja el 0,67%, suposadament descomptant una nova baixada dels tipus per part del BCE. El menor cost del finançament és una bona notícia tant per a les llars com per a les empreses, que hauran de pagar menys interessos pels seus préstecs.

En aquest context d'ajust, tots els indicadors del sistema financer espanyol se'n ressentent, com també ho fan els de les Illes Balears.

La concentració del sector financer es tradueix en un menor **nombre d'oficines bancàries** un trimestre més. Aquest tancament de sucursals s'observa des de la meitat de 2009 i no es donava des de l'any 1993 a les Illes Balears. Així, el mes de juny d'enguany, el nombre de sucursals se situa en 1.124, gairebé 50 menys que en el mateix període de l'any passat. El menor nombre d'oficines suposa l'eliminació de llocs de treball i, com a resultat, el **nombre d'afiliats a la Seguretat Social** en activitats financeres continua en descens. Així, el mes de setembre, a les Illes Balears hi ha 232 persones menys treballant en el sector financer respecte del mateix mes de l'any passat. Per illes, l'afiliació minva més a Menorca i, en menor mesura, a les Pitiüses.

Els **dipòsits** en entitats bancàries a l'arxipèlag balear experimenten una caiguda significativa, superior a la que s'observa per al conjunt de l'Estat. Després de minvar el 12,7% interanual en el primer trimestre, en el segon tornen a caure amb força i disminueixen el 9,4% respecte del segon trimestre de 2011. El major descens té lloc en els dipòsits a termini, mentre que és més moderat en els dipòsits a la vista.

Continua la reestructuració financera

El **crèdit** concedit a les Illes Balears minva el 5,0% en termes interanuals en el segon trimestre de l'any i encadena gairebé dos anys de contracció. La major reducció es registra en el crèdit a llars i empreses (-5,1%), si bé després de créixer durant molts d'anys, el crèdit a les administracions públiques també minva respecte del segon trimestre de 2011 (-3,1%). Analitzant les dades disponibles del crèdit privat per al conjunt d'Espanya fins al mes de juny, s'observa que les empreses pateixen una reducció en el crèdit superior que les llars, ja que en el sisè mes de l'any en les primeres minva el 5,2% el capital prestat en termes interanuals, mentre que en les segones, el 3,1%. Dins les llars, la major retallada es registra en els crèdits de consum de béns duradors, mentre que la caiguda en les hipoteques és menor. Cal recordar que la morositat hipotecària (3,2% el mes de juny) actualment és inferior a la dels crèdits al consum (5,8%).

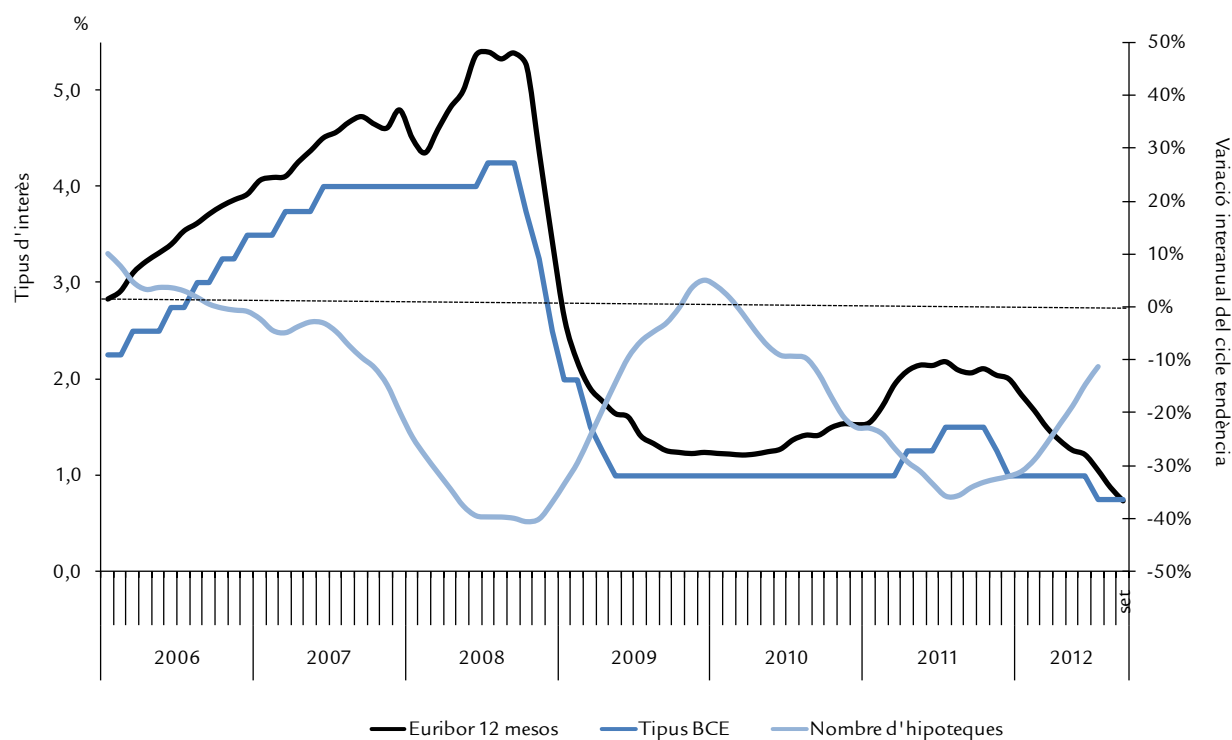
Pel que fa a les **hipoteques** concedides a les Illes Balears, el nombre disminueix en els primers mesos de l'any, però el mes de juliol es registra un canvi de tendència. Des de l'estiu del

2010, cada mes el nombre d'hipoteques minvava en termes interanuals, però en el setè mes d'enguany experimenta un creixement del 20,7% respecte del mateix mes del 2011 (278 hipoteques més). Tot i aquest darrer impuls, el nombre total d'hipoteques concedides entre gener i juliol cau el 22,1% respecte del mateix període de l'any anterior. Així mateix, l'import mitjà de les hipoteques concedides continua en descens: fins al mes de juliol és d'aproximadament 118.000 euros, quan la mitjana dels primers set mesos de l'any anterior va ser de gairebé 126.000. Cal remarcar que el repunt de les hipoteques del mes de juliol es registra tant a finques rústiques com urbanes, però, dins aquest segon grup, les hipoteques concedides sobre habitatges encara disminueixen en termes interanuals (-2,2%), mentre que sobre solars i altres finques augmenten.

Prossegueix la contracció del crèdit un trimestre més.

Els **efectes comercials** com a via de finançament empresarial

Gràfic 13. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques



Font: BE, Euribor, INE, elaboració pròpia

a les Illes continua a la baixa durant el 2012 i mostra un notable descens el mes d'agost, amb una reducció del 23,7% en el nombre d'efectes vençuts. Així mateix, l'import total d'aquests efectes vençuts minva en menor intensitat i, com a resultat, l'import mitjà dels efectes que vencen el mes d'agost s'incrementa el 3,7% interanual. Per la seva banda, la morositat dels efectes comercials cau a l'arxipèlag balear i el mes d'agost s'impaguen 2.505 efectes, enfront dels 3.653 impagats un any enrere. En conseqüència, el percentatge d'efectes impagats sobre el total de vençuts prossegueix el descens i se situa en el 3,4% al mes d'agost, quan l'any passat era del 3,8%.

Per la seva banda, la **ratí de morositat** del sector privat (empreses i llars) escala fins al 9,8% per al conjunt d'Espanya al mes de juliol i supera el màxim anterior, que es va registrar al

febrer de 1994 (9,2%). Un any enrere, al juliol de 2011, la morositat del sector privat era del 6,8%. Aquest ràpid increment respon al doble efecte de l'augment del crèdit morós i de la reducció dels préstecs a llars i empreses.

Després de cinc trimestres de pujada, el nombre d'**empreses en concurs de creditors** es redueix en el segon trimestre de l'any. En concret, 63 empreses de les Illes Balears entren en concurs en aquest període, 9 menys que en el segon trimestre del 2011. En el conjunt del 2012, les empreses concursades es redueixen el 4,9% respecte del mateix període de l'any passat, mentre que en el conjunt d'Espanya continua augmentant el seu nombre. Per sectors productius, la majoria dels concursos es registren en la construcció, seguits del comerç i l'hoteleria.

4.5. Serveis empresarials i activitats immobiliàries

Taula 30. Indicadors dels serveis empresarials i immobiliaris

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Índex d'activitat dels serveis empresarials				
Índex de xifra de negoci	agost	171,2	↗	4,8
Índex d'ocupació	agost	97,1	↘	-4,2
Afiliats a serveis empresarials	setembre	47.746	→	1,9
Mallorca	setembre	40.448	→	1,0
Menorca	setembre	2.330	→	2,0
Pitiüses	setembre	4.968	↗	10,7
Afiliats a activitats immobiliàries	setembre	3.086	↗	7,7
Mallorca	setembre	2.366	↗	6,8
Menorca	setembre	214	↘	-3,6
Pitiüses	setembre	506	↗	17,9

Font: IBESTAT, TGSS

D'acord amb l'indicador d'activitat del sector de serveis (IASS) publicat per l'Ibestat, l'agost del 2012 l'índex de la xifra de negoci dels serveis empresarials a les Illes Balears és el 4,8% superior a l'agost de l'any passat. Malgrat que en termes interanuals la taxa del juliol fou negativa, les variacions intermensuals des del febrer són positives, per la qual cosa els signes de recuperació són patents. Pel que fa a l'índex d'ocupació dels serveis empresarials, també presenta una taxa interanual negativa del 4,2%. Les taxes de variació intermensuals de l'ocupació, que estan molt condicionades per l'efecte estacional, es tornen negatives a l'agost respecte del juliol.

Al mes de setembre del 2012, el nombre d'afiliats en el sector dels serveis empresarials per al conjunt de les Illes Balears és de 47.746 persones. La variació interanual és positiva per a totes les illes i en conjunt és de l'1,9%. Destaca Eivissa amb un augment d'afiliats en aquesta branca del 10,7% respecte del setembre del 2011.

La constitució de societats mercantils augmenta el 7,9% fins a l'agost del 2012 per al conjunt de les Illes Balears.

L'1 de gener de 2012, el nombre d'empreses actives disminueix fins a 85.372 a les Illes Balears segons dades publicades en el Directori Central d'Empreses (DIRCE), el 2,3% menys del nombre d'empreses que hi havia fa un any. Així, el teixit empresarial baixa per quart any consecutiu. Per tipus d'empresa, 46.345 són empreses sense assalariats (el -3% interanual), 38.951 són petites i mitjanes empreses (el -2% interanual) i 76 són grans empreses (-6% interanual). Per a enguany, segons dades de l'Ibestat, fins a l'agost s'han constituït 1.740 societats, gairebé totes societats limitades, el 7,9% més que el mateix període del 2011. Per altra banda, les societats mercantils dissoltes són 567 fins a l'agost del 2012, 56 empreses més que l'any passat.

Segons l'estadística de procediments concursals elaborada per l'INE en el segon trimestre del 2012, hi ha 75 deutors concursats a les Illes Balears, el -14,8% respecte al segon trimestre del 2011. Per tant, baixa el nombre de concursos de creditors des de l'entrada en vigor l'1 de gener d'enguany de la nova Llei concursal (Llei 38/2011, de 10 d'octubre, de reforma de la Llei 22/2003, de 9 de juliol —BOE núm. 245,

d'11 d'octubre). D'aquests deutors, 12 són persones físiques i 63 són empreses, quasi totes societats de responsabilitat limitada. Entre les empreses més concursades, el 21% es dedica al comerç a l'engròs, seguides del 19%, que es dedica a la construcció. En termes interanuals, en el segon trimestre d'any destaca la disminució de procediments concursals en la construcció (-42,9%) i en l'hoteleria (-41,7%). També baixa per a la resta de sectors. Per volum de negoci, les empreses amb una facturació inferior a dos milions d'euros són les més damnificades i més d'un terç de les empreses concursades tenen entre un i cinc assalariats.

En canvi, per al conjunt de l'Estat espanyol, el nombre de deutors concursats augmenta en el segon trimestre d'any amb un nombre que arriba a 2.272, el 28,6% més que en el segon trimestre de l'any 2011. El nombre d'empreses en concurs de creditors és de 2.026, el 36,2% més interanual mentre que aquest nombre baixa el -12,1% interanual per a les persones físiques sense activitat empresarial. El 69% de les empreses concursades es troba en el nivell més baix de volum de negoci (fins a dos milions d'euros) i són principalment societats de responsabilitat limitada.

L'índex de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) publicat per l'INE en el quart trimestre de 2012 disminueix 1,30 punts respecte del tercer trimestre d'any. Es redueix, per tant, la confiança dels empresaris espanyols i per al pròxim trimestre només el 6% dels establiments empresarials són optimistes davant l'evolució del negoci, mentre que el 50% es mostren més aviat pessimistes.

El mercat immobiliari mostra una suau tendència positiva en el segon trimestre.

El **mercat immobiliari** mostra símptomes d'una lleu millora, si bé aquesta és lluny de consolidar-se. No s'ha d'oblidar que a final d'any desapareix la desgravació per l'adquisició d'habitatges en l'IRPF (per a les noves adquisicions) juntament amb l'increment de l'IVA per a la compra d'immobles nous (del 4% al 10%) a partir del 2013, circumstàncies que poden haver incentivat el mercat de l'habitatge per al darrer tram del 2012.

El nombre d'empreses i de treballadors dedicats a activitats immobiliàries manté una tendència de pujada des de fa molts de mesos a l'arxipèlag balear. En concret, el mes de setembre, els centres de treball arriben a 919, que suposen el 4,8% més que en el mateix període del 2011. De la mateixa manera, l'afiliació a les Illes Balears en el conjunt d'activitats immobiliàries creix el 7,7% interanual, amb 3.086 ocupats el mes de setembre del 2012. Per illes, Menorca presenta taxes interanuals negatives per a tots el mesos de l'any i el setembre se situa en -3,6%. En termes intermensuals, si bé les variacions eren positives des del gener, el setembre és força negativa i arriba fins al -4%. Mallorca i les Pitiüses presenten dades positives d'afiliació tant en termes intermensuals com interanuals. Destaquen les Pitiüses, amb una variació interanual que arriba fins al 17,9%.

La **compravenda d'habitatges** modera la caiguda fins al mes d'agost i en l'acumulat dels vuit primers mesos el nombre de compravendes d'immobles a les Illes Balears és de 5.384,

aproximadament 500 menys que en el mateix període del 2011. A més a més, el mes d'agost les compravendes es diparen (es venen 200 habitatges més que a l'agost de l'any passat), increment que es registra en els habitatges de segona mà, que són els que més han baixat de preu fins aleshores. Així mateix, el nombre de **taxacions** d'habitatges alenteix el ritme de caiguda en el primer semestre de l'any (-3,0%), la mateixa evolució que experimenten les hipoteques per a l'adquisició d'habitatge. En concret, el nombre d'**hipoteques** concedides per adquirir un habitatge minva el ritme de caiguda el 2012 fins a situar-se en el -2,2% al mes de juliol, després de registrar taxes de variació interanual negatives de dues xifres des de final de l'any anterior. No obstant això, el nombre d'aquestes hipoteques concedides en els primers set mesos de l'any encara es redueix significativament: es concedeixen 5.711 hipoteques enfront de les 7.848 del mateix període del 2011. Per la seva banda, l'import mitjà de les hipoteques concedides continua minvant.

Taula 31. Indicadors del mercat de l'habitatge

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Compravenda d'habitatges	agost	901	↗	28,9
Habitatges nous	agost	321	→	0,3
Habitatges de segona mà	agost	577	↗	53,5
Preu mig de l'habitatge lliure (euros/m2)	2n trim	1.859,3	↘	-7,4
Habitatge lliure fins a 2 anys d'antiguitat	2n trim	2.164,9	↘	-4,4
Habitatge lliure més de 2 anys d'antiguitat	2n trim	1.764,8	↘	-7,6
Nombre d'hipoteques sobre habitatges	juliol	861	↘	-2,2
Import d'hipoteques sobre habitatges (milions d'€)	juliol	92,123	↘	-8,4
Import mitjà d'hipoteques sobre habitatges (euros)	juliol	106.995	↘	-6,4
Mallorca				
Preu mig de l'habitatge lliure (euros/m2)				
Palma de Mallorca	2n trim	1.722,5	↘	-8,3
Manacor	2n trim	1.429,4	↘	-6,6
Inca	2n trim	1.405,7	↘	-7,0
Calvià	2n trim	2.468,1	→	0,5
Menorca				
Preu mig de l'habitatge lliure (euros/m2)				
Maó	2n trim	1.724,6	↘	-5,0
Ciutadella de Menorca	2n trim	1.903,5	↘	-8,5
Pitiüses				
Preu mig de l'habitatge lliure (euros/m2)				
Eivissa - vila	2n trim	2.445,6	↗	2,4
Santa Eulària del Riu	2n trim	2.463,5	↘	-3,1

Font: INE, Ministeri de Foment

Durant el 2012 el **preu de l'habitatge** prossegueix la tendència a la baixa i en el segon trimestre se situa en 1.859,3 euros/m2 a les Illes Balears, xifra que suposa el 7,4% menys que el mateix període de l'any anterior. L'ajust més intens es registra a l'habitatge de segona mà, el preu del qual s'abarateix el 7,6%, mentre que el preu de l'habitatge nou pateix una caiguda menys intensa (el -4,4%). Com a resultat d'això, les

compravendes d'habitatge usat superen les de l'habitatge de nova construcció, com s'ha mencionat abans, tot i que els avantatges fiscals afavoreixin l'habitatge nou.

4.6. Altres serveis

Taula 32. Ocupats en altres serveis

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Activitats sanitàries i serveis socials	setembre	31.113	→	-0,6
Altres serveis socials	setembre	24.547	↗	3,1
Administració pública	setembre	18.988	↘	-10,1
Educació	setembre	15.103	↘	-5,5
Serveis de la llar	setembre	12.299	↗	17,7
Mallorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	setembre	26.539	→	-0,6
Altres serveis socials	setembre	18.870	→	1,4
Administració pública	setembre	15.505	↘	-9,5
Educació	setembre	13.650	↘	-6,2
Serveis de la llar	setembre	10.033	↗	19,0
Menorca				
Activitats sanitàries i serveis socials	setembre	1.813	↘	-5,1
Altres serveis socials	setembre	1.690	→	-0,5
Administració pública	setembre	1.844	↘	-12,7
Educació	setembre	587	↘	-2,3
Serveis de la llar	setembre	567	↗	5,4
Pitiüses				
Activitats sanitàries i serveis socials	setembre	2.761	→	2,0
Altres serveis socials	setembre	3.987	↗	14,1
Administració pública	setembre	1.639	↘	-13,1
Educació	setembre	866	↗	3,6
Serveis de la llar	setembre	1.699	↗	14,7

Font: TGSS

Al mes de setembre, el nombre d'afiliats a les Illes Balears en **activitats sanitàries i serveis socials** és de 31.113 persones, amb una variació interanual del -0,6%. El major dinamisme es troba a l'afiliació de les Pitiüses, amb una variació interanual del 2%, seguida de Mallorca (-0,6%). No és així en el cas de Menorca, que encara registra dades negatives al setembre (-5,1% interanual).

Segons dades del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, en el primer semestre d'any, la despesa farmacèutica a les Illes Balears és de 9,9 milions d'euros, el -3,6% interanual. Pel que fa al nombre de receptes facturades del Sistema Nacional de Salut fins al juny és el 3,3% superior al primer semestre del 2011. L'entrada en vigor del sistema d'aportació farmacèutica l'1 de juliol mostra una caiguda tant en la despesa farmacèutica com en el nombre de receptes facturades. Així, la despesa farmacèutica a través de recepta oficial del Sistema Nacional de Salut és de 127,15 milions d'euros, el -7,8% interanual des del gener fins a l'agost del 2012. Si feim la comparació per mesos, les caigudes més intenses són el -21,9% al juliol d'enguany respecte al del 2011, i del 19,4% a l'agost. Pel que fa al nombre de receptes facturades, al juny es registra un increment important del 8,8% respecte al juny del 2011, a causa de l'anticipació dels usuaris a la incorporació del copagament. Després es registren davallades en la demanda farmacèutica pel juliol del -10,7% interanual i per l'agost del -7,0%. Mesures com ara la revisió dels preus i el foment dels medicaments genèrics en virtut del Reial decret llei 16/2012, de 20 d'abril, de mesures urgents per garantir la sostenibilitat del Sistema Nacional de la Salut i millorar la

qualitat i seguretat de les prestacions, així com l'actualització dels preus menors al juliol afavoreixen la caiguda generalitzada dels preus. Així, la despesa mitjana per recepta a les Illes Balears és de 10,02 euros al juliol (-12,8% interanual) i de 9,85 euros a l'agost (-13,3%), quan l'acumulat fins al juny és de 10,65 euros (-6,7%). En l'àmbit estatal és de 10,37 euros pel juliol i de 10,23 euros per l'agost, el -11,8% interanual en ambdós mesos, mentre que l'acumulat fins al juny és de 10,8 euros, el -6,5% interanual.

Pel que fa a la revisió dels preus, cal destacar la Resolució de 2 d'agost de 2012 de la Direcció General de Cartera Bàsica de Serveis del Sistema Nacional de Salut i Farmàcia per la qual es procedeix a l'actualització de la llista de medicaments que queden exclosos de la prestació farmacèutica en el Sistema Nacional de Salut (BOE núm.197, de 17 d'agost), aplicable a partir de l'1 de setembre. No obstant això, l'Ib-Salut finançarà 97 dels 417 medicaments que queden exclosos de la prestació farmacèutica gratuïta del Sistema Nacional de Salut per la nova normativa.

El Reial decret 1192/2012, de 3 d'agost, modifica les condicions d'accés a la sanitat pública.

El Reial decret 1192/2012, de 3 d'agost, pel qual es regula la condició d'assegurat i de beneficiari a efectes de l'assistència sanitària a Espanya amb càrrec a fons públics, a través del Sistema Nacional de Salut, modifica les condicions d'accés

a la sanitat pública i afavoreix els ciutadans de nacionalitat espanyola i aquells que cotitzen a la Seguretat Social. Així, es regula la situació de les persones estrangeres no registrades ni autoritzades com a residents a Espanya i a partir de l'1 de setembre poden acudir a urgències gratuïtament només per malaltia o accident, en cas d'embaràs o si es tracta de menors o casos de protecció internacional. La medicació no es cobreix en tots els casos. No obstant això, poden acudir als serveis públics si subscriuen el conveni especial d'atenció sanitària amb una contraprestació econòmica mínima entre 711 euros i 1.864 euros en funció de si són menors o majors de 65 anys; o si paguen directament l'assistència sanitària.

Les dades per a l'any 2011 presentades per la Federació d'Associacions per a la Defensa de la Sanitat Pública (FADSP) mostren que a les Illes Balears hi ha 0,48 metges d'atenció primària i 0,65 infermeres per cada mil habitants. El nombre de metges d'atenció especialitzada és d'1,81 per cada mil habitants. Actualment hi ha 5.075 metges col·legiats segons el Col·legi Oficial de Metges de les Illes Balears (COMIB), 2.934 dels quals són homes i 2.141 són dones. Pel que fa a les dades facilitades per l'Observatori de Treball de les Illes Balears, el mes de setembre del 2012 hi ha 310 demandants aturats que sol·liciten una ocupació en activitats sanitàries (170 metges i 140 infermers), el 28% més que al setembre del 2011. El nombre de contractes acumulat de gener a setembre del 2012 és de 2.368 facultatius, el -26,5% respecte als registrats per a l'any passat. Això fa preveure l'emigració dels facultatius illencs tal com es reconeix dins l'àmbit nacional amb un augment del nombre de certificats d' idoneïtat expedits per l'Organització Mèdica Col·legial que fins al juny d'enguany ja sumen 1.331. Aquest certificat és necessari per fer feina en altres països de la Unió Europea.

Al setembre del 2012, el nombre d'afiliats en el conjunt d'activitats que formen la branca de **altres serveis socials** és de 24.547 persones. Augmenta l'afiliació el 3,1% interanual per al conjunt de les Illes Balears, però baixa respecte al mes passat en el -4,7%. Per illes, Menorca segueix en signes negatius i les Pitiüses registren una variació intermensual del -7,9%, però és positiva en termes interanuals (14%). Mallorca manté el nivell d'afiliació respecte del 2011 però intermensualment baixa el 3,7%.

Segons dades de la Conselleria de Salut, Família i Benestar Social, les transferències monetàries a les famílies han augmentat en els darrers anys i han passat de 41,50 milers d'euros l'any 2007 fins a 86,55 milers d'euros l'any 2010. És l'any 2011 quan el pressupost es redueix el 8,1% interanual. Per tipus de prestació, han augmentat més les destinades a la Llei de dependència (tot i que el 2011 es redueix l'aportació en més de 8 milions d'euros), al Fons d'Assistència Social i a la renda mínima d'inserció.

En data 30 de setembre del 2012, hi ha a les Illes Balears 21.325 sol·licituds de prestació per dependència, 408 menys que al setembre del 2011. L'1,9% de la població total sol·licita algun tipus d'ajuda i és a Menorca (2,3% sobre el total de població) on es registra una major demanda. D'aquestes sol·licituds, 16.626 corresponen a persones a les quals ja s'ha reconegut el dret a prestació, el -2% interanual. El 78,7% dels beneficiaris són de Mallorca, el 10,7% de Menorca, el 9,9% d'Eivissa i el 0,6% de Formentera.

Pel que fa a les pensions contributives, segons dades del Ministeri de Treball i Seguretat Social l'1 de setembre del 2012, la pensió mitjana del sistema que inclou jubilació, incapacitat permanent, viduitat i orfandat és de 760,97 euros a les Illes

Balears. La pensió mitjana per jubilació se situa en 867,70 euros, el -8,7% respecte a la mitjana nacional. D'acord amb el Projecte de pressuposts generals per al 2013 presentat a les Corts Generals el 29 de setembre, les pensions contributives i les pensions de classes passives de l'Estat augmenten l'1% per a l'any 2013, de conformitat amb el que disposa el text.

En el sector de l'**educació**, el nombre d'afiliats al setembre del 2012 és de 15.103 persones per al conjunt de les Illes Balears, amb una variació interanual del -5,5%. L'afiliació a Mallorca continua a la baixa i arriba pel setembre fins al -6,2% interanual. Menorca també segueix amb la mateixa línia i la variació interanual al setembre és del -2,3%. Pel que fa a les Pitiüses, l'afiliació no és tan negativa, amb una variació del 3,6% respecte al setembre de l'any passat.

L'Avantprojecte de llei orgànica per a la millora de la qualitat educativa presentat el 21 de setembre del 2012 pel Ministeri d'Educació, Cultura i Esport té com a objectiu reduir la taxa d'abandonament escolar, millorar els resultats internacionals i l'ocupabilitat dels estudiants. Entre les mesures destaquen la flexibilització de les trajectòries amb la possibilitat d'elegir encaminar-se cap a batxillerat o formació professional ja des de tercer curs d'educació secundària obligatòria (ESO), la implantació de proves d'avaluació de cada etapa educativa, la incorporació de les tecnologies d'informació i comunicació com a eines complementàries d'aprenentatge, l'impuls del plurilingüisme i de la formació professional, i l'augment de l'autonomia dels centres, el foment de la seva especialització i l'exigència de la rendició de comptes.

Al·l'iniici del curs escolar 2012-2013 hi ha 161.039 alumnes matriculats a les Illes Balears, el 24,3% més que a l'iniici del curs passat segons dades provisionals de la Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats. D'aquests alumnes, 32.688 estan matriculats a educació infantil, 63.666 a primària, 42.429 a secundària i 12.334 a batxillerat; 109.730 estudiaran en un centre públic (el 22% més que el curs 2011-2012), mentre que 51.309 ho faran en un centre concertat (el 30% més que el curs passat). Pel que fa a la formació professional, 9.942 alumnes s'han matriculat a cicles formatius de grau mitjà (6.291, el 50% més interanual) i superior (3.651, el 41,2% més interanual). Per illes, els centres de Mallorca tindran 127.035 alumnes, 14.474 alumnes els de Menorca, 18.387 els d'Eivissa i 1.143 els de Formentera, cosa que suposa un augment del nombre d'alumnes al voltant del 25% per a totes les illes. Pel que fa al nombre de professors, el curs comença amb un total de 14.686 (0,091 per alumne, ràtio que es manté semblant a l'any passat, que fou de 0,087), dels quals 10.776 faran feina a centres públics i la resta a concertats. Del total de professors, 2.009 són interins, 431 menys que per al curs 2011-2012.

Segons dades de l'INE, el percentatge de població entre 18 i 24 anys que no ha completat l'ESO és del 30,7% el 2011 a les Illes Balears, uns sis punts bàsics per sota de la taxa d'abandonament que es va registrar el 2010. No obstant això, la xifra és superior a la mitjana estatal, que se situa en el 26,5%, i a la mitjana europea, que és del 14,4%.

Pel que fa als estudis universitaris, 15.985 persones es matriculen a les Illes Balears en el curs 2011-2012, segons dades del Servei d'Estadística i Qualitat Universitària de la Universitat de les Illes Balears, el -2,5% respecte al curs 2010-2011. Per tipus d'estudi, els alumnes que es matriculen a grau són el 38,1% més que el curs passat, increment fomentat en part per la implantació gradual dels estudis de grau. També augmenta el nombre d'alumnes que fan algun curs de doctorat

o màster en el 4,5%. L'augment del preu de les matrícules del curs 2012-2013 que acaba de començar no afavoreix l'augment d'alumnes en espera de dades sobre el nombre d'alumnes universitaris matriculats. No obstant això, les Illes Balears aplica l'augment del 15%, el més baix permès del que va decretar el Govern estatal. Alhora estableix limitació de places per a tots els graus segons les xifres màximes d'alumnes i notes mínimes d'accés en la majoria de graus.

El nombre d'empleats públics en el Govern de les Illes Balears disminueix el 4,2% interanual al juliol del 2011.

Al setembre del 2012, el nombre d'afiliats a l'**Administració pública** (serveis generals) continua a la baixa i se situa en 18.988 persones, el -10,1% que el mateix mes de l'any anterior per al conjunt de les Illes Balears. Totes les illes presenten variacions interanuals negatives, les quals s'acceleren per a tots els mesos d'enguany. Al setembre és a les Pitiüses on es registra la caiguda més important (-13,1%). El nombre d'afiliats en aquest sector representa el 4,3% del total d'afiliats a la Seguretat Social a les Illes Balears.

Segons dades del Govern de les Illes Balears, pel juliol del 2012 el nombre d'empleats públics (28.747, sense tenir en compte les empreses públiques) és el 4,2% inferior a l'any passat. És el personal no fix el que més disminueix (13% interanual).

El Pla Pressupostari 2013-2014 remès a la Comissió Euro-

pea, després de l'aprovació per part del Consell de Ministres a principis d'agost, estableix mesures de reordenació i racionalització de les administracions públiques dins les mesures d'ajusts fiscals. Entre aquestes mesures, destaquen la congelació de les retribucions i de l'oferta pública d'ocupació, llevat de la taxa del 10% de reposició per a certs empleats públics com ara els docents, sanitaris, personal de defensa i seguretat de l'Estat, i el dedicat a la lluita contra el frau fiscal i laboral; l'extensió de la jornada laboral del sector públic estatal a 37,5 hores setmanals com a mínim; les restriccions complementàries a la contractació de personal temporal i al nomenament de personal funcionari interí i estatutari temporal; l'amortització de vacants equivalents almenys en el nombre de jubilacions i reducció de les estructures administratives; la incompatibilitat de pensions indemnitzatòries; la supressió el 2012 de la paga extraordinària del mes de desembre; la reducció dels dies de lliure disposició a tres; la modificació temporal del règim retributiu per incapacitat temporal i la creació d'un registre d'òrgans de representació del personal al servei de l'Administració General de l'Estat a efectes de racionalitzar les despeses de personal.

Pel que fa al sector dels **serveis de la llar**, es reflecteixen ja els efectes de l'entrada en vigor a partir de gener del 2012 de la Llei 27/2011, d'1 d'agost, sobre actualització, adequació i modernització del sistema de Seguretat Social, per la qual el règim especial de la llar s'integra en el règim general, i el nombre d'afiliats augmenta fins al 17,7% interanual al setembre d'enguany amb 12.299 afiliats per al conjunt de les Illes Balears. L'afiliació es recupera per a totes les illes.

5 Mercat laboral

5.1. Les Illes Balears en el context d'Espanya i de la UE-27

Taula 33. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-27)

Indicador	Illes Balears			Espanya			Europa (UE-27)		
	Període: 2T12			Període: 2T12			Període: 2T12		
	Valor	Cicle-tendència T_{t-k}^t (%)		Valor	Cicle-tendència T_{t-k}^t (%)		Valor	Cicle-tendència T_{t-k}^t (%)	
Persones actives (milers)	611,8	↗	2,4	22.498,5	↘	-2,4	241.804,5	→	0,7
Taxa d'activitat (%)	67,5	→	1,3	60,1	→	0,0	57,8	→	0,3
Taxa d'ocupació (de 16 i més anys) (%)	53,2	→	-0,3	45,3	↗	-2,2	51,9	→	-0,3
Persones ocupades (milers)	481,6	→	-0,2	17.417,3	↘	-4,8	217.127,0	→	-0,3
Homes	263,8	→	1,7	9.496,7	↘	-5,7	118.052,9	→	0,0
Dones	217,9	→	-1,8	7.920,5	↘	-3,5	99.074,2	→	0,1
Persones menors de 25 anys	30,3	↘	-9,3	839,8	↘	-18,5	18.738,0	↘	-3,7
Persones de 25 a 54 anys	382,1	→	-1,0	14.126,1	↘	-4,8	163.379,3	→	-0,8
Persones de 55 anys i més	69,3	↗	8,7	2.451,5	↗	7,1	30.615,8	↗	3,8
Persones estrangeres	110,7	→	0,0	2.215,9	↘	-9,0	15.133,2	→	0,3
Persones en atur (milers)	130,1	↗	13,1	5.693,1	↗	17,7	24.677,4	↗	10,6
Homes	63,5	→	0,5	3.093,8	↗	18,6	13.412,1	↗	10,8
Dones	66,6	↗	23,0	2.599,3	↗	16,2	11.265,3	↗	10,4
Persones menors de 25 anys	25,7	↗	17,4	957,5	↗	7,7	5.400,8	↗	4,8
Persones de 25 a 54 anys	91,7	↗	10,0	4.239,9	↗	18,8	16.782,8	↗	11,3
Persones de 55 anys i més	12,8	↗	27,2	495,7	↗	30,7	2.415,3	↗	13,7
Persones estrangeres	34,4	↘	-12,6	1.233,4	↗	8,4	3.195,6	↗	9,1
Taxa d'atur (%)	21,3	↗	2,2	24,6	↗	3,6	10,2	→	0,9
Homes	19,4	→	-0,2	24,6	↗	4,0	10,2	→	0,9
Dones	23,4	↗	3,9	24,7	↗	3,3	10,2	→	0,7
Persones menors de 25 anys	45,9	↗	6,3	53,3	↗	7,2	22,4	→	1,6
Persones de 25 a 54 anys	19,4	→	1,8	23,1	↗	3,7	9,3	→	0,9
Persones de 55 anys i més	15,6	↗	2,6	16,8	↗	3,2	7,3	→	0,6
Persones estrangeres	23,7	↘	-2,5	35,8	↗	4,0	17,4	→	1,2
Taxa de temporalitat (%)	25,5	→	-1,4	23,7	→	-1,8	13,9	→	-0,3
Homes	26,4	→	-0,9	22,3	→	-2,0	13,4	→	0,0
Dones	24,6	↗	-2,3	25,1	→	-1,8	14,5	→	-0,3
% persones autoocupades	20,8	↗	2,4	17,3	→	0,9	10,8	→	0,2

Font: EUROSTAT, INE, OTIB.

Nota: la variació de les taxes es dona com a diferència de punts percentuals respecte al mateix període de l'any anterior

Les tensions financeres que afecten Europa es traslladen al mercat laboral, que veu com empitjoren els indicadors durant el segon trimestre del 2012. Així, el nombre de persones ocupades cau el 0,3% en termes interanuals. Continua el descens ja iniciat durant el trimestre anterior, el qual fou la primera caiguda des del segon trimestre del 2010, a conseqüència de la important baixada dels ocupats menors de 25 anys, que perden el 3,7%. En canvi, augmenta l'ocupació entre els majors de 55 anys (el 3,8%) i, més lleugerament, entre els estrangers (0,1%). En conseqüència, la taxa d'ocupació se situa en el 51,9% i perd un total de 3 dècimes respecte del mateix període de l'any 2011.

Quant a l'atur de la UE-27, continua la tendència a l'alça respecte de les dades de l'any anterior, per quart trimestre consecutiu, com un reflex de la fragilitat del mercat de treball. El nombre de persones en atur augmenta considerablement, el 10,6%, independentment del sexe i l'edat del treballador, i afecta en major grau els estrangers. Això es tradueix en un augment de la taxa d'atur de 0,9 punts percentuals fins a situar-la en el 10,2%, la segona xifra més alta assolida en els darrers set anys, només per darrere del trimestre anterior. De nou, són els menors de 25 anys els que han de patir un creixement interanual major (1,6 p. p.), seguits pels estrangers (1,2 p. p.). Alhora, també són els que presenten les taxes d'atur més altes (22,4% i 17,4%, respectivament).

A Espanya es manté la destrucció de llocs de treball, segons les dades del segon trimestre de l'Enquesta de població activa (EPA). En efecte, el nombre de persones ocupades durant aquest període de l'any 2012 cau el 4,8%, en termes interanuals. Aquesta baixada afecta tots els col·lectius, però és més intensa entre els joves, que perden el 18,9%, i entre els estrangers (-9%). Mentrestant, els majors de 55 anys continuen amb la tendència iniciada en el tercer trimestre del 2010 i són l'únic grup en què creix el nombre d'ocupats. D'altra banda, el nombre de persones en atur arriba a les 5.693.100 persones. Aquest fet situa la taxa d'atur en el 24,6%, el valor més alt de la sèrie estudiada (1996-2012). Aquest valor s'incrementa en el cas dels menors de 25 anys (53,3%) i dels estrangers (35,8%).

A les Illes Balears, al contrari del que succeeix a Espanya, continua incrementant-se el nombre de persones actives, el 3% respecte del segon trimestre de l'any 2011. Per tant, la taxa d'activitat també augmenta i se situa en el 67,5%, la més alta de l'Estat, i per sobre del valor de la mitjana espanyola (60,1%). També creix el conjunt de persones ocupades el 0,9% en termes interanuals, arrossegat pel fort increment dels majors de 55 anys (9%), que compensa la caiguda de l'ocupació entre els joves (-7,6%). Això suposa el creixement

de la taxa d'ocupació, que se situa en el 53,2%.

Al mateix temps, el nombre de persones en situació d'atur de les Balears és de 130.100 persones durant el segon trimestre del 2012, el 12,6% més en termes interanuals. Així, la taxa d'atur arriba al 21,3%, un total de 3,3 p. p. per sota de la mitjana nacional (24,6%). Els grups més afectats per les elevades taxes d'atur són, una vegada més, els joves (45,9%) i els estrangers (23,7%). Ara bé, en aquest darrer cas presenten contínues caigudes interanuals de la taxa d'atur, degudes principalment al trasllat de moltes d'aquestes persones cap als seus països d'origen, a causa de les dificultats per trobar una feina.

De conformitat amb les dades publicades per l'INE, els sectors econòmics de les Illes que perden més ocupats durant el segon trimestre de 2012 són l'agricultura (-38,9%) i la construcció (-22,6%). En canvi, en la indústria creixen un 37,7% i pràcticament es mantenen en els serveis (0,8%). Respecte al nombre d'aturats per sectors, només davalla l'atur entre els treballadors de la construcció (-70,5%). En la resta de sectors augmenten els aturats, especialment en l'agricultura i la indústria.

5.2. Ocupació i atur a les Illes Balears

Taula 34. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Total de persones d'alta a la Seguretat Social¹	setembre	440.460	→	-0,3
Assalariats	setembre	341.074	→	-0,6
Autònoms i altres règims especials	setembre	99.386	→	1,8
Homes	setembre	230.373	→	-1,7
Dones	setembre	210.086	→	1,3
Estrangers UE-27	setembre	41.142	↗	6,5
Estrangers no UE	setembre	40.311	↘	-2,7
Persones en atur registrades	setembre	77.677	↗	3,3
Homes	setembre	41.556	→	0,8
Dones	setembre	36.121	↗	6,2
Persones menors de 25 anys	setembre	8.005	↘	-5,9
Persones de 25 a 54 anys	setembre	57.021	↗	3,5
Persones de 55 anys i més	setembre	12.651	↗	11,6
Estrangers UE-27	setembre	4.954	↘	-8,4
Estrangers no UE	setembre	11.203	↘	-8,0
Persones en atur registrades fa més de 12 mesos	setembre	27.446	↗	17,4
Total contractes registrats	setembre	23.247	→	-1,0
Contractes indefinits	setembre	2.565	→	0,0
Contractes temporals	setembre	20.489	→	-1,8
Contractes a temps parcial	setembre	9.629	↗	10,8
Contractes fixos discontinus	setembre	690	↘	-5,5

Font: TGSS, SOIB, OTIB.

¹ Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social.

El mercat laboral de les Illes Balears, un cop acabada la temporada estiuenca, mostra un ritme de recuperació més dinàmic que el conjunt nacional. Així, tot i que el nombre d'efectius aturats continua creixent respecte del 2011, sembla que se suavitza aquest increment i fins i tot les dades d'afiliació del darrer dia del mes de setembre apunten a una recuperació de l'ocupació respecte d'un any ençà.

El setembre del 2012, el nombre d'aturats assolix la xifra de 77.677 persones, fet que representa un augment del 3,6% respecte del mes d'agost, habitual en el tram final de la temporada alta, si bé inferior a la de tots els anys d'ençà de l'inici de la crisi. Aquests menors increments intermensuals fan que es doni una reducció gradual de l'increment de l'atur respecte de l'any anterior des de l'inici del 2012, atès que passa d'un creixement del 9,0% el gener al del 2,1% el setembre. De fet, les Illes Balears presenten el menor increment interanual de l'Estat, en què l'atur puja de mitjana l'11,3%. Totes les comunitats autònomes mostren importants increments de l'atur registrat respecte del mes de setembre del 2011, gran part de les quals amb creixements relatius de dues xifres.

Per col·lectius, i el mes de setembre del 2012, es produeix un augment relatiu interanual de l'atur més elevat entre les dones (4,6%), que representen el 46,5% del total de persones en atur; les persones de 55 anys i més (11,8%), i els nacionals (6,3%). De fet, els estrangers, tant comunitaris com extracomunitaris, continuen mostrant una baixada de l'atur en termes interanuals. El col·lectiu de joves menors de 25 anys també mostra durant el mes de setembre (-12,2%) i per tercer mes consecutiu un descens en el nombre de persones

aturades. Pel que fa a la durada de la demanda d'ocupació, s'observa una davallada entre les persones que estan inscrites en el SOIB des de fa sis mesos o menys (-10,3%), mentre que l'atur de llarga durada experimenta un increment del 18,1%.

Baixa l'atur registrat entre el col·lectiu de joves menors de 25 anys el mes de setembre, per tercer mes consecutiu.

En termes relatius i respecte del setembre del 2011, la pujada més destacable de l'atur per sectors es produeix en l'agricultura (10,2%) i en la resta de serveis que no són ni hostaleria ni comerç (7,4%). Els segueixen el comerç (3,2%), l'hostaleria (2,8%) i la indústria (2,1%). Per contra, l'atur continua baixant en termes interanuals i de forma accentuada entre els treballadors de la construcció (-6,5%), i entre el col·lectiu sense ocupació anterior (-4,2%), que romp la tendència alcista després de quatre anys i mig.

Pel que fa a la **contractació**, el mes de setembre mostra un descens (-8,4%) respecte del mateix mes del 2011, en consonància amb el conjunt nacional (-10,9%). En comparació de l'any anterior, baixen els contractes temporals (-9,2%), mentre que es mantenen els de caire indefinit (-0,1%). En canvi, es continua incrementant el nombre de contractes a temps parcial (4,2%) i també el de fixos discontinus (2,2%) respecte d'un any ençà. Per sectors, la contractació és major entre els treballadors de l'agricultura (36,5%), la indústria (3,7%) i el comerç (0,5%). En contraposició a aquestes dades, baixa en la construcció (-13,9%), l'hostaleria (6,9%) i la resta de ser-

veis que no són ni hostaleria ni comerç (-11,8%).

El 30 de setembre del 2012 hi havia 440.460 persones d'alta a la Seguretat Social a les Illes Balears, cosa que representa un increment de l'1,0% en termes interanuals. Aquest increment és atribuïble a l'allargament de la temporada turística, atès que l'**afiliació** mitjana del mes de setembre suposà un descens de l'1,3% respecte al setembre del 2011. En el conjunt nacional l'afiliació el darrer dia del mes de setembre representa una caiguda del 2,7%, com també en la resta de

comunitats autònomes. Aquest augment de l'afiliació a les Balears es produeix especialment en el règim general (0,9%), atès que els autònoms presenten un lleuger descens (-0,4%), si bé són els règims especials els que mostren el major increment (12,4%). Per col·lectius, es dona un major increment entre les dones (2,6%), les persones de 55 i més anys (3,1%) i els estrangers comunitaris (7,4%). En canvi, baixa l'afiliació entre els joves menors de 25 anys (-1,4%) i es manté entre els homes (0,3%) i els estrangers no comunitaris (-0,3%).

Taula 35. Indicadors del mercat laboral per illes

Illa	Darrera dada		Cicle-tendència T ^t _{t-12} (%)	
Mallorca				
Població activa ¹	setembre	413.829	➔	0,2
Afiliats a la Seguretat Social ²	setembre	350.406	➔	-0,2
Aturats registrats	setembre	63.423	↗	3,0
Taxa d'atur registrat (%) ³	setembre	15,3	➔	0,2
Contractes registrats	setembre	18.504	➔	-1,1
Menorca				
Població activa ¹	setembre	36.294	➔	-1,0
Afiliats a la Seguretat Social ²	setembre	30.346	⬇	-2,4
Aturats registrats	setembre	5.948	↗	7,6
Taxa d'atur registrat (%) ³	setembre	16,4	➔	0,8
Contractes registrats	setembre	1.443	⬇	-9,4
Eivissa				
Població activa ¹	setembre	63.469	↗	5,2
Afiliats a la Seguretat Social ²	setembre	55.523	↗	5,0
Aturats registrats	setembre	7.946	↗	4,2
Taxa d'atur registrat (%) ³	setembre	12,5	➔	-0,5
Contractes registrats	setembre	3.148	↗	5,6
Formentera				
Població activa ¹	setembre	4.528	↗	6,0
Afiliats a la Seguretat Social ²	setembre	4.168	↗	6,9
Aturats registrats	setembre	360	➔	2,0
Taxa d'atur registrat (%) ³	setembre	8,0	➔	-1,0
Contractes registrats	setembre	152	↗	3,3

Font: TGSS, SOIB, OTIB.

¹ Població activa = aturats + afiliats del mateix mes.

² Afiliats als règims general, d'autònoms, i als règims especials agrari, de la mar i de la llar de la Seguretat Social. No inclou afiliats a MUFACE i ISFAS ni règims especials menors de la Seguretat Social.

³ Taxa d'atur calculada a partir de l'atur registrat i la població activa. Variació com a diferència de punts percentuals respecte mateix mes de l'any anterior.

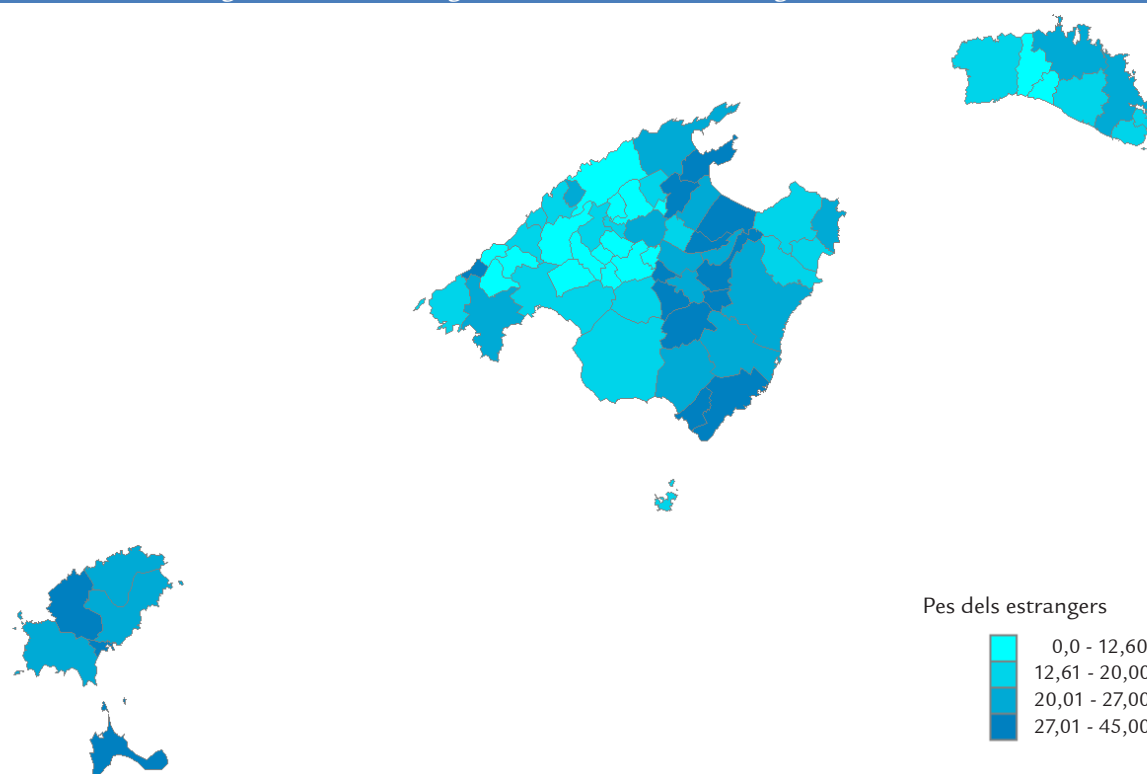
Pel que fa a l'atur per illes, al mes de setembre augmenta més a Menorca (5,3%), seguida d'Eivissa (2,6%) i Mallorca (1,8%). En canvi, es dona un descens a Formentera (-3,0%) en termes interanuals. Així, la taxa d'atur registrat del mes de setembre presenta importants diferències entre illes i se situa en el 16,4% a Menorca, per sobre del 15,3% a Mallorca, el 12,5% a Eivissa i es queda a la meitat en el cas de Formentera (8,0%).

Les Pitiüses presenten el major dinamisme en el mercat de treball amb una important recuperació de l'ocupació en termes interanuals.

Pel que fa a la contractació del mes de setembre, és menor a totes les illes, sobretot a Formentera (-26,9% interanual) i Menorca (-16,7%). Les segueixen Eivissa (-8,9%) i Mallorca (-7,4%). Destaca el fort descens de la contractació en l'hostaleria a les Pitiüses (-26,3%) respecte del setembre del 2011, mentre que puja a Menorca (7,6%) i experimenta un descens, tot i que més discret, a Mallorca (-2,5%).

L'afiliació a la Seguretat Social presenta un notable increment interanual a les Pitiüses: Eivissa (7,5%) i Formentera (10,9%), mentre que es manté estable a Mallorca (0,2%) i experimenta una caiguda de l'1,1% a Menorca.

Gràfic 14. Percentatge d'aturats estrangers sobre el total d'atur registrat. Setembre de 2012



Font: OTIB i SOIB

5.3. Condicions de treball

Costs laborals

Taula 36. Cost i jornada laboral

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Cost total per assalariat i mes (€)	2n trimestre	2.382,7	↘	-2,7
Cost laboral per hora efectiva (€)	2n trimestre	17,2	↘	-3,6
Indústria i energia	2n trimestre	19,0	→	0,6
Construcció	2n trimestre	15,4	↘	-2,5
Serveis	2n trimestre	17,3	↘	-4,3
Hores efectives per assalariat /mes	2n trimestre	138,3	→	0,9
Indústria i energia	2n trimestre	142,1	→	1,2
Construcció	2n trimestre	149,5	→	-0,5
Serveis	2n trimestre	137,0	→	1,3
Increment salarial pactat en convenis (%)	setembre	0,7	→	-2,4

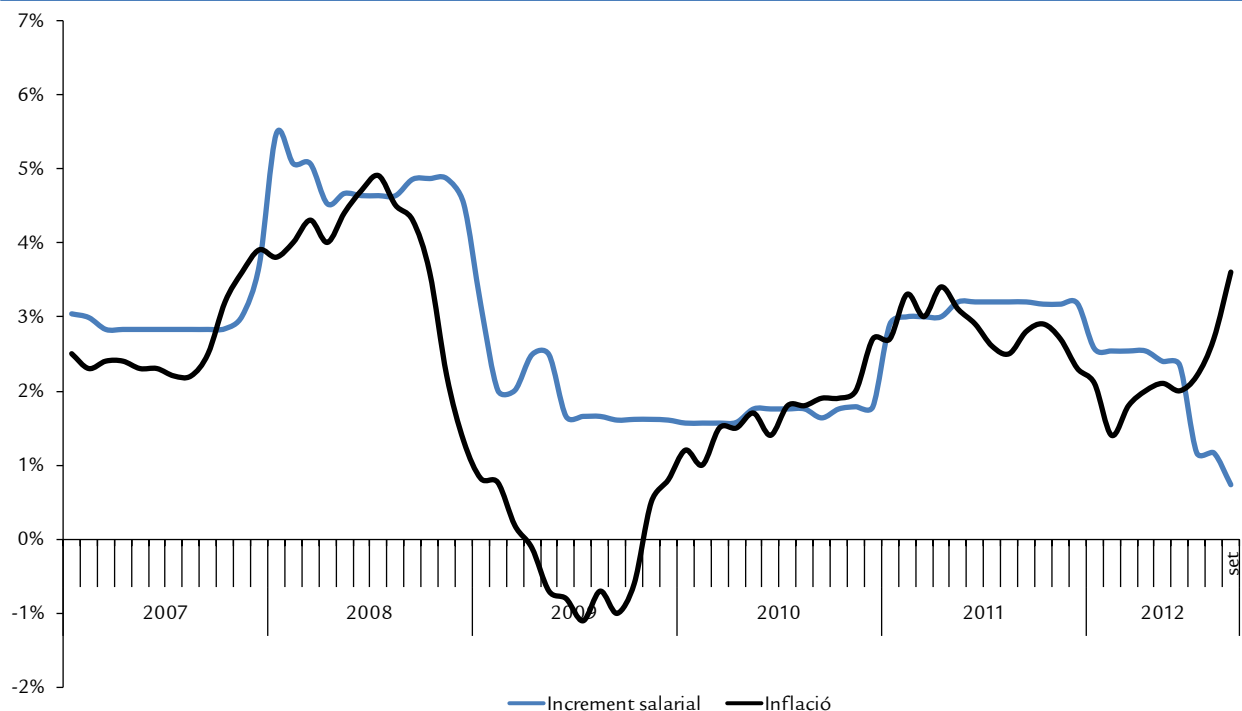
Font: INE, MEYSS

En el segon trimestre del 2012 el **cost laboral per treballador** a les Illes Balears arriba a una mitjana de 2.382,66€, la qual cosa representa un descens del 2,7% respecte del mateix trimestre del 2011. En canvi, en el conjunt nacional es manté respecte de l'any anterior (-0,3%) i se situa en 2.591,80€. De fet, les Illes Balears és la comunitat autònoma amb el descens interanual més important. La segueixen Cantàbria (-2,4%) i Múrcia (-2,0%). A l'altre extrem se situen el País Basc (2,2%), Madrid (1,5%) i Castella i Lleó (1,4%), que són les comunitats autònomes amb els increments del cost laboral més alts. El cost laboral a la Comunitat de Madrid (comunitat autònoma que encapçala el rànquing) supera en més de 600 euros la mitjana de Balears.

Baixa el cost laboral per treballador en termes interanuals a les Illes Balears per tercer trimestre consecutiu.

En el cost laboral total s'inclouen les cotitzacions obligatòries, les indemnitzacions i les prestacions socials, a més del cost salarial. Aquesta darrera partida és de 1.767,47€ i presenta un increment del 0,4% respecte del segon trimestre del 2011. El sector de la indústria continua mostrant el cost salarial més elevat (1.979,14€) i puja respecte d'un any ençà (1,3%). En segon lloc se situa el sector dels serveis (1.761,81€), els

Gràfic 15. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears



Font: INE, MEYSS

costs salarials del qual experimenten un lleuger augment en termes interanuals (0,4%). Quant al sector de la construcció, el salari mitjà arriba a 1.662,18€, amb un nou descens interanual (-1,8%). Els costs laborals per hora efectiva pateixen també una caiguda respecte de l'any anterior, en concret del 3,6%, i se situen en 17,22€ a les Illes Balears, significativament per sota de la xifra del conjunt nacional (19,47€), la qual mostra un increment del 0,7% respecte del segon trimestre del 2011. El descens més important a les Balears es produeix en el sector dels serveis, que abarateix el cost per hora el 4,3%. La branca de la indústria i l'energia, per la seva banda, amb una mitjana de 19€ per hora efectiva, continua amb el cost més elevat, i a més és l'única que experimenta una variació positiva (0,6%) en termes interanuals. Les hores efectives treballades a les Illes durant el segon trimestre del 2012 arriben a 138,3 per treballador i mes, molt per sobre de la mitjana nacional (133,1 hores). De fet, les Balears és la comunitat autònoma amb el major nombre d'hores efectives treballades per treballador i mes en el segon trimestre de l'any, que augmenta en 1,3 hores respecte del mateix trimestre del 2011. L'increment més elevat de la jornada es detecta

en el sector dels serveis (1,8 hores més) i de la indústria (1,7 hores), mentre que la construcció experimenta una retallada de 0,8 hores.

L'increment salarial pactat en convenis a les Illes Balears se situa al setembre en el 0,7%, per sota del conjunt nacional, el qual va arribar a l'1,3%. Tal com es pot veure en el gràfic 15, el diferencial entre la inflació i la revaloració salarial s'ha accentuat en els darrers tres mesos, amb la consegüent pèrdua de poder adquisitiu. El total de convenis subscrits a les Illes Balears fins al mes de setembre del 2012 fou de vint, cinc menys respecte del mateix període de l'any 2011. D'altra banda, els treballadors afectats pels convenis col·lectius de treball fins al mes de setembre són 165.498, xifra similar a la de l'any anterior, si bé se situa l'1,9% per sota. Durant els primers nou mesos del 2012 s'han signat convenis importants, com el del comerç i el de l'hostaleria, que afecten 50.000 i 98.234 treballadors respectivament. Cal tenir en compte que, durant el mateix període del 2011, es varen signar tres convenis de la construcció (54.325 treballadors) i el de l'hostaleria (99.258 treballadors), però no el del comerç.

Accidents de treball

Taula 37. Accidents de treball

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Total accidents de treball	setembre 2011-agost 2012	12.669	⬇	-19,6
Índex d'incidència del total d'accidents ¹	setembre 2011-agost 2012	3.957,4	⬇	-17,1
Accidents lleus	setembre 2011-agost 2012	3.931,8	⬇	-17,2
Accidents greus	setembre 2011-agost 2012	24,1	⬇	-4,4
Accidents mortals	setembre 2011-agost 2012	1,6	⬇	-26,4
Indústria	setembre 2011-agost 2012	6.555,8	⬇	-16,9
Construcció	setembre 2011-agost 2012	7.687,7	⬇	-18,8
Serveis	setembre 2011-agost 2012	3.572,2	⬇	-14,7
Mallorca ²	setembre 2011-agost 2012	4.038,9	⬇	-17,6
Menorca ²	setembre 2011-agost 2012	4.066,8	⬇	-14,5
Pitiüses ²	setembre 2011-agost 2012	5.023,4	⬇	-14,5

Font: Direcció General de Treball i Salut Laboral, TGSS.

¹ L'índex d'incidència es calcula com la relació entre el nombre d'accidents de treball en jornada per cada cent mil treballadors amb les contingències cobertes.

² No es disposa del nombre de persones amb les contingències cobertes per illes, raó per la qual es presenta una aproximació amb els treballadors d'alta al règim general de la Seguretat Social.

L'índex d'incidència dels accidents durant la jornada de treball arriba a 3.957,4 incidències durant el període dels dotze mesos compresos entre setembre del 2011 i agost del 2012; és a dir, han patit un accident 3.958 treballadors per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes. Respecte del mateix període de l'any anterior, l'índex d'incidència ha experimentat una davallada del 17,1%, i s'ha accentuat encara més el descens que es dona des de l'any 2008.

Del total d'accidents registrats a les Balears, el 99,35% varen ser de caràcter lleu; el 0,61%, greus, i la resta (0,04%), mortals (5 accidents). Respecte de l'any anterior, es produeix un descens en tots els tipus d'accidents, més accentuat entre els mortals (-26,4%), que passen de set en el període de setembre del 2010 a l'agost del 2011 a cinc en el mateix període d'un any més tard. Els segueixen els lleus (-17,2%) i, finalment, els greus (-4,4%).

S'accentua el descens de la sinistralitat laboral a les Illes Balears, que es dona des del 2008.

Del total d'accidents registrats durant el període de dotze mesos estudiats fins a l'agost del 2012, un total de 306 es produïren en el sector agrícola (el 2,4% sobre el total), 1.333, en el sector industrial (el 10,5%), 1.838 en la construcció (el 14,5%), i la resta (9.192), en el sector dels serveis (el 72,6%). Tanmateix, els índexs d'incidència més elevats es produeixen en la construcció (7.688 accidents per cada 100.000 treballadors amb les contingències cobertes) i en la indústria (6.556). Malgrat això, són els dos sectors que experimenten els descensos més importants en els índexs respecte d'un any ençà (el -18,8% i el -16,9%, respectivament).

Taula 38. Variació interanual de l'IPC

Taxa de variació interanual de l'índex de preus de consum. Setembre 2012

Illes Balears	Taxa	Ponderacions de l'IPC 2012
Índex general	3,6	1.000
Aliment, beguda no alcohòlica	2,5	166,418
Beguda alcohòlica i tabac	6,5	28,765
Vestit i calçat	0,2	74,081
Habitatge	6,4	124,414
Parament de la llar	-0,3	73,63
Medicina	8,3	31,428
Transport	8,1	164,254
Comunicació	-2,4	41,55
Lleure i cultura	3,0	71,03
Ensenyament	3,0	15,084
Hotels, cafès i restaurants	1,5	104,09
Altres béns i serveis	2,3	105,255
Inflació subjacent	2,1	

Font: INE

Al mes de setembre, la pujada dels tipus impositius de l'IVA condiona el comportament de la inflació. L'índex de preus de consum a les Illes Balears creix el 2,7% respecte del mes d'agost i el 3,6% en relació amb el mateix mes del 2011. Aquest valor —nou dècimes superior al registrat el mes anterior— és el més alt dels darrers quatre anys i situa les Illes Balears en el grup de les comunitats autònomes més inflacionistes de l'Estat. La inflació acumulada durant els tres primers trimestres del 2012 és del 2,5%, la segona més alta de l'Estat després de Catalunya. A Espanya, durant el mes de setembre, els preus augmenten el 2,7% respecte del mes d'agost i el 3,4% en variació interanual.

Al mes de setembre, l'IPC a les Illes Balears creix el 3,6%.

L'entrada en vigor el juliol del nou model de copagament de les receptes de la sanitat pública, per una part, i la pujada dels preus dels béns i serveis relatius als vehicles —especialment els carburants—, per altra part, provoquen que els grups de consum que més s'encareixen siguin el de medicina (8,3%) i el de transport (8,1%). També són ressenyables els increments interanuals del 6,5% de begudes alcohòliques i tabac i del 6,4% d'habitatge. D'altra banda, els únics grups que registren taxes interanuals decreixents són el de parament de la llar (-0,3%) i el de comunicació (-2,4%). Aquest darrer grup, que comprèn essencialment els serveis postals i els serveis i equips telefònics, encadena una seqüència de quinze mesos amb taxes negatives.

Medicina i transport són els grups de consum més inflacionistes

Els grups de medicina i de transport, amb variacions acumulades del 10,9% i del 8,4%, respectivament, són els més inflacionistes durant els primers nou mesos del 2012 en relació amb el mateix període anterior. Altrament, el grup que comprèn els articles i les peces de vestir i el calçat (-12,4%) és el que registra la caiguda de preus més intensa en el mateix període.

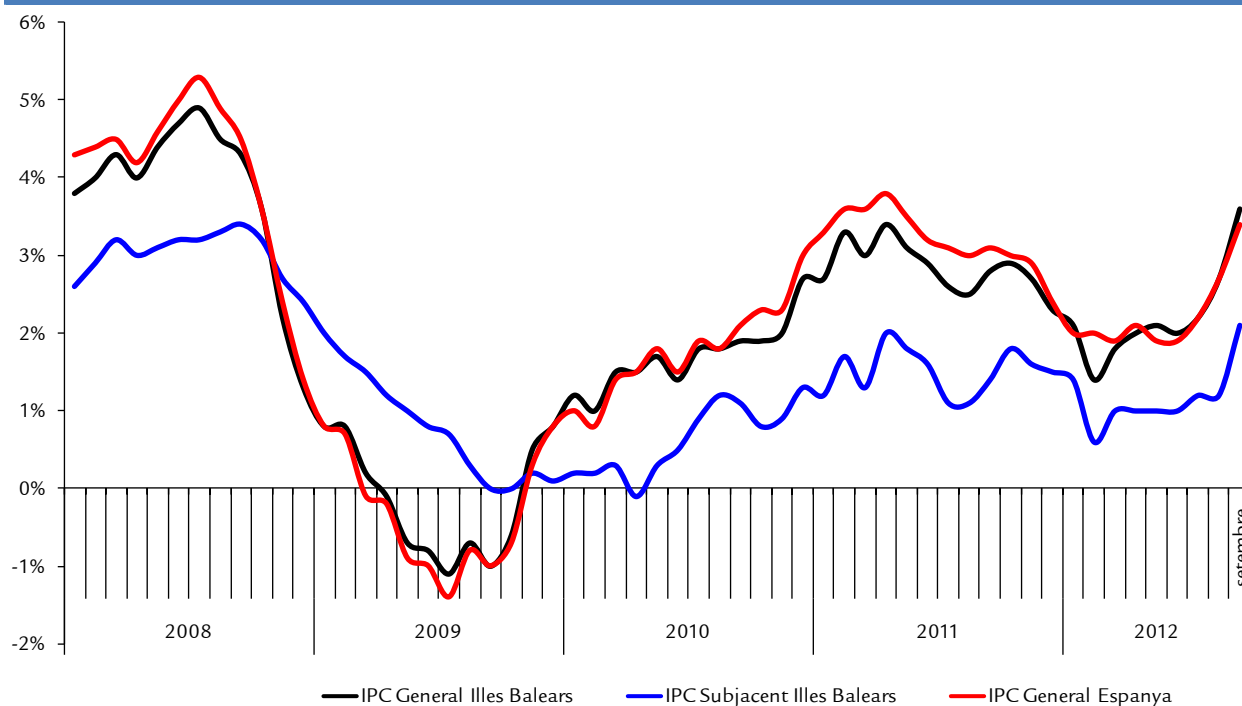
Al setembre, la taxa de variació interanual de la inflació subjacent a les Illes Balears és del 2,1%, nou dècimes per sobre de la dels dos mesos anteriors, i la més alta d'ençà del desembre del 2008. En el conjunt de l'Estat, la inflació subjacent se situa també en el 2,1%. Cal recordar que la inflació subjacent exclou els productes amb un preu més volàtil, com ara els productes energètics i els aliments no elaborats, per tal de mesurar l'evolució dels preus generals a llarg termini.

El mes de setembre la inflació subjacent és del 2,1%.

Durant el mes de setembre, la variació interanual de l'índex de preus de consum a impostos constants (IPC-IC) és del 1,4%. L'Institut Nacional d'Estadística publica per primer cop aquesta dada amb l'objectiu de descomptar de la variació dels preus la part que es pugui atribuir a les modificacions en els impostos que graven el consum. La taxa del mes de setembre és la més baixa de tot el 2012, fruit que algunes empreses no han traslladat al consumidor la pujada dels impostos indirectes.

A Espanya, la variació interanual de l'índex de preus harmonitzat (IPCH) del mes de setembre s'incrementa el 3,5%, nou

Gràfic 16. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum



Font: INE

dècimes més que la inflació interanual de la mitjana dels països de la zona euro (2,6%). Durant aquest mes, la inflació subjacent als països de la zona euro és de l'1,6%. En el conjunt de la Unió Europea l'acceleració dels preus és lleugerament superior, el 2,7%.

A la zona euro els grups de consum amb els creixements més pronunciats són el transport i l'habitatge, amb taxes interanuals del 4,8% i del 4,1%, respectivament, mentre que les taxes interanuals més baixes s'han observat en comunicacions (-3,3%) i en educació (0,5%).

La inflació interanual de la mitjana dels països de la zona euro és del 2,6%.

7 Demanda

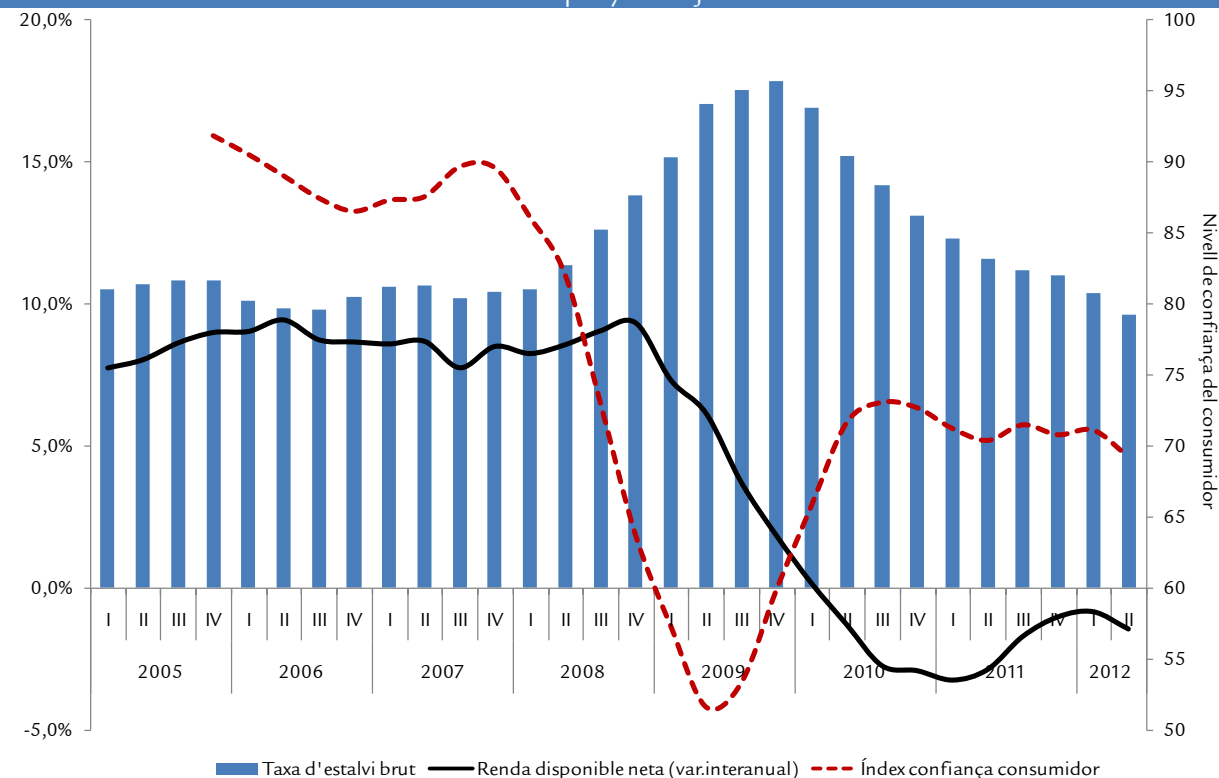
7.1. Consum

L'economia espanyola entra en recessió el 2012 per la caiguda de la demanda interna, és a dir, de la inversió i del consum. Aquest darrer registra retrocessos interanuals des del segon trimestre del 2011, que s'intensifiquen en el transcurs del 2012. Així, en el segon trimestre d'enguany, el consum en el conjunt d'Espanya disminueix el 2,4% en termes interanuals, segons la comptabilitat nacional trimestral de l'INE, i torna a xifres de caiguda interanual similars a les registrades en la recessió anterior, el 2009. La diferència principal amb la situació del 2009 és que en aquella ocasió la reducció responia a la contracció del consum privat, mentre que el consum públic registrava taxes de creixement interanual positives. En concret, l'any 2009 el consum de les llars es va reduir el 3,9%, mentre que el consum de les administracions públiques es va incrementar el 3,7%, per la política de despesa expansiva

duta a terme per estimular l'activitat econòmica. En la conjuntura actual, la necessitat d'ajustar els comptes públics es tradueix en significatives retallades del consum de l'Administració, que es redueix el 3,0% interanual en el segon trimestre del 2012. Alhora, el consum de les llars cau el 2,2% respecte del segon trimestre del 2011. El Govern preveu que l'any 2012 tanqui amb una caiguda del consum privat de l'1,5% i del 4,8% en el consum públic. Pel que fa a la previsió per al 2013, és del -1,4% per al consum privat i del -8,2% per al consum de les administracions públiques, és a dir, que la contracció es perllongarà durant l'any vinent.

El consum de les llars a Espanya minva el 2,2% interanual en el segon trimestre de l'any.

Gràfic 17. Indicadors de consum i estalvi a Espanya. Mitjana mòbil d'ordre 4



Font: CIS, INE, elaboració pròpia

Mentre que la disminució del consum de l'Administració s'explica per les polítiques de reducció de la despesa amb la finalitat de davallar el dèficit públic, la contracció del consum privat respon no sols a la manca de confiança en la situació econòmica, sinó també a la reducció de la renda disponible. Si observem el gràfic per al conjunt de l'economia espanyola, l'any 2009 l'índex de confiança del consumidor es trobava sota mínims, però la renda disponible neta encara registrava taxes de variació interanual positives, malgrat que s'anaven reduint lentament. Així mateix, la incertesa sobre l'evolució econòmica es va traduir en una major taxa d'estalvi. Actualment, la renda disponible minva des del 2010 un trimestre

rere l'altre i la caiguda s'intensifica en el segon trimestre del 2012. Diversos factors són la causa d'aquest retrocés: la difícil situació del mercat laboral (que ha portat moltes persones a l'atur o a veure les seves remuneracions reduïdes), les pujades impositives el 2012 (IRPF, IVA, IBI...), l'increment del nivell de preus (benzina, electricitat, gas...), entre d'altres. A més a més, la taxa d'estalvi està en descens per la impossibilitat de les llars no ja d'estalviar, sinó de mantenir els estalvis, ateses les dificultats econòmiques que pateixen. En aquest context, la confiança dels consumidors també recula, si bé encara no baixa fins als nivells del 2009.

Taula 39. Indicadors de consum

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Consum carburants automoció (quilolitres)	setembre	64.584	→	-1,4
Matriculació de turismes	setembre	1.104	↗	2,1
Índex de vendes al detall ¹	agost	95,9	↘	-5,4
Mallorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	setembre	48.942	→	-1,6
Matriculació de turismes	setembre	915	↗	3,4
Menorca				
Consum carburants automoció (quilolitres)	setembre	4.764	↘	-5,0
Matriculació de turismes	setembre	38	↘	-38,7
Pitiüses				
Consum carburants automoció (quilolitres)	setembre	10.878,1	→	0,4
Matriculació de turismes	setembre	151	→	0,9

Font: CLH, DGT, INE, elaboració pròpia.

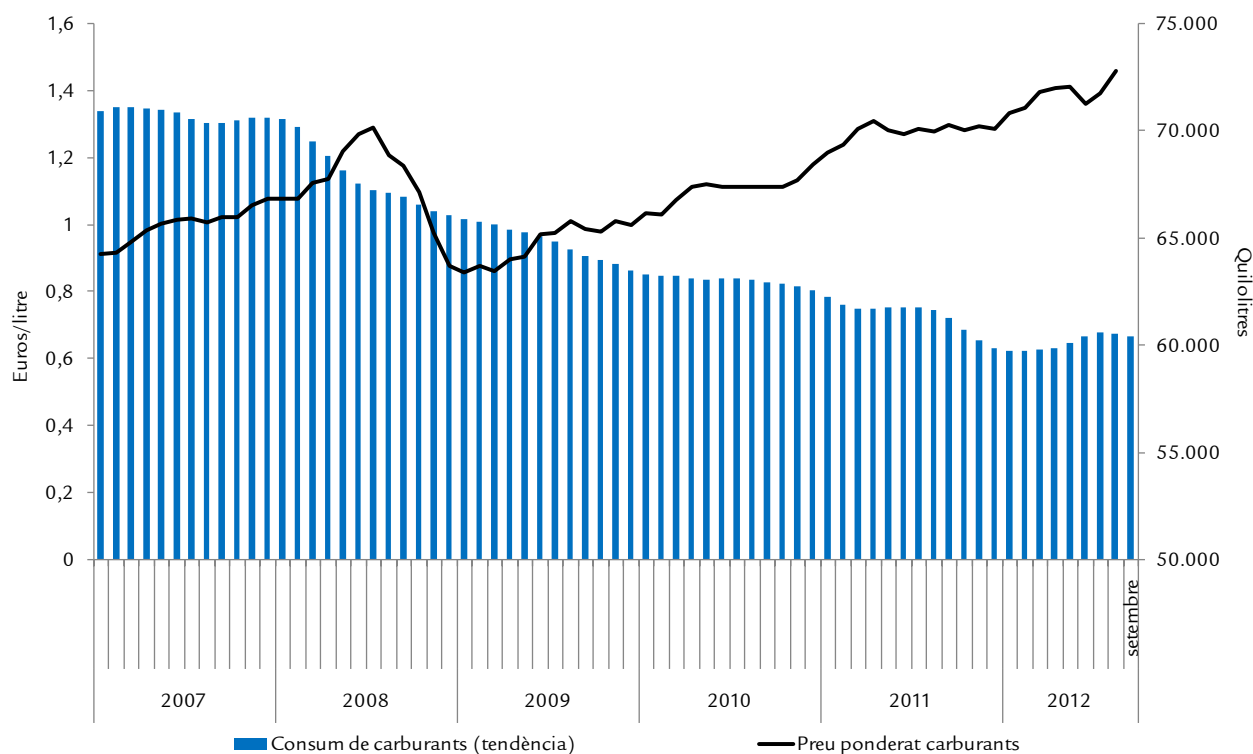
¹ Preus constants any 2005 (índex 2005=100)

A les Illes Balears els indicadors de consum també experimenten una evolució similar a la del conjunt d'Espanya. Així, les vendes del comerç continuen a la baixa i encadenen quatre anys de caigudes interanuals. En particular, l'**índex de comerç al detall** minva el 5,5% en termes interanuals el mes d'agost.

El **consum de carburants per a l'automoció** a les Illes Balears es redueix els primers nou mesos de l'any el 2,9% respecte del mateix període del 2011, si bé els mesos d'estiu la disminució

és inferior a la dels primers mesos de l'any i el mes de setembre torna a caure. La reducció es dona tant en el consum de benzina com en el de gasoil A. D'una banda, cau l'activitat econòmica (excepte les activitats relacionades amb el turisme). De l'altra, per l'escalada en els preus, que estan en màxims històrics, com s'observa en el gràfic. Per illes, la major disminució es registra a Menorca (fins al mes de setembre, el -5,6% interanual) i la més suau a les Pitiüses (el -0,7% els primers nou mesos de l'any en termes interanuals).

Gràfic 18. Consum i preu dels carburants de l'automoció (benzina 95 i gasoil A) a les Illes Balears



Font: CLH, MINETUR, elaboració pròpia

Pel que fa a la **matriculació de turismes** a les Illes Balears, malgrat que l'evolució sigui irregular, amb mesos de pujades i davallades, el còmput per al 2012 és d'un enfonsament. Així, el mes d'agost les matriculacions es disparen per la imminent pujada de l'IVA el mes de setembre, però, en conseqüència, en aquest mes toquen fons. En concret, el novè mes de l'any es matriculen 1.104 turismes, el menor valor des de gener del 1993. Si només tenim en compte la matriculació de turismes destinats a l'ús privat (minorant els vehicles destinats al lloguer), segons dades facilitades per ANFAC, la caiguda el mes de setembre encara és més profunda, atès que els turismes matriculats no arriben a 800. L'acumulat els primers nou mesos de l'any és de 20.777 turismes (es matriculen 1.347 turismes menys que en el mateix període del 2011), que representa un daltabaix respecte de les xifres prèvies al 2009 i només són comparables amb les xifres que es registraven a les Illes Balears a l'inici de la dècada dels 90. Per illes, la caiguda en termes interanuals de les matriculacions acumulades entre

gener i setembre és més pronunciada a Menorca (-19,6%) i, en menor grau, a les Pitiüses (-5,2%), mentre que a Mallorca és menys marcada (-2,5%). Per estimular el sector, el Govern central aprova a final de setembre el Pla PIVE (Pla d'Incentius al Vehicle Eficient), un ajut de 2.000 euros per a l'adquisició d'un vehicle nou, condicionat a la retirada d'un vehicle de més de 12 anys. Aquesta mesura d'incentiu per donar suport al sector de l'automoció, tant a la indústria com als concessionaris, té una durada limitada fins a final de març del 2013 (o fins que s'exhaureixin els fons).

En contraposició amb aquest fet, les **importacions de béns de consum durador** es mantenen en positiu, i des del mes de maig fins al juliol (darrera dada disponible) augmenten respecte dels mateixos mesos de l'any anterior. Com a resultat d'això, l'acumulat fins al mes de juliol d'aquestes importacions s'incrementa el 16% en comparació amb els primers set mesos del 2011.

7.2. Consum dels no residents

Taula 40. Consum dels residents a l'estranger

Illes Balears	Darrera dada		Variació interanual (%)	
Enquesta de despesa turística (Egatur)				
Despesa total (milions d'€)	gener-agost	7.430	↗	3,8
Despesa mitjana per persona (€)	gener-agost	957	➡	1,3
Despesa mitjana diària (€)	gener-agost	111	➡	0,2
Compres i extraccions d'efectiu amb targeta emesa a l'estranger (milions d'€)*				
Total	2n trim	622,4	↗	7,4
Alemanya	2n trim	192,2	↗	6,3
Regne Unit	2n trim	162,5	↗	3,8
Suïssa	2n trim	36,1	↗	15,9
França	2n trim	40,3	➡	1,2
Itàlia	2n trim	29,9	➡	0,7
Suècia	2n trim	20,8	↗	17,0
Àustria	2n trim	22,9	↗	33,3
Noruega	2n trim	14,1	↗	5,9
Holanda	2n trim	12,7	↗	2,8
Dinamarca	2n trim	12,9	↗	17,8
Bèlgica	2n trim	9,7	↗	15,0
Portugal	2n trim	9,6	↘	-5,4
Estats Units*	2n trim	6,2	↗	3,6
Irlanda	2n trim	12,5	↗	15,4
Rússia	2n trim	9,1	↗	40,6
Resta	2n trim	36,2	↗	9,3

Fonts: 4B-Euro6000-ServiRed i Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme

*Les dades d'EUA només fan referència a extraccions d'efectiu.

La **despesa turística** efectuada pels no residents a les Illes Balears en els primers vuit mesos del 2012 s'incrementa el 3,8% en termes interanuals. Aquest resultat positiu és gràcies a la bona evolució dels mesos de temporada alta. Així, fins al mes d'agost, arriben a les Illes Balears més de 7,7 milions de turistes estrangers, segons dades de l'Enquesta de moviments turístics en fronteres (Frontur), el 2,4% més que un any enre-re. Aquest increment es tradueix en un resultat positiu de la despesa efectuada pel turisme internacional. Tanmateix, tant la despesa mitjana per persona (957€) com la despesa mitjana per dia (111€) es mantenen estables fins a l'agost, la qual cosa indica que es manté la qualitat del turisme que ens visita en comparació amb l'any 2011.

La despesa turística internacional en els mesos de temporada alta s'incrementa el 3,8% respecte del 2011.

Les **compres i les disposicions d'efectiu efectuades amb targetes emeses a l'estranger** s'incrementen en el segon trimestre de l'any i inverteixen la tendència negativa que van

mostrar els tres primers mesos de l'any. Així, l'import total corresponent als mesos d'abril-juny s'incrementa el 7,4% interanual. Els principals emissors de turisme de les Illes Balears (alemanys i britànics) incrementen la despesa efectuada amb aquesta forma de pagament i presenten creixements del 6,3% i 3,8%, respectivament. Augmenta significativament la despesa efectuada amb targetes emeses a Suïssa, Suècia, Àustria i Dinamarca, importants emissors de turistes per a les Illes Balears. En contraposició amb aquest fet, la despesa efectuada amb targetes emeses a Portugal és l'única que presenta un creixement negatiu en el segon trimestre (-5,4%). En aquest trimestre de l'any, la major part de la despesa estrangera es du a terme mitjançant targetes emeses a Alemanya (el 32,8% del total) i el Regne Unit (el 27,7% del total), l'increment de les quals representa més d'una tercera part de les disposicions d'efectiu. També és molt notable l'increment de les compres fetes amb targetes d'origen rus (40,6%), que van paral·leles al major nombre de turistes russos que han arribat a les Illes.

Cal recordar que l'origen de l'entitat emissora no necessàriament coincideix amb l'origen del titular.

7.3. Recaptació fiscal

Taula 41. Recaptació Tributària a les Illes Balears

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Tributs totalment cedits				
Impost sobre Successions i Donacions	setembre	3.314	↘	-3,9
Impost sobre Transmissions Patrimonials	setembre	13.942	↗	14,7
Impost sobre Actes Jurídics Documentats	setembre	4.405	↘	-14,4
Taxa de joc	setembre	3.802	→	-1,1
Tributs parcialment cedits				
Impost sobre la Renda de les Persones Físiques	agost	5.959	↗	3,7
Impost sobre el Valor Afegit	agost	-14.860	→	1,1
Imposts especials de fabricació	agost	2407	↘	-3,3
Tributs no cedits				
Impost sobre Societats	agost	73.720	→	0,0
Impost sobre la Renda dels No Residents	agost	2.892	→	-1,8

Font: AEAT, Vicepresidència Econòmica de Promoció Empresarial i d'Ocupació.

Dades en milers d'euros.

La recaptació fiscal a les Illes Balears s'incrementa en els primer dos terços d'any respecte de 2011 tant pel que fa als tributs parcialment cedits com els que són competència exclusiva de la Comunitat Autònoma. Així, els tributs d'aquest segon grup —impost sobre transmissions patrimonials, impost sobre successions i donacions, actes jurídics documentats i taxa de joc— recapten gairebé 251 milions d'euros en els nou primers mesos de 2012, uns cinc milions d'euros més que el mateix període de 2011. Els impostos parcialment cedits —IVA, IRPF i impostos a la fabricació— mostren una evolució semblant i de gener a agost es recapten a les Illes Balears un 4,3% més que un any ençà fins arribar als 1200 milions d'euros.

Fins al setembre s'incrementa la recaptació.

En el tercer trimestre de 2012 destaca el canvi de tipus impositiu de l'**impost sobre el valor afegit** a partir del mes de setembre, aprovat pel Reial Decret-Llei 20/2012, de 13 de juliol, de mesures per a garantir l'estabilitat pressupostària i el foment de la competitivitat. Així, a partir del novè mes d'enguany les vendes per al consum passen a tributar al 21% com a norma general i els productes del grup reduït incrementen el percentatge del 8% al 10%. Es manté el tipus impositiu súper-reduït del 4%. A més, alguns productes han passat de tributar amb el tipus reduït al tipus general. En els vuit mesos previs a la pujada de tipus, la recaptació per IVA a les Illes Balears es manté més o menys constant (-0,3%) respecte del 2011 i se superen els 340 milions d'euros. L'agost és un mes on habitualment les empreses de les Illes Balears declaren un import de quotes deduïbles superior a l'IVA meritat, però en el 2012 aquesta xifra és la menys negativa dels darrers deu anys. S'espera que amb la pujada dels tipus d'IVA la recaptació per aquest concepte augmenti en el curt termini. Pel que fa a l'**impost de la renda de les persones físiques**, en el tercer trimestre de 2012 es romp la tendència a la baixa i les retencions s'incrementen un 27% respecte dels mateixos mesos de 2011. L'import acumulat des de principi d'any arriba als 852 milions d'euros. Els **imposts especials de fabricació** també incrementen l'import recaptat a les Illes Balears respecte de l'any passat. Així, de gener a agost l'Estat ha ingressat 6,8

milions d'euros per aquest concepte, un 5,3% més que l'any 2011.

Quan als tributs competència exclusiva de la Comunitat Autònoma, destaca l'**impost sobre transmissions patrimonials**, que, amb una recaptació fins a setembre de 137 milions d'euros, suposa més de la meitat del total ingressat per l'ATIB. Atès que l'import corresponent als mateixos mesos de 2011 no arribà als 130 milions, s'ha donat un increment d'un 7,0% en la fiscalitat sobre les transmissions patrimonials. En canvi, l'impost sobre **actes jurídics documentats** presenta un descens en la seva aportació a l'erari públic. En els primers nou mesos de l'any la recaptació per AJD és de 47,5 milions, un 8,7% menys que un any ençà. Cal recordar que aquest impost grava la instrumentació de fets, actes o negocis jurídics o econòmics en els corresponents documents notariais, mercantils o administratius. L'**impost de successions i donacions** està menys lligat al ritme d'activitat econòmica i entre gener i setembre gairebé arriba als 43 milions d'euros, un 8,1% més que en el mateix període de 2011. La **taxa de joc** representa aproximadament el 10% de la recaptació dels impostos totalment cedits a la comunitat autònoma. Des de gener acumula una recaptació de 23 milions d'euros, la qual cosa significa una caiguda en l'import recollit del 9,0% respecte de l'any passat. Cal recordar que les Illes Balears, juntament amb Madrid i la Comunitat Valenciana, ha renunciat a aplicar l'Impost sobre el patrimoni al 2011. Aquest tribut es va suprimir a totes les comunitats pels exercicis 2009 i 2010, però es tornà obrir la possibilitat d'aplicar-ho de manera transitòria fins al 2013.

Els pagaments fraccionats a compte de l'**impost sobre societats** desemborsats per les empreses amb seu a les Illes Balears romanen estables. Així, en els vuit primers mesos de 2012 es recapten 152,5 milions d'euros, una dècima percentual per damunt de l'import recollit en el 2011. Un altre dels tributs no cedits a la Comunitat Autònoma és l'**impost sobre la renda dels no residents**. Fins al mes d'agost es recullen a les Illes Balears 31,9 milions d'euros, cosa que suposa un increment del 22,7% interanual. Cal comentar que la recaptació del mes de juny ha tornat als nivells habituals, després que en el 2011 es registrés una xifra anormalment reduïda.

7.4. Inversió

Taula 42. Indicadors d'Inversió

Illes Balears	Darrera dada		Cicle-tendència T _{t-12} (%)	
Societats mercantils creades	agost	153	→	-1,0
Augment net de capital (milions d'€) ¹	agost	89,6	↗	4,6
Centres de treball inscrits a la SS	agost	42.306	→	-1,3
Mallorca	agost	30.955	→	-1,9
Menorca	agost	3.879	↘	-3,7
Pitiüses	agost	7.472	↗	2,7
Import de noves hipoteques (milions d'€)	juliol	158,0	↘	-24,0
Dipòsits (milions d'€)	2n trim	18.218	↘	-10,0
Crèdits (milions d'€)	2n trim	43.680	↘	-4,8
Matriculació de vehicles de càrrega ²	setembre	144	↘	-24,2
Matriculació de vehicles de lloguer	setembre	252	↗	142,7
Inversió estrangera (milions d'€)	2n trim	15,6	↗	2,2

Font: ANFAC, BE, DGT, INE, MINETUR, OTIB, elaboració pròpia.

¹ Capital de noves societats, més ampliacions de capital, menys reduccions de capital.

² Camions, furgonetes i tractors industrials

Com s'ha comentat abans, l'actual situació de recessió de l'economia espanyola es deu a una caiguda de la demanda interna: d'una banda, del consum, i, de l'altra, de la inversió. En el conjunt d'Espanya, la formació bruta de capital agreuja la contracció que pateix des del 2008 i retrocedeix un 9,3% interanual en el segon trimestre d'enguany. La caiguda d'aquest component del PIB que es registra trimestre rere trimestre es fa palesa si es comparen les xifres d'inversió de quatre anys enrere i les de l'any en curs: en el segon trimestre de 2008 la formació bruta de capital va ser de 81.567 milions d'euros en el conjunt del país, mentre que en el mateix període de 2012 és de 51.706 milions. Aquest dalta baix respon principalment al sector de la construcció. La previsió de tancament per aquest any del Govern central és d'un descens de la formació bruta de capital d'un 9,9% i, per al pròxim any, d'un alentiment del ritme de caiguda de fins al -2,2%.

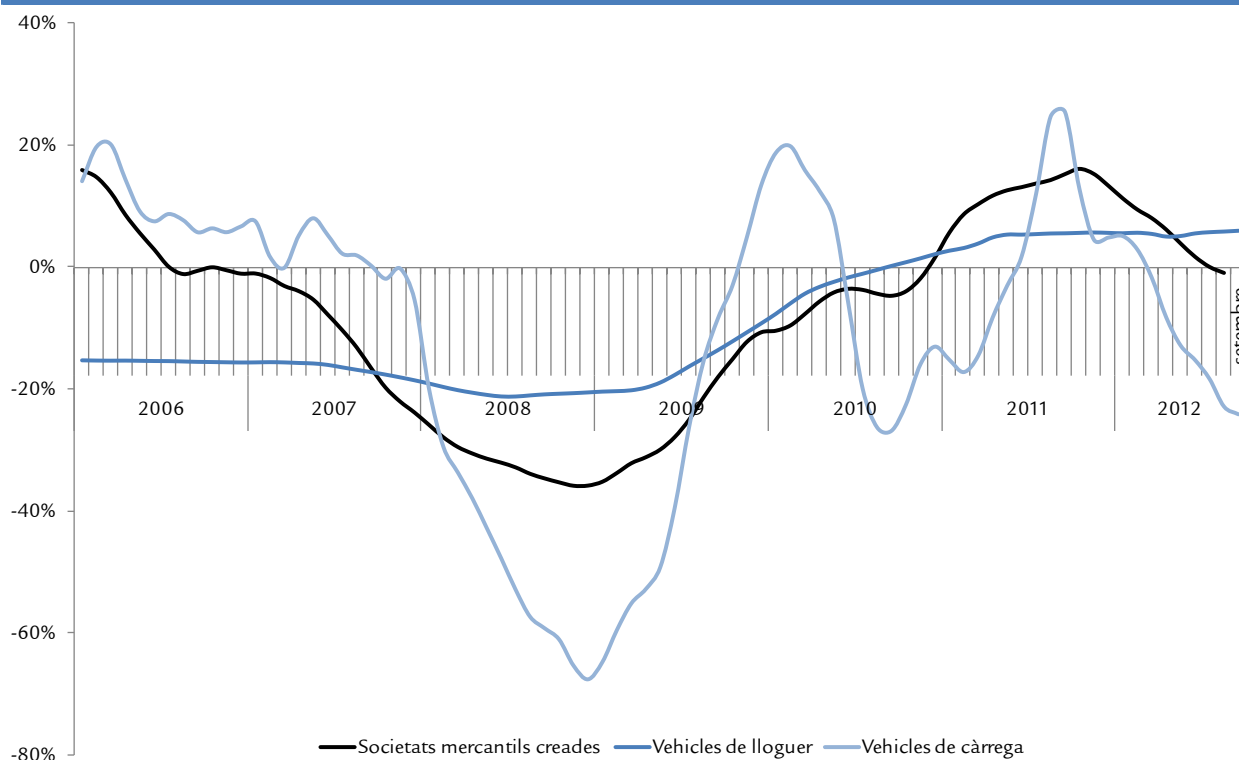
Com és habitual en una situació de canvis i d'incertesa, els indicadors d'inversió disponibles mostren una situació dispar, amb indicadors en positiu per a les Illes Balears, com ara la creació d'empreses o la inversió en vehicles de lloguer, i d'al-

tres en negatiu, com la matriculació de vehicles de càrrega o la inversió estrangera.

La creació d'empreses es manté dinàmica durant 2012 i, així, entre gener i agost es constitueixen 1.740 **societats mercantils**, un 7,9% més que en el mateix període de l'any anterior. Pràcticament totes les constitucions són de societats de responsabilitat limitada. No obstant això, també es dissolen més empreses en aquest període, en concret 567 (que són 56 més). D'altra banda, el nombre de **centres de treball d'alta a la Seguretat Social** modera el ritme de caiguda i en el mes d'agost n'hi ha 42.306, un 0,9% menys que en el mateix mes de l'any anterior. Per illes, mentre a Menorca la reducció de centres segueix elevada (-2,8% interanual a l'agost), a les Pitiüses el nombre de centres de treball augmenta (un 3,0% respecte de l'agost de 2011).

En els primers vuit mesos de l'any es constitueixen 127 societats mercantils més que l'any anterior.

Gràfic 19. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicadors d'inversió a les Illes Balears



Font: ANFAC, DGT, INE, elaboració pròpia

Després del bon resultat del primer trimestre de 2012, la **matriculació de vehicles de càrrega** (tractors industrials, camions i furgonetes) a les Illes Balears canvia la tendència i encadena a partir d'abril caigudes interanuals. Com a resultat, el nombre de vehicles de càrrega matriculats a les Illes Balears en els primers nou mesos de l'any és de 1.935, inferior a les xifres del mateix període del 2011 (-19,6%). La matriculació de vehicles industrials no es recupera ni en el mes agost, mes previ a la pujada de l'IVA.

En contraposició, la **matriculació de vehicles de lloguer** a l'arxipèlag balear puja i en el mes d'agost es matriculen 200 vehicles més, segons dades d'ANFAC. Aquest increment també es manté en el mes de setembre, a diferència dels vehicles industrials i dels d'ús particular, els quals s'han ressentit de la pujada de l'IVA i minven les matriculacions en aquest mes. Així, en el novè mes de l'any es matriculen 216 turismes destinats a lloguer més que en el mateix mes de l'any anterior.

En la mateixa línia, les **importacions de béns d'equip** a les Illes Balears es disparen en el mes de juliol i com a resultat l'acumulat en els primers set mesos de l'any s'incrementa un 9,6% en termes interanuals, segons dades de l'ICEX. En concret, s'importen béns per valor de 438 milions d'euros en aquest període, mentre un any enrere no arribava als 400 milions.

La **inversió estrangera** a les Illes Balears minva a 2012, especialment en el segon trimestre, quan s'inverteixen 15,6 mili-

ons d'euros front als 134,7 de l'any anterior. Aquest descens també es registra en el conjunt d'Espanya. En l'acumulat de gener a juny d'enguany s'inverteixen a Balears 39,0 milions d'euros provinents de l'estranger, una quinta part de la quantia invertida en el mateix període de l'any anterior. En el primer semestre, més de la meitat de la inversió a l'arxipèlag es destina a la construcció (20,7 milions d'euros), quan en els anys anteriors les principals inversions anaven dirigides al sector serveis. Així mateix, dels 18,1 milions d'euros invertits en els serveis, 16,1 es dediquen a activitats immobiliàries. La major part dels doblers provenen d'Europa. Contràriament, la inversió que es fa des de les Illes Balears a l'estranger experimenta una millora a 2012 respecte de l'any anterior. Així, en el primer semestre es destinen 72,6 milions d'euros, en contrast als 11,5 del mateix període de 2011.

El **crèdit** bancari concedit a empreses i llars a les Illes Balears perllonga la contracció a 2012 i es redueix un 5,1% interanual en el segon trimestre de l'any, caiguda que suposa un major ajust que en els trimestres previs. En el conjunt de l'economia espanyola, la major part del crèdit es destina al sector empresarial, principalment serveis: en el segon trimestre el crèdit al sector terciari representa el 72,5% del crèdit a les empreses. Dins d'aquest, gairebé la meitat es destina a activitats immobiliàries. La reducció del crèdit és generalitzada a tots els sectors, si bé la disminució és més significativa en el sector de la construcció, a causa de l'elevada morositat.

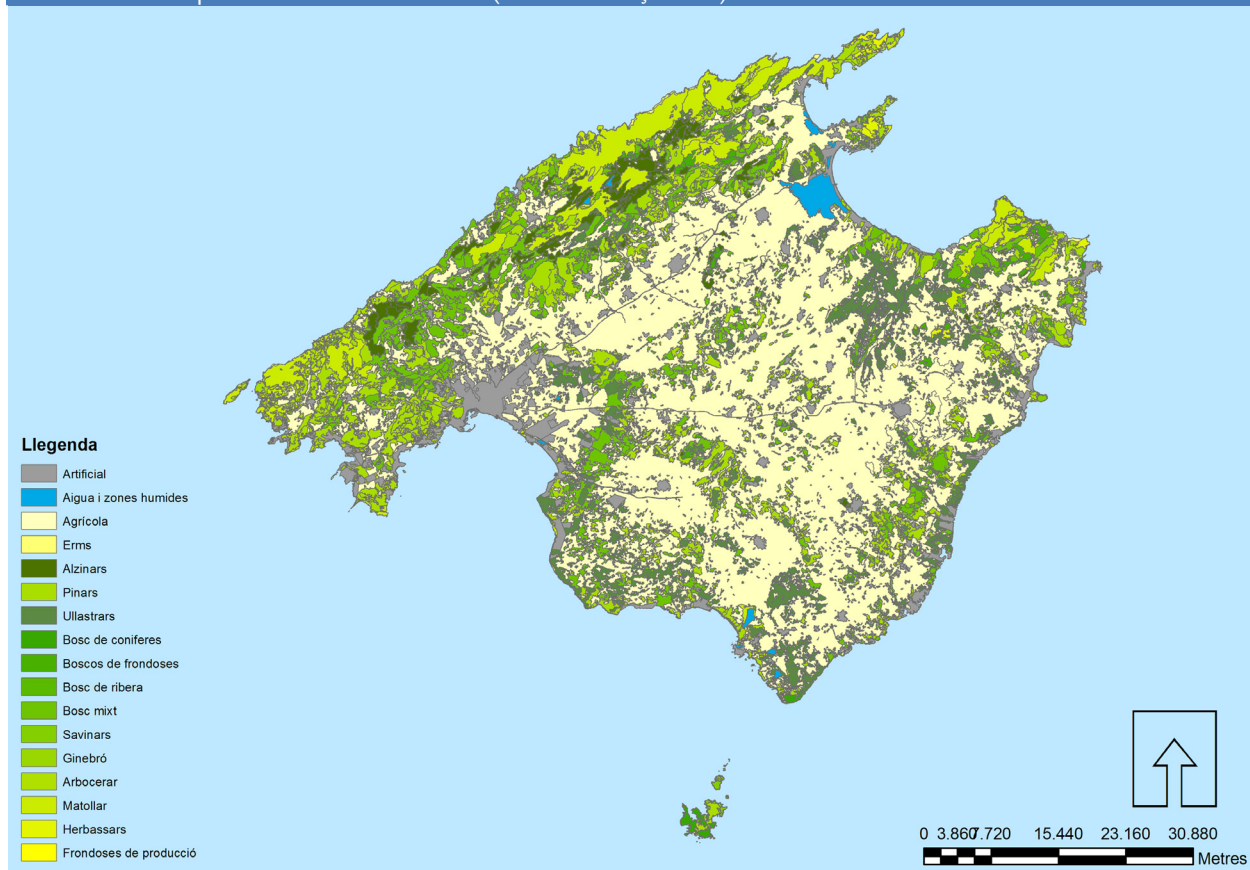
III. MEDI AMBIENT

Introducció

Els boscs tenen un paper vital en la recerca de solucions per als complexos problemes mundials relacionats amb el desenvolupament econòmic i social. En certs països són clau per a l'eradicació de la pobresa, la seguretat alimentària i l'obtenció de l'energia. Són imprescindibles per a la sostenibilitat ambiental, mitigant el canvi climàtic, amb la lluita contra la desertificació i la degradació del sòl, i la protecció de les conques hidrogràfiques. Des d'un punt de vista econòmic, són una font de matèries primeres per a la indústria i l'energia. Per tot això, les Nacions Unides han declarat el 2011 Any Internacional dels Boscs. El principi de sostenibilitat té un origen forestal i suposà el fonament teòric per a la ciència i la gestió forestal moderna. Karlowitz (1713) definia per primera vegada la paraula alemanya *Nachhaltigkeit*, com l'ús per a la gestió actual dels recursos forestals, de manera que no consumeixin els drets de les futures generacions. L'any 1972 la UNESCO creà la Convenció per a la Protecció del Patrimoni Mundial, Cultural i Natural, que introdueix el concepte *paisatge cultural*, béns culturals que representen les obres conjuntes de l'home i la naturalesa. La pèrdua de boscs suposà, en el període 2000-2010, aproximadament 13 milions ha/any, mentre que l'expansió forestal fou de 7,8 mili-

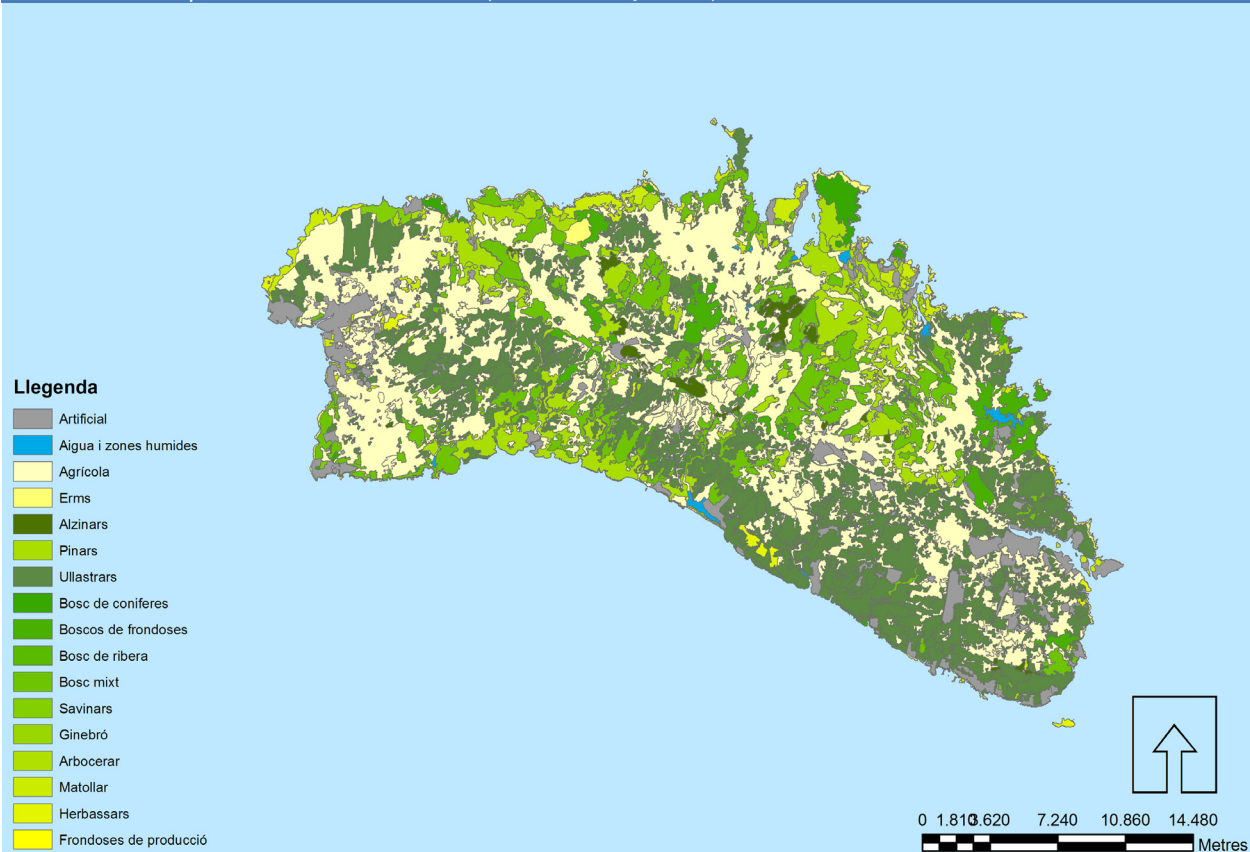
ons ha/any. Els boscs en el món suposen el 31% del total del territori, 4.000 milions d'hectàrees, i cinc estats concentren el 53% dels boscs (el Canadà, els EUA, el Brasil, Rússia i la Xina)¹. La UE-25 ocupa el sisè espai forestal mundial. La superfície forestal ocupa a Espanya 27,5 milions d'hectàrees, el segon lloc d'Europa per darrere de Suècia. Però la majoria de forests espanyoles no tenen una gestió que integri el concepte de multifuncionalitat dels boscs i que s'avanci als problemes. La proporció de superfície forestal certificada és molt baixa: el 3,9% (1.084.828 ha) pel sistema PEFC², lligat a la indústria, i 0,4% (115.526 ha) pel sistema FSC³, més conservacionista. Segons l'informe de sostenibilitat de l'OSE⁴ del 2011, en què es dedica un capítol als boscs a Espanya, la proporció de superfície forestal ordenada és molt diferent entre les comunitats autònomes, Navarra (43,2%) i Catalunya (39,6%), enfront de Canàries (0,3%), Extremadura (0,8%) i Astúries (1,1%). Està en elaboració el Pla Forestal de les Illes Balears, en fase de participació social, que pretén dur a terme una política forestal autonòmica emmarcada en el consens i la planificació, en un termini de quinze a vint anys amb la finalitat de complir la llei de monts i els requeriments europeus. Aquest apartat és un monogràfic sobre les masses forestals de les Illes Balears tractant el mapa forestal, la superfície per usos, la superfície forestal arbrada i desarbrada,

Gràfic 20. Mapa Forestal de Mallorca (dades avanç 2010)



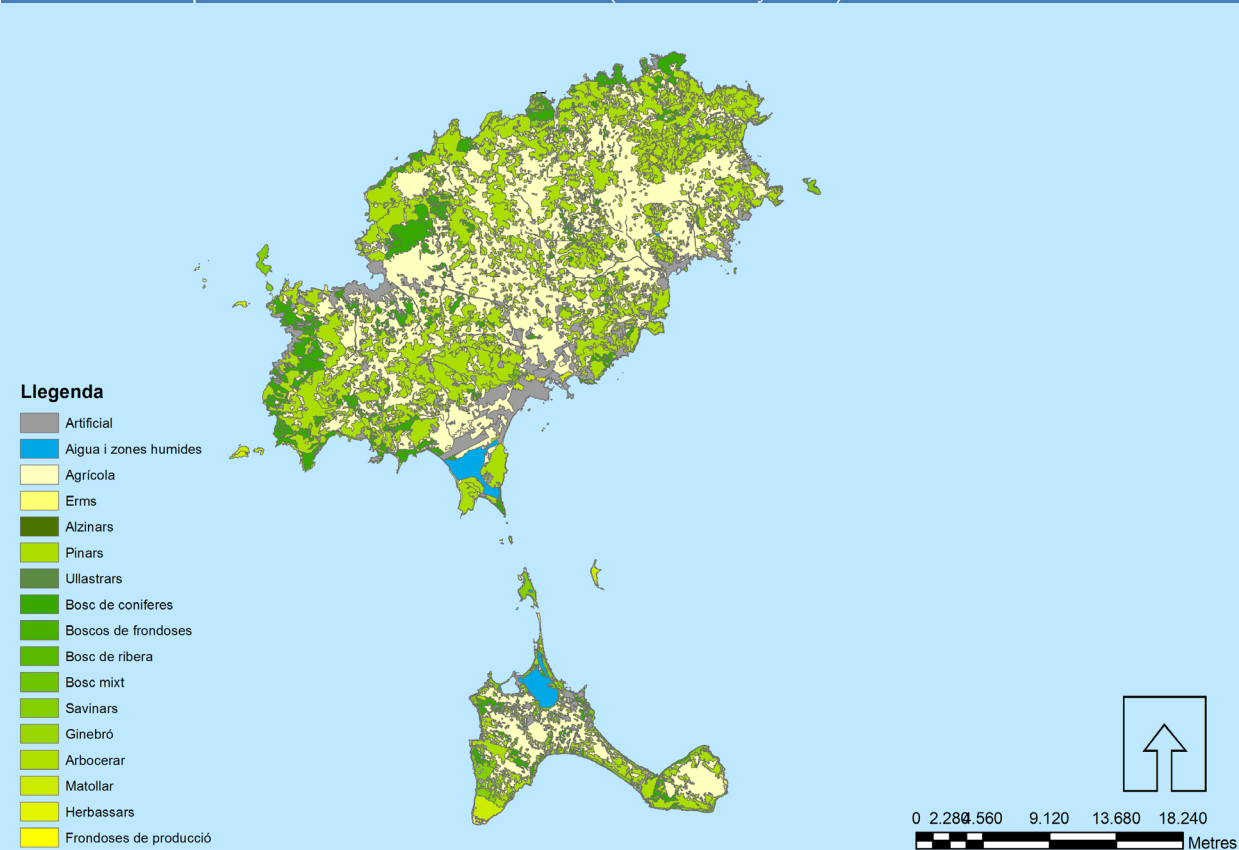
Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient

Gràfic 21. Mapa Forestal de Menorca (dades avanç 2010)



Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient

Gràfic 22. Mapa Forestal d'Eivissa i Formentera (dades avanç 2010)



Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient

les formacions forestals, el nombre d'arbres i d'hectàrees per habitant, els incendis forestals, les repoblacions forestals, l'aprofitament dels recursos i l'ocupació forestal i l'actuació de la massa arbrada respecte de l'atmosfera.

Mapa forestal de les Illes Balears

El Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient publica el **Mapa forestal espanyol** i l'**Inventari forestal nacional**, molt lligat l'un amb l'altre. El Mapa forestal espanyol mostra la distribució dels ecosistemes forestals i resulta una eina molt útil en diferents camps: incendis forestals, estudis de carboni, usos del sòl i ordenació del territori, inventaris d'hàbitats i espècies, lluita contra l'erosió i la desertificació, etc. Es regeix per la Llei 43/2003, de 21 de novembre, de forests, modificada per la Llei 10/2006, de 28 d'abril. L'article 28 tracta sobre "Estadística forestal", en què el Mapa forestal s'estableix com a base cartogràfica de l'Inventari forestal nacional i es determina que la seva periodicitat sigui almenys desenal. El Reial decret 556/2011, de 20 d'abril, per al desenvolupament de l'Inventari espanyol del patrimoni natural i la biodiversitat, descriu en l'annex I els components del Mapa forestal. Les primeres edicions completes foren les de l'IFN1 i l'IFN2. Els mapes per a les Illes Balears que es presenten corresponen a l'avanç del Mapa forestal d'Espanya de l'any 2010 (MFE25), elaborat mitjançant fotointerpretació sobre ortografia aèria d'alta resolució. A les Illes Balears en l'IFN4

s'han aixecat les mateixes parcel·les i mesurat els arbres que romanen des de l'IFN3. Això consolida una base de dades dasomètriques que permet comparar els resultats d'ambdós inventaris.

En relació amb les comunitats autònomes, les Illes Balears ocupen la posició quinzena respecte del percentatge de superfície forestal, de conformitat amb l'informe *Sostenibilidad en España 2011*, de l'OSE. L'arxipèlag balear té una superfície total de 498.459 ha, de les quals corresponen el 72,7% a Mallorca, el 13,9% a Menorca, l'11,5% a Eivissa, l'1,7% a Formentera i finalment el 0,3% a Cabrera. La proporció de superfície forestal de les Illes Balears és del 44,3%, deu punts per sota de la mitjana d'Espanya. Les illes amb major percentatge de superfície forestal són Formentera, Eivissa i Menorca, amb gairebé el 53%, mentre que Mallorca no assoleix el 42%, és a dir, inferior en onze punts percentuals respecte de la resta d'illes. La superfície agrícola representa bona part del territori, amb el 51,7% per al conjunt de Mallorca i Cabrera i baixa fins al 41,3% a Menorca, el 39,9% a Eivissa i el 35,3% a Formentera. Pel que fa a la superfície artificial per a les Illes Balears és el 6,9%, i Eivissa és la que té un major percentatge (7,8%) i Menorca la que menys (6,4%).

Més de la meitat de la superfície de Formentera, Eivissa i Menorca és forestal.

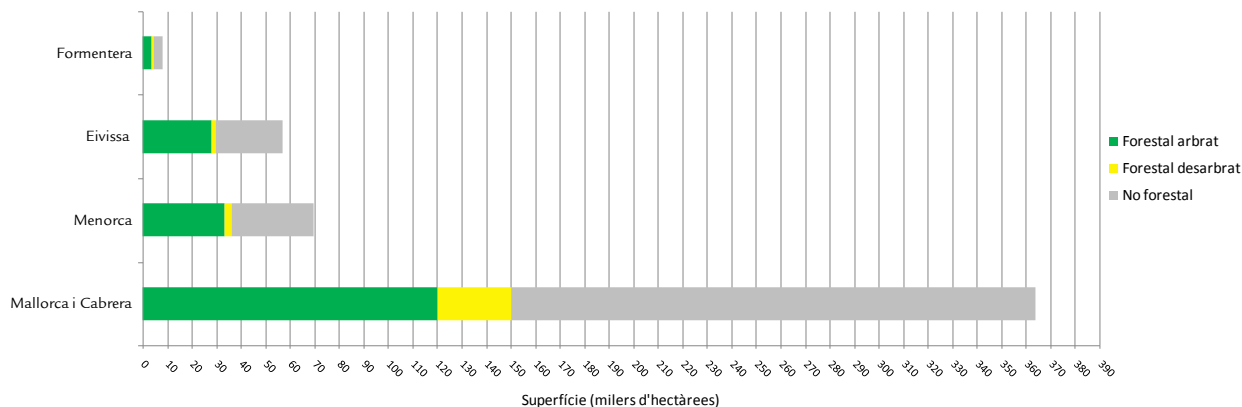
Taula 43. Superfície per ús en ha a les Illes Balears, segons els inventaris forestals nacionals

Ús	Superfície IFN1 1966–1975	Superfície IFN2 1986–1996	Superfície IFN3 1997–2007	Superfície IFN4 2008–2011
Forestal arbrat	107.371,00	122.475,16	182.535,16	185.712,44
Forestal desarbrat	69.219,00	81.426,91	41.065,36	35.073,90
Total forestal	176.590,00	203.902,07	223.600,52	220.786,34
Zones humides ¹			3.859,94	0,00
Aigua	804,00	547,00	156,19	772,38
Agrícola	284.698,00	262.533,00	249.856,45	242.248,85
Artificial	39.308,00	32.188,00	21.693,01	34.642,59
No forestal	324.810,00	295.268,00	275.565,59	277.663,82

Font: Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient

Notes: ¹ A l'IFN4 les zones humides es desagreguen en superfície forestal desarbrada i aigua

Gràfic 23. Superfície per ús del sòl, per illes, segons l'IFN4



Font: Quart Inventari Forestal Nacional

Superfície de les Illes Balears per usos: evolució

L'ocupació del sòl és una variable essencial per avaluar la situació de sostenibilitat d'un territori segons es recull en l'Estratègia espanyola de desenvolupament sostenible (EEDS). A més, la seva evolució dinàmica permet conèixer els processos de canvis d'ús del sòl, com ara el creixement urbà dispers, l'increment de regadius o l'abandonament de terres agrícoles. La modificació d'aquests aspectes té un impacte important en el consum del territori, en l'equilibri dels ecosistemes i les seves poblacions i en la sobreexplotació de recursos ambientals limitats com l'aigua. L'Inventari forestal nacional té com a objecte d'estudi tot tipus de béns de les forests espanyoles, de les quals cerca obtenir la màxima informació possible sobre la situació, el règim de la propietat i protecció, la naturalesa, l'estat legal, la probable evolució i la capacitat productora. Es repeteixen les mesures cada 10 anys i arran de l'IFN3 es consideraren per primera vegada els ecosistemes forestals. El quart Inventari forestal nacional (IFN4) s'ha elaborat entre els anys 2008 a 2012. La metodologia essencial és com la de l'IFN2, si bé s'han produït canvis en els IFN3 i IFN4, per adaptar-la als criteris i indicadors de gestió forestal sostenible dels boscs a Europa.

Segons l'IFN4 (veure taula 43), a les Illes Balears les zones forestals representen la segona classe en superfície amb el 44,3% (amb predomini de les zones arbrades). El total de superfície forestal disminueix l'1,3% respecte de l'IFN3 a causa de la disminució en el forestal desarbrat (-14,6%) si bé cal tenir en compte que la caiguda encara seria més forta a causa de les 3.860 ha de zones humides de l'IFN3 que en l'IFN4 s'imputen majoritàriament a forestal desarbrat. La part forestal arbrada augmenta l'1,7%. Quant a les zones artificials s'incrementen en el 59,7% en detriment de les zones forestals, però principalment de la superfície agrícola, que davalla el 3%.

L'informe *Cambios de ocupación del suelo en España* de l'OSE analitza l'evolució del territori de 1987 a 2000. L'increment net de superfícies artificials a les Illes Balears és un dels més alts d'Espanya, 9.130 ha (41,4%), particularment a les illes de Mallorca i d'Eivissa, a causa de la pressió urbanística i turística. Un efecte ha estat el desplaçament de l'agricultura a l'interior de les illes cercant noves terres a zones forestals, que també han disminuït la seva superfície com a conseqüència de l'augment de les zones artificials. La contribució de les zones forestals a l'augment de les superfícies artificials procedeix el 10,5% (825 ha) de superfícies boscoses i el 17,4% (1.361 ha) d'espais de vegetació arbustiva. L'increment de les zones artificials correspon a zones urbanes (1.626 ha) i a zones industrials (1.045). Així mateix, 860 ha de zona forestal s'han convertit en agrícoles.

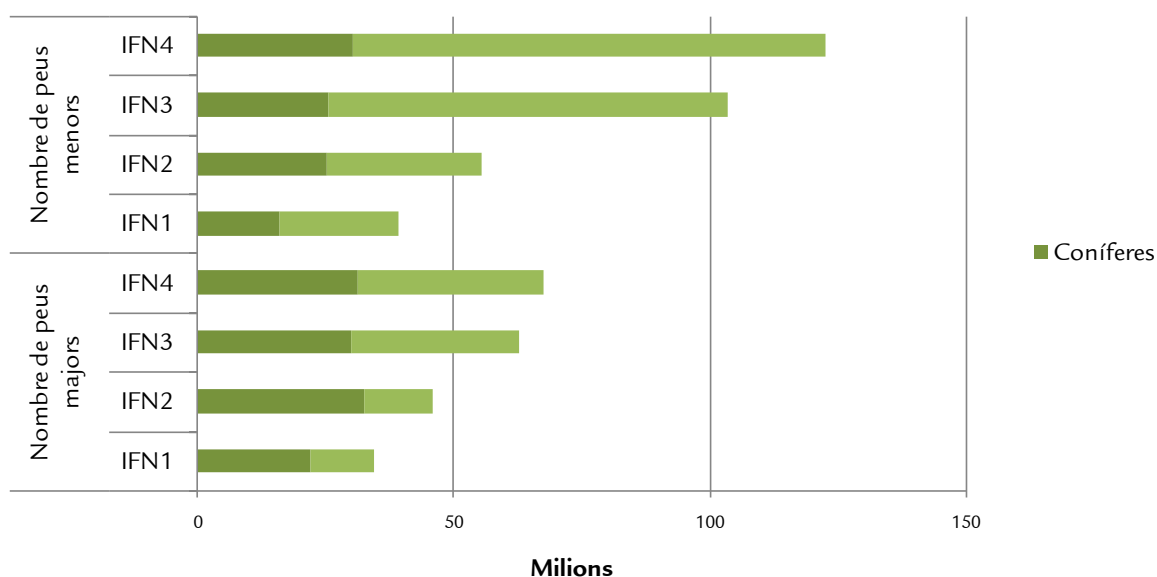
El total de superfície forestal en l'IFN4 disminueix l'1,3% respecte de l'IFN3, si bé la part arbrada total augmenta l'1,7%.

Superfície forestal arbrada i desarbrada

De conformitat amb el gràfic 23, l'illa que presenta una major part de superfície no forestal és Mallorca, amb el 58,7%. Pel que fa a la superfície forestal, la part arbrada és majoritària, amb el 84% per a les Illes Balears, encara que a Eivissa assolix el 95%. La part forestal no arbrada a les Illes Balears és el 16% de la superfície forestal, i representa el 20% per a Mallorca i Cabrera, el 7,5% per a Menorca, el 5,4% per a Eivissa i el 17,0% per a Formentera.

A les Illes Balears la major part de la superfície forestal és arbrada.

Gràfic 24. Nombre d'arbres a les Illes Balears



Font: Quart Inventari Forestal Nacional

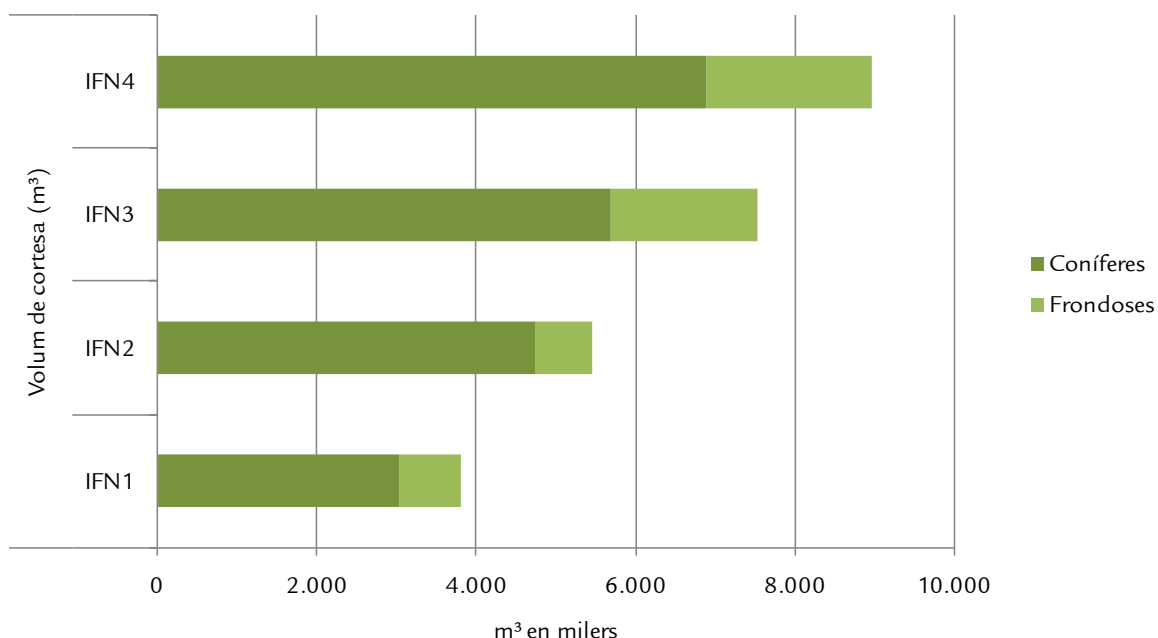
Nota: Peus majors: diàmetre normal superior a 7,5 cm

Peus menors: diàmetre normal inferior a 7,5 cm

Les dades que ofereixen els inventaris forestals nacionals s'han de tractar amb precaució ateses les variacions de metodologia, que principalment afecten la base cartogràfica utilitzada. De totes maneres és palesa una tendència creixent tant en el nombre de peus majors (arbres amb diàmetre normal superior a 7,5 cm) com menors (gràfic 24). De l'IFN1 a l'IFN4

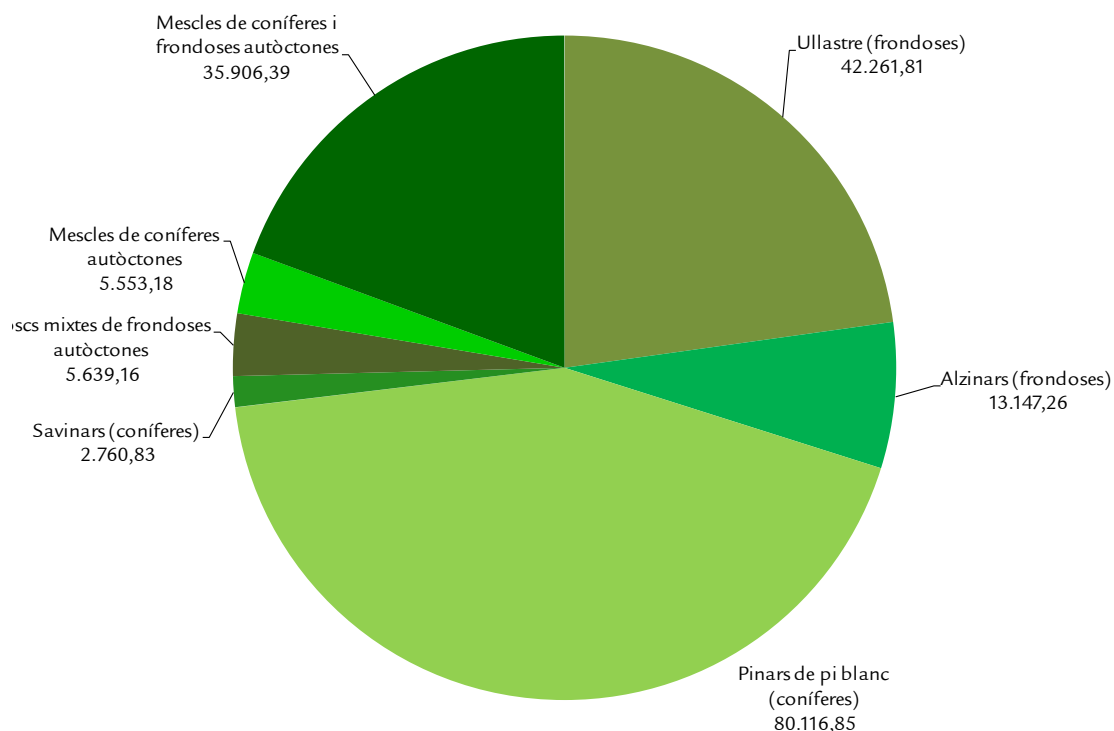
les frondoses augmenten en major proporció, tant pel que fa als peus majors (188,5%) com als peus menors (296,2%), que les coníferes (42,5% per als peus majors i 89,6% per als menors). De l'IFN3 a l'IFN4 el nombre de peus majors s'incrementa en el 7,3% i és superior l'increment de les frondoses i el de peus menors augmenta el 18,3%. Pel que fa als peus

Gràfic 25. Volum amb escorça dels peus majors a les Illes Balears



Font: Quart Inventari Forestal Nacional

Gràfic 26. Formacions forestals arbrades a les Illes Balears (hectàrees)



Font: Quart Inventari Forestal Nacional

Nota: exclosa la superfície del mont arbrat temporalment sense cobertura

major, en l'IFN4 es comptabilitzen 31 milions de coníferes i 36 milions de frondoses i de peus menors 122 milions (30 milions de coníferes i 92 milions de frondoses). Per illes, la distribució del nombre de peus és del 68% a Mallorca i Cabrera, el 16% a Eivissa, el 15% a Menorca i l'1% a Formentera.

A les Illes Balears es comptabilitzen 189 milions d'arbres.

Quant als peus majors (gràfic 25), en l'IFN4 la biomassa arbrada augmenta per al total de les espècies respecte de les dades de l'IFN3. Així, el volum d'escorça creix el 19,2% (el 21% les coníferes i el 13,6% les frondoses). Les coníferes augmenten el 3,6% en peus majors, la qual cosa s'afegeix al fet que en volum augmenten el 21%. Les frondoses augmenten en quantitat el 10,7% de peus majors i el 13,6% en volum amb escorça. Respecte del percentatge de peus afectats per danys, aquest augmenta en totes les espècies, del 18% en l'IFN3 al 33% en l'IFN4. Els agents causants són plagues, malalties o foc, els quals han disminuït la seva incidència i s'han quadruplicat els danys per actuacions humanes, de ramat i de fauna. No obstant això, els percentatges de peus greument afectats són molt baixos en totes les espècies principals.

El volum de biomassa arbrada augmenta per al total de les espècies.

Tal com es veu en el gràfic 26, les formacions forestals arbrades de major superfície a les Illes Balears són les masses dominades per coníferes autòctones, formades principalment per pinars de pi blanc (amb el 43,2% del forestal arbrat) i per savinars (1,5%). El pi blanc abunda més a Mallorca i Cabrera i a Eivissa. D'altra banda, les masses dominades per frondoses autòctones, les segones en importància, les componen majoritàriament ullastres (22,8%) i alzinars (7,1%). La superfície d'ullastres de les Illes Balears representa el 26,9% del total en l'àmbit estatal i els pinars el 3,9%. L'ullastre és més present a Mallorca i Menorca. Els alzinars es distribueixen principalment per la cara nord-occidental de Mallorca,

prop de la costa i a la zona central de Menorca, sense superfície a la resta d'illes. Els alzinars ocupen majoritàriament espais naturals protegits, si bé presenten una proporció baixa de peus menors que podria presentar problemes de regeneració. D'altra banda, la formació arbustiva dominant són les garrigues.

Les formacions forestals de pi blanc ocupen el 43,2% del total de formacions de les Illes Balears i les d'ullastres el 22,8%.

Boscs i població

Segons certs escenaris de creixement de la població mundial, el 2050 s'arribarà fins a 9.000 milions de persones, cosa que obligarà a optimitzar els usos del territori. A les Illes Balears el padró de població s'ha incrementat el 40% els darrers 13 anys. La professora Nalini Nadkarni estimà que en el món hi ha 61 arbres per persona, de conformitat amb la informació dels satèl·lits de la Nasa del nombre d'arbres al planeta (400.246.300.201, aproximadament) el 2005, en relació amb una població de prop de 6.500 milions de persones. Si bé sembla una quantitat elevada, s'han de tenir en compte els arbres que consumeix una persona durant la seva vida en mobles, paper, combustible, construcció... El 2010, la població a les Illes Balears és d'1.320.986 persones, de conformitat amb l'indicador de pressió humana, i d'1.106.049 habitants segons el padró, la qual cosa significa 51 i 61 arbres (peus majors) per habitant, respectivament. El nombre d'hectàrees arbrades per habitant seria de 0,141 hectàrees, segons l'IPH, i 0,168 hectàrees segons el padró, s'estima que en el món corresponen 0,6 hectàrees de bosc per càpita. Per illes, Menorca és la que té un nombre més elevat de peus majors per persona. En hectàrees de peus majors per persona destaca Formentera, amb una ràtio de 0,4, pel que fa a la població de dret, seguida de Menorca.

El 2010 hi ha 51 arbres per habitant segons l'IPH i 61 segons el padró.

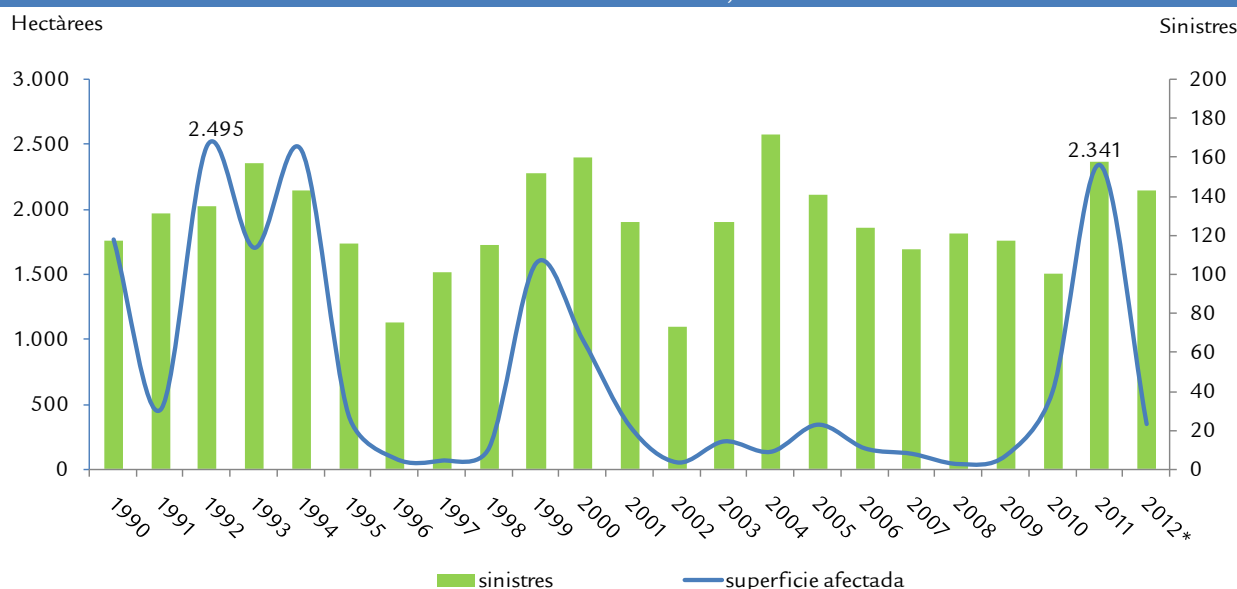
Taula 44. Nombre d'arbres i d'hectàrees arbrades per habitant segons padró i l'IPH, 2010

	Mallorca i Cabrera	Menorca	Eivissa	Formentera	Illes Balears
Nombre de peus majors	46.090.784	9.909.414	10.583.252	788.295	67.371.745
Padró 2010	869.067	94.383	132.637	9.962	1.106.049
Nombre de peus/hab (padró 2010)	53,0	105,0	79,8	79,1	60,9
IPH 2010 ¹	1.014.540	118.098	188.348		1.320.986
Nombre de peus/hab (IPH 2010)	45,4	83,9	60,4		51,0
Hectàrees forestal arbrat	120.270,0	33.497,3	28.292,7	3.652,4	185.712,4
Nombre d'ha arbrades/habitant padró	0,138	0,355	0,213	0,367	0,168
Nombre d'ha arbrades/habitant IPH¹	0,119	0,284	0,170		0,141

Font: Quart Inventari Forestal Nacional, IBESTAT

¹ L'IPH està calculat per a Eivissa i Formentera conjuntament

Gràfic 27. Evolució dels incendis forestals a les Illes Balears, 1990 -15 d'octubre de 2012



Font: Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl

Sinistres = Incendis (>1 ha) + conats (<1 ha)

* Dades 2012 fins 15 d'octubre

Incendis forestals

En el gràfic s'observa que el 2011 s'assolí un màxim en el nombre d'hectàrees afectades per sinistres, després de dotze anys de xifres baixes, i el 2012 ha tornat a davallar aquesta dada fins a 349,8 hectàrees, gairebé la mitjana dels darrers 10 anys. Fins al 15 d'octubre de 2012 s'han produït 107 conats i 36 incendis. Per illes, s'han registrat 104 sinistres a Mallorca, 11 a Menorca, 27 a Eivissa i 1 a Formentera. La superfície total afectada en hectàrees és de 305,3 ha a Mallorca, 43,9 a Menorca, 3,1 a Eivissa i 0,1 a Formentera, de la qual el 90% correspon a superfície arbrada i el 10% a superfície

no arbrada. Observant la causalitat, la major part dels incendis han estat intencionats, seguits de les negligències i els accidents. Les illes més afectades enguany han estat Mallorca (amb el 87% del total de sinistres) i Menorca (12%). Quant als municipis amb més incendis i conats destaquen Calvià (36%), Palma (15%) i Ferreries (7%).

Fins al 15 d'octubre de 2012 s'han produït 36 incendis, amb 305 ha afectades a Mallorca i 44 a Menorca.

Taula 45. Repoblacions forestals - Campanya 2009/2010

Espècie	Superfície (ha)	Propietat
Pinus halepensis (Pi blanc)	21,05	Estat / CAIB
Pinus halepensis (Pi blanc)	25,28	Estat / CAIB MUP
Pinus halepensis (Pi blanc)	77,69	Privada
Quercus ilex (Alzina)	1,73	Estat / CAIB
Quercus ilex (Alzina)	20,84	Estat / CAIB MUP
Quercus ilex (Alzina)	18	Privada
Olea europaea (Ullastre)	2,1	Estat / CAIB MUP
Olea europaea (Ullastre)	18,27	Privada
Juniperus phoenicea (Savina)	1,26	Estat / CAIB
Mescla de frondoses	1,76	Privada
Taxus baccata	1,16	Estat / CAIB MUP
Matollar	6,19	Privada
Matollar	0,12	Estat / CAIB
Total	195,45	

Font: Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl

Repoblacions forestals

Els objectius generals de les repoblacions són diversos (veure taula 45): la recuperació i restauració d'àrees degradades, la protecció i fixació del sòl per disminuir els processos erosius, la restauració paisatgística de l'entorn natural, la disminució dels efectes del canvi climàtic mitjançant la fixació de carboni, la conservació i millora de la biodiversitat, la protecció d'espècies forestals singulars, la disminució del risc d'inundacions i l'increment de la recàrrega d'aqüífers. Durant la campanya 2009-2010 s'han repoblat un total de 195 hectàrees. Així mateix, s'ha treballat en el manteniment de repoblacions a 16 hectàrees de terreny, amb substitució dels peus de plantes mortes d'anteriors plantacions. El Govern de les Illes Balears i La Caixa posen en marxa la campanya "Planta'm, actua contra el canvi climàtic", gràcies a la qual es repartiran 40.000 arbres autòctons per sembrar.

Recursos forestals

El Conveni Europeu del Paisatge estableix el nou marc d'actuació en aquesta matèria cada vegada més valorada per la societat per impulsar una nova cultura territorial. A més, a les

Illes Balears el valor paisatgístic és essencial a causa de l'activitat turística. El 2011 s'aprovà el Reial decret del Pla Estratègic del Patrimoni Natural i la Biodiversitat 2011-2017, que és l'instrument de planificació de la política nacional de conservació i ús sostenible del patrimoni natural i de la biodiversitat a Espanya. Els MUP, forests públiques catalogades d'utilitat pública, a les Illes Balears ocupen més de 8.400 hectàrees.

Quant a l'aprofitament de fusta i llenya dels boscs, l'espècie que més s'aprofita a les Illes Balears és el pi blanc, seguida de l'ullastre i l'alzina. Mallorca és l'illa on s'aprofita més fusta i llenya seguida d'Eivissa, si bé la quantitat d'arbres utilitzats és superior a Eivissa. Recentment s'ha aprovat el Decret Llei 7/2012, de 15 de juny, de mesures urgents per a l'activitat econòmica en matèria d'indústria i energia i altres activitats, el qual regula l'aprofitament de la biomassa vegetal. Una empresa andalusa aprofita la biomassa a Menorca i envia l'estella a Itàlia i a la resta d'Europa. També a Eivissa, s'està exportant l'estella de l'incendi de Morna a Europa i a Mallorca s'intenten posar en marxa iniciatives d'aquest tipus. D'altra banda a Menorca, s'està desenvolupant el LIFE+ Forests, que proposa diferents models de gestió forestal a finques particulars.

Taula 46. Aprofitaments dels recursos forestals (fusta i llenya), 2011

Espècie	Nombre Aut.	Nombre Arbres	m.c. Fusta	est. Llenya
Mallorca				
Pinus halepensis (Pi blanc)	330	18.773	3.964,26	8.004,14
Quercus ilex (Alzina)	80	4.617	691,27	798,83
Olea europaea (Ullastre)	46	1.946	154,7	185,31
Altres	8	69	6,45	12,9
Totals	464	25.405	4.816,68	9.001,18
Menorca				
Pinus halepensis (Pi blanc)	35	2.597	777,54	1.555,08
Quercus ilex (Alzina)	11	329	35,57	42,89
Olea europaea (Ullastre)	40	2.975	407,62	486,34
Altres	1	12	3,32	6,64
Totals	87	5.913	1.224,05	2.090,95
Ibiza				
Pinus halepensis (Pi blanc)	279	26.946	3.173,94	6.348,60
Quercus ilex (Alzina)	0	0	0	0
Olea europaea (Ullastre)	0	0	0	0
Altres	10	238	14,86	27,5
Totals	289	27.184	3.188,80	6.376,10
Formentera				
Pinus halepensis (Pi blanc)	17	202	29,73	59,46
Quercus ilex (Alzina)	0	0	0	0
Olea europaea (Ullastre)	0	0	0	0
Altres	4	132	2,34	4,68
Totals	21	334	32,07	64,14
Total CAIB				
Pinus halepensis (Pi blanc)	661	48.518	7.945,47	15.967,28
Quercus ilex (Alzina)	91	4.946	726,84	841,72
Olea europaea (Ullastre)	86	4.921	562,32	671,65
Altres	23	451	26,97	51,72
Totals	861	58.836	9.261,60	17.532,37

Font: Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl

Taula 47. Ocupats a zones arbrades, 2011

	Illes Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Silvicultura i explotació forestal					
Mitjana	428	414	8	5	0
Activitats dels jardins botànics, parcs zoològics i reserves naturals					
Mitjana	288	176	59	53	1

Font: IBESTAT a partir de dades de la Seguretat Social

El nombre d'afiliats a la Seguretat Social en silvicultura i explotació forestal és de 428 i les empreses dedicades a aquesta activitat arriben a dotze a les Illes Balears (9 a Mallorca, 2 a Menorca i 1 a Eivissa). Els ocupats en l'activitat 91 04 (activitats dels jardins botànics, parcs zoològics i reserves naturals) són 176 a Mallorca, 59 a Menorca, 53 a Eivissa i 1 a

Formentera. Tot i aquestes xifres modestes, l'*Estudi del sector econòmic del medi ambient a Espanya 2011* de la Fundació Fòrum Ambiental indica que l'evolució de l'ocupació verda en gestió de zones forestals des de 1998 fins a 2009 s'ha incrementat el 41% a Espanya.

Taula 48. Qualitat de l'aire a Menut, Escorca (Serra de Tramuntana)

Contaminant	Paràmetre	Valor límit per a la protecció de la salut	Valor registrat	Percentils superiors a 90	Qualitat aire
SO ₂	Mh	350 µg/m ³	44 µg/m ³	7 µg/m ³	Excel·lent
	Md	125 µg/m ³	10 µg/m ³	10 µg/m ³	Excel·lent
NO ₂	Mh	200 µg/m ³	75 µg/m ³	34 µg/m ³	Excel·lent
	m	40 µg/m ³	3 µg/m ³	no s'aplica	Excel·lent
PM10	Md	50 µg/m ³	25 µg/m ³	20 µg/m ³	Bona
	m	40 µg/m ³	14 µg/m ³	no s'aplica	Bona
O ₃	Mo	120 µg/m ³	168 µg/m ³	145 µg/m ³	Dolenta
CO	Mo	10,0 mg/m ³	0,2 mg/m ³	no s'aplica	Excel·lent
Benzè	m*	5,0 µg/m ³	0,1 µg/m ³	no s'aplica	Excel·lent

Font: Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori; Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic
Notes:

Mh: màxim horari; Mo: màxim octohorari; Md: màxim diari; m: mitjana

* No estudiat durant la realització de la campanya per motius tècnics

De l'1 de maig al 22 de setembre de 2011

La vegetació i especialment els boscs tenen un paper clau en el balanç de carboni de l'atmosfera. Els boscs espanyols fixen una quantitat neta de CO₂ del 14% de les emissions totals d'Espanya, segons l'informe de l'OSE 2011. En l'avanç de l'IFN4 per a les Illes Balears s'observa que la formació forestal amb major quantitat de carboni fixat són els pins de pi blanc, amb el 43% del total. Atesa la fixació per hectàrea, destaquen els alzinars, que emmagatzemen més del doble de tones per hectàrea que la mescla de coníferes i frondoses autòctones. En la campanya realitzada a les cases de Menut per mesurar els nivells de contaminació de fons rural a l'entorn de

la serra de Tramuntana s'han registrat valors baixos de SO₂, NO₂, CO i benzè. Els valors de PM10 han estat moderats, si bé amb episodis d'intrusió de pols sahariana però sense arribar a superar el límit diari per a la protecció de la salut. Els valors d'ozó han estat molt elevats a causa de l'emissió de composts orgànics volàtils per part de la massa vegetal i també per fenòmens de transport d'O₃ provinent d'altres indrets.

La formació forestal que més carboni fixa és el pi blanc (43% del total).

Notes:

¹ *Avaluació de recursos forestals mundials 2010 (FRA 2010)*, Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO)

² *Programme for the Endorsement of Forest Certification*

³ *Forest Stewardship Council*

⁴ *OSE, Observatorio de la Sostenibilidad en España*

Índex de taules i gràfics

Índex de taules

Taula 1. Perspectives de l'economia balear
Taula 2. Indicadors internacionals i de la Unió Europea
Taula 3. Previsions internacionals per al 2013
Taula 4. Previsions macroeconòmiques de l'economia espanyola
Taula 5. Evolució de l'economia espanyola
Taula 6. Evolució de l'economia balear
Taula 7. Creixement del VAB de l'agricultura, la ramaderia i la pesca
Taula 8. Afiliació a la Seguretat Social en l'agricultura
Taula 9. Indicadors de l'agricultura
Taula 10. Indicadors de la ramaderia
Taula 11. Afiliació a la Seguretat Social en el sector pesquer
Taula 12. Indicadors de producció pesquera
Taula 13. Creixement del VAB de la indústria i l'energia a les Illes Balears
Taula 14. Indicadors de la indústria i l'energia
Taula 15. Principals béns industrials exportats des de les Illes Balears
Taula 16. Creixement del VAB de la construcció a les Illes Balears
Taula 17. Indicadors de la construcció
Taula 18. Indicadors avançats de la construcció
Taula 19. Creixement del VAB del sector serveis a les Illes Balears
Taula 20. Indicadors dels serveis
Taula 21. Indicadors del comerç
Taula 22. Establiments turístics a les Illes Balears
Taula 23. Hotels i apartaments per illes
Taula 24. Turistes estrangers, comparació amb altres destinacions
Taula 25. Afiliats a la Seguretat Social
Taula 26. Passatgers arribats via aèria segons origen de vol
Taula 27. Passatgers arribats per via marítima
Taula 28. Transports de mercaderies. Tones embarcades i desembarcades
Taula 29. Indicadors de mediació financera
Taula 30. Indicadors dels serveis empresarials i immobiliaris
Taula 31. Indicadors del mercat de l'habitatge
Taula 32. Ocupats en altres serveis
Taula 33. Indicadors d'ocupació i atur (Illes Balears, Espanya i UE-27)
Taula 34. Indicadors del mercat laboral a les Illes Balears
Taula 35. Indicadors del mercat laboral per Illes
Taula 36. Costos laborals
Taula 37. Accidents de treball
Taula 38. Variació interanual de l'IPC
Taula 39. Indicadors de consum
Taula 40. Consum dels residents a l'estranger
Taula 41. Recaptació Tributària a les Illes Balears
Taula 42. Indicadors d'Inversió
Taula 43. Superfícies per ús en ha a les Illes Balears, segons els Inventaris Forestals Nacionals
Taula 44. Nombre d'arbres i d'hectàrees arbrades per habitant segons padró i IPH, 2010
Taula 45. Repoblacions forestals - Campanya 2009/2010
Taula 46. Aprofitaments dels recursos forestals (fusta i lleña), 2011
Taula 47. Ocupats a zones arbrades, 2011
Taula 48. Qualitat de l'aire a les Cases de Menut, Escorca (Serra de Tramuntana)

Índex de gràfics

Gràfic 1. Evolució del PIB dels EUA, el Japó i la zona euro (variació interanual)
Gràfic 2. Variació interanual del preu barril Brent i inflació a la zona euro
Gràfic 3. Evolució del tipus de canvi de l'euro
Gràfic 4. Evolució del PIB de països europeus (variació interanual)
Gràfic 5. Evolució del deute privat i públic a Espanya
Gràfic 6. Evolució del VAB de les Illes Balears per sectors
Gràfic 7. Indicadors del sector de la construcció
Gràfic 8. Pernotacions, viatgers i estada mitjana a hotels a les Illes Balears. Acumulat gener-agost (Índex 2004=100)
Gràfic 9. Variació interanual dels preus hotelers a les Illes Balears
Gràfic 10. Variació interanual de l'IPC de restaurants, bars i cafeteries (agost)
Gràfic 11. Passatgers arribats a les Illes Balears per via aèria segons origen de vol. Cicle-tendència
Gràfic 12. Passatgers arribats per via aèria per illes. Cicle-tendència
Gràfic 13. Evolució dels tipus d'interès i hipoteques
Gràfic 14. Percentatge d'aturats estrangers sobre el total d'atur registrat. Setembre de 2012
Gràfic 15. Incrementos salarials i inflació a les Illes Balears
Gràfic 16. Variació interanual de l'Índex de Preus de Consum
Gràfic 17. Indicadors de consum i estalvi a Espanya. Mitjana mòbil d'ordre 4
Gràfic 18. Consum i preu dels carburants de l'automoció (benzina 95 i gasoil A) a les Illes Balears
Gràfic 19. Variació interanual de la tendència-cicle d'indicadors d'inversió a les Illes Balears
Gràfic 20. Mapa Forestal de Mallorca, 2010 (avanç)
Gràfic 21. Mapa Forestal de Menorca, 2010 (avanç)
Gràfic 22. Mapa Forestal d'Eivissa i Formentera, 2010 (avanç)
Gràfic 23. Superfície per ús del sòl, per illes, segons l'IFN4
Gràfic 24. Nombre d'arbres a les Illes Balears
Gràfic 25. Volum amb cortesa dels peus majors a les Illes Balears
Gràfic 26. Formacions forestals arbrades a les Illes Balears, hectàrees
Gràfic 27. Evolució dels incendis forestals a les Illes Balears, 1990 – 15 d'octubre 2012

Notes i abreviatures. Agraïments

Notes

Els percentatges de variació es refereixen a la diferència entre el període esmentat d'enguany i el mateix període de l'any passat, excepte quan es diu expressament una altra cosa.

Data de tancament: 19 d'octubre de 2012

Abreviatures i sigles

Ttt-k (%): variació interanual del component tendència-cicle calculat segons el programa Tramo-Seats.

N. d.: no disponible.

AP.: Administració pública.

ISFLSL: institucions sense finalitat de lucre al servei de les llars.

FBCF: formació bruta de capital fix.

MUFACE: mutualitat general de funcionaris.

ISFAS: Institut Social de les Forces Armades.

DGEE: Direcció General d'Economia i Estadístiques.

DGMNEACC: Direcció General de Medi Natural, Educació Ambiental i Canvi Climàtic.

MINECO: Ministeri d'Economia i Competitivitat.

MINETUR: Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

Altres fonts emprades

BCE: Banc Central Europeu

BE: Banc d'Espanya

BEA: Oficina d'Anàlisi Econòmica. Departament de Comerç (Estats Units)

CIS: Centre d'Investigacions Sociològiques

Comissió Europea

Consell Superior de Cambres de Comerç d'Espanya

Destatis: Oficina Federal d'Estadística (Alemanya)

EBF: Federació Bancària Europea

EIA: US Energy Information Administration

Eurostat: Oficina d'Estadística de la Unió Europea

Eurostat. Comissió Europea

FMI: Fons Monetari Internacional

HM Treasury (Regne Unit)

IET: Institut d'Estudis Turístics

INSEE: Institut Nacional de l'Estadística i dels Estudis Econòmics (França)

Institut Nacional d'Estadística de Portugal

Mercapalma. Mercados Centrales de Abastecimiento de Palma de Mallorca, SA

MIC: Ministeri d'Afers Interns i Comunicació. Oficina d'Estadística (Japó)

Ministeri d'Economia i Competitivitat

Ministeri de Foment

Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques

Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme

Ministeri d'Ocupació i Seguretat Social

OCDE: Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic

Oficina Nacional d'Estadística (Xina)

OTIB: Observatori del Treball de les Illes Balears

Servei Estadístic Nacional de Malta

Servei Estadístic Nacional de Tunísia

Servei Estadístic Nacional de Turquia

Servei Estadístic Nacional de Xipre

Servei Estadístic Nacional del Marroc

UK Statistics Authority (Regne Unit)

Agraïments

ABAQUA

AENA – Aeroport d'Eivissa

AENA – Aeroport de Maó

AENA – Aeroport de Palma

Ajuntament de Manacor

Ajuntament de Sant Llorenç

APB: Autoritat Portuària de les Balears. Ministeri de Foment

ANFAC: Associació Espanyola de Fabricants d'Automòbils i Camions

ATB: Agència de Turisme de les Illes Balears

Ports de Balears

Calvià 2000

Consell Econòmic i Social de les Illes Balears

COAIB: Col·legi Oficial d'Arquitectes de Balears

CLH: Compañía Logística de Hidrocarburos. Palma

Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori

Direcció General d'Aviació Civil. Ministeri de Foment

Direcció General de Recursos Hídrics

DGT: Direcció General de Trànsit. Ministeri d'Interior

Ibestat: Institut d'estadística de les Illes Balears

EMAYA

Empresa Municipal de Serveis SA (Alcúdia)

EMT: Empresa Municipal de Transports de Palma

Euro6000

Gesa-Endesa

INE: Institut Nacional d'Estadística

Observatori del Turisme. Conselleria de Turisme i Esports

Oficemen: Agrupació de Fabricants de Ciment d'Espanya

REE: Red Eléctrica de España

Servired

Sistema 4B

SEMILLA: Servei de Millora Agrària

SOCIB: Sistema d'Observació Costanera i Predicció de les Illes Balears.

SOIB: Servei d'Ocupació de les Illes Balears. Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats

TGSS: Tresoreria General de la Seguretat Social

Persones

Antoni M. Grau Jofre (Direcció General de Medi Rural i Marí)

Joan Antoni Santana Morro (Servei de Gestió Forestal i Protecció del Sòl)



Govern de les Illes Balears

Vicepresidència Econòmica,
de Promoció Empresarial i d'Ocupació

<http://dgeconomia.caib.es>

Invertim en el teu futur



Unió Europea
Fons Social Europeu